

*Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam
stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums*

SIA „Enviroprojekts”
Mazā Nometņu iela 31, Rīga, LV-1002
Tālrunis: +371 29 26 26 84
E-pasts: info@enviro.lv
Tīmekļvietne: www.enviro.lv

**Ventspils valstspilsētas pašvaldības un
Ventspils novada pašvaldības
kopīgās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam
stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums**

Vides pārskats

Ventspils 2022

SATURS

IEVADS	4
1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA MĒRĶI UN KOPSAVILKUMS, SASAISTE AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	6
1.1. Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam mērķi un kopsavilkums	6
1.2. Stratēģijas 2030 sasaiste ar citiem plānošanas dokumentiem	9
1.2.1. Stratēģijas 2030 vieta plānošanas dokumentu hierarhijā	9
1.2.2. Stratēģijas 2030 sasaiste ar nacionāla līmeņa plānošanas dokumentiem	10
1.2.3. Stratēģijas 2030 sasaiste ar Eiropas Savienības plānošanas dokumentiem	14
2. STRATĒGISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA (SIVN) MĒRĶIS, PAMATPRINCIPI UN METODES	19
2.1. Vispārējā pieeja un metodes	19
2.2. SIVN procedūras pamatprincipi	20
2.3. Sabiedrības iesaiste un konsultācijas ar institūcijām	22
3. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA AR SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBU	25
4. ESOŠĀS SITUĀCIJAS ANALĪZE	26
4.1 Ventspils esošā vides stāvokļa apskats	26
4.1.1. Klimata pārmaiņas	26
4.1.2. Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana	27
4.1.3. Gaisa kvalitāte	28
4.1.4. Vides troksnis	29
4.1.5. Bioloģiskā daudzveidība un ainavas	29
4.1.6. Ūdens kvalitāte	31
4.1.7. Ūdensapgāde un kanalizācija	32
4.1.8. Plūdu risks	32
4.1.9. Augsne un piesārņojums	33
4.1.10. Kultūrvēsturiskās vērtības	34
4.1.11. Degradētās teritorijas	34
4.2 Ventspils novada esošā vides stāvokļa apskats	35
4.2.1. Teritorijas raksturojums	35
4.2.2. Gaisa kvalitāte	35
4.2.3. Troksnis	36
4.2.4. Virszemes un pazemes ūdeņi un peldvietas	37

Pāžupītē dinamika ir bijusi krasi pretēja: 3.ciklā ūdens kvalitāte paaugstinājusies līdz “labai” salīdzinājumā ar “sliktu” iepriekšējā periodā.....	38
4.2.5. Ūdenssaimniecība un tās ietekme	39
4.2.6. Saimnieciskās darbības riska objekti.....	40
4.2.7. Kapsētas	41
4.2.8. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas.....	41
4.2.9. Degradētās teritorijas un objekti	41
4.2.10. Applūstošās teritorijas	42
4.2.11. Erozijas riska teritorijas.....	42
4.2.12. Derīgo izrakteņu un karjeru izstrādes teritorijas	42
4.2.13. Vēja elektrostacijas	43
4.2.14. Hidroelektrostacijas.....	43
4.2.15. Atkritumu apsaimniekošana.....	43
4.2.16. Dabas objekti.....	45
4.2.17. Bioloģiskā daudzveidība	48
4.2.18. Mežsaimniecības un lauksaimniecības teritorijas	51
4.2.19. Kultūrvēsturiskais mantojums un tūrisms	52
5. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS.....	54
6. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS UN RISINĀJUMI...64	
7. ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS, IZVĒRTĒJUMS UN REKOMENDĀCIJAS	67
8. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS MEHĀNISMI UN RISINĀJUMI IETEKMJU UZ VIDI NOVĒRŠANAI UN SAMAZINĀŠANAI.....	73
9. IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS	74
10. PAREDZĒTIE PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI	75

Pielikumi

1. pielikums. Ventspils valstspilsētas investīciju plāns 2021.-2027.gadam ar sadalījumu pa ietekmēm uz vidi
2. pielikums. Ventspils novada investīciju plāns 2020.-2026.gadam ar sadalījumu pa ietekmēm uz vidi
3. pielikums. Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgais investīciju plāns 2021.-2027.gadam ar sadalījumu pa ietekmēm uz vidi
4. pielikums. Sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie sabiedrības priekšlikumi par Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgo attīstības plānošanas dokumentu 2.redakcijām un Vides pārskata projektu un to izpildes/neizpildes atspoguļojums un pamatojums
5. Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols

IEVADS

Ilgspējīgas attīstības mērķis ir nodrošināt pārdomātu sociālo, ekonomisko un vides resursu izmantošanu šodien tā, lai veidotu un saglabātu kvalitatīvu dzīves vidi savām un nākamajām paaudzēm. Termins attīstība plānošanas ietvaros ir saprotams kā kvalitātes jēdziens, kas ietver idejas un risinājumus turpmākai pašvaldības darbībai izaugsmei.

Saskaņā ar Latvijas ilgtermiņa attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam (turpmāk – Latvija 2030) Ventspils ir viens no nacionālas nozīmes attīstības centriem, kurā ir attīstīta rūpniecība, transports, sabiedriskie pakalpojumi un sociālā infrastruktūra. Tajā pat laikā Latvija 2030 atzīts, ka mazajām pilsētām un atsevišķos gadījumos lielākajām lauku apdzīvotajām vietām ir jāpilda novadu nozīmes attīstības centru loma, sniedzot apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem pakalpojumus un nodrošinot darba vietas. Latvija 2030 ir norādīts, ka pilsētu un lauku mijiedarbība un sadarbība sniedz iedzīvotājiem plašākas iespējas un dažādo kvalitatīvas vides pieejamību neatkarīgi no dzīves vietas.

Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgā ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (turpmāk – Stratēģija 2030) nosaka abu pašvaldību ilgtermiņa attīstības redzējumu, mērķus, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvu attiecīgajam laika periodam. Hierarhiski augstākais pašvaldības dokuments – ilgtspējīgas attīstības stratēģija – tiek izstrādāta, ņemot vērā nacionāla un reģionāla līmeņa augstākos plānošanas dokumentus, kā arī blakus esošo pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentus.

Stratēģijas tālākās nākotnes redzējums Ventspils valstspilsētas pašvaldībā un Ventspils novada pašvaldībā lielā mērā balstās uz jau apspriestiem un pieņemtiem attīstības plānošanas dokumentiem: Stratēģijā turpināts *“Ventspils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam”*, *“Ventspils pilsētas attīstības programmā 2021.-2027.gadam”*, *“Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam”* un *“Ventspils novada attīstības programmā 2020.-2026.gadam”* paustais. Attīstības programmas tika sagatavotas laika periodā no 2019.gada līdz 2021.gadam, balstoties uz detalizētas situācijas analīzes, tāpēc to saturs lielā mērā raksturo abās pašvaldībās aktuālās attīstības tendences un galvenos izaicinājumus.

Stratēģijas izstrāde uzsākta ar Ventspils pilsētas domes 2021.gada 25.marta lēmumu Nr.49 *“Par Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam un Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgās attīstības programmas 2021.-2027.gadam izstrādes uzsākšanu”* un Ventspils novada domes 2021.gada 25.marta lēmumu nr.81 *“Par Ventspils novada un Ventspils valstspilsētas kopīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam un Ventspils novada un Ventspils valstspilsētas kopīgās attīstības programmas 2021.-2027.gadam izstrādes uzsākšanu”*.

Šī stratēģija ir pamats citu Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības un to struktūrvienību attīstības un teritorijas plānošanas dokumentu izstrādei, tai skaitā teritorijas plānojumam, lokālplānojumiem, attīstības programmai, kā arī budžeta sastādīšanai, projektu izstrādei, valsts, ES finansējuma un cita ārvalstu finansējuma plānošanai, ārvalstu un vietējo privāto investīciju piesaistei.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk tekstā SIVN) mērķis ir izvērtēt iespējamo plānošanas dokumentu realizācijas radīto ietekmi uz vidi. SIVN rezultātā tiek sagatavots vides pārskats, kura apspriešanā tiek iesaistīta sabiedrība, un tiek izstrādāti priekšlikumi, lai novērstu vai samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi. SIVN veic plānošanas dokumentu sagatavošanas laikā un novērtējuma rezultāti tiek atspoguļoti vides pārskatā.

Vides pārskata projektu Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam stratēģiskais ietekmes uz vidi

novērtējums sagatavoja vides konsultāciju uzņēmums SIA “Enviroprojekts” saskaņā ar likumu “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA MĒRĶI UN KOPSAVILKUMS, SASAISTE AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

1.1. Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam mērķi un kopsavilkums

Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam (turpmāk – Stratēģija 2030) ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts vietējās pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva.

Stratēģija 2030 ir hierarhiski augstākais pašvaldību ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments, uz kura pamata tiek izstrādāta attīstības programma ar rīcības programmu, investīciju plānu u.c.. Stratēģijas izstrādē ir ievērota pēctecība plānošanā, saskaņotas teritoriju atšķirīgās intereses, panākta vienošanās par kopīgu – Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada nākotnes stratēģisko vīziju, attīstības mērķiem un ilgtermiņa prioritātēm.

Stratēģija 2030 iekļauj Latvija 2030 redzējumu – cilvēks pirmajā vietā –, un Kurzeme 2030 vīziju: gudrs, radošs, zaļš, starptautiski konkurētspējīgs un pievilcīgs reģions Baltijas jūras krastā.

Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgā vīzija ir “mierīga līdzāspastāvēšana”, saglabājot katrai savu pašreizējo statusu un sadarbojoties Stratēģijā 2030 un kopīgajā attīstības programmā definētajos rīcības virzienos. Abās pašvaldībās kopā deklarēto iedzīvotāju skaits 2021.gada sākumā bija 48 525: Ventspilī – 37 057, novadā – 11 468 (avots: Stratēģija 2030).

Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada ilgtermiņa attīstībai ir noteikti trīs ilgtermiņa sadarbības mērķi un septiņas ilgtermiņa sadarbības prioritātes (skat. 1. att.). Tie ir pakārtoti abu pašvaldību kopīgajai vīzijai un to sasniegšana tiks veikta gan katrai pašvaldībai patstāvīgi, gan sadarbības formā, kur tas ir iespējams. Te jānorāda, ka Stratēģijas 2030 darbības termiņš ir tikai 8 gadi (tikai par 3 gadiem ilgāk, nekā tai pakārtotajam vidēja termiņa plānošanas dokumentam Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgās attīstības programmai 2021.-2027.gadam), kas drīzāk atbilst vidējam, nekā ilgtermiņam, tātad uzskatāms, ka Stratēģijā 2030 nospraustie mērķi un prioritātes plānoti turpmākai virzībai arī nākamajās stratēģijās.

Mērķis paredz nodrošināt to, ka Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada iedzīvotājiem ir vienlīdzīga un savlaicīga piekļuve kvalitatīviem un izmaksu ziņā pieejamiem pakalpojumiem neatkarīgi no to dzīves vietas. Ventspils valstspilsētā un Ventspils novadā mājā stipras ģimenes, iedzīvotāji ir veseli un gan fiziski, gan pilsoniski aktīvi. Tiek mazināta nevienlīdzība starp dažādu teritoriju iedzīvotājiem, attīstītas to prasmes un zināšanas konkurētspējīgākai abu pašvaldību attīstībai. Mērķa izpilde balstās uz iedzīvotāju apmierinātību ar valstspilsētas un novada sniegtajiem pakalpojumiem, jaunu izglītības, kultūras, sporta un sociālo iespēju attīstību, kas uzlabos dzīves vides pievilcību, tādējādi saglabājot iedzīvotāju skaitu.

Ilgtermiņa sadarbības mērķi →

Ilgtermiņa sadarbības prioritātes ↓

Izglītota, radoša, sabiedriski aktīva, sociāli nodrošināta un veselīga sabiedrība	Pievilcīga un droša vide dzīvei, darbam un atpūtai	Sadarbībā balstīta ekonomiskā vide, kurā tiek realizēta investīciju piesaiste, digitalizācija un viedo tehnoloģiju izmantošana
P1: Veselīga dzīvesveida, radošas un izglītotas sabiedrības attīstība	P3: Videi draudzīgas un ilgtspējīgas infrastruktūras attīstība	P5: Konkurētspējīgas un daudzveidīgas uzņēmējdarbības attīstība
P2: Mūsdienīga un iedzīvotājiem tuva pārvalde; Sabiedrības pašiniciatīva; Sadarbība; Viedo tehnoloģiju ieviešana	P4: Tīra vide un klimatneitralitāte	P6: Izglītības, zinātnes un biznesa kompleksa sadarbība; Energoefektivitāte; Inovāciju radīšana un inovāciju pārnese, viedo tehnoloģiju plaša izmantošana P7: Vienota tūrisma piedāvājuma attīstība

1. attēls. Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada ilgtermiņa sadarbības mērķi un prioritātes

Stratēģijas 2030 izstrādē ir ievēroti šādi normatīvie akti:

- 2009. gada 1.janvāra likums “Attīstības plānošanas sistēmas likums”.
- 2011. gada 13. oktobra likums “Teritorijas attīstības plānošanas likums”.
- Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr.628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” (noteikumi Nr.628).
- Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumi Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (noteikumi Nr.157).
- Ministru kabineta 2014. gada 8. jūlijā noteikumi Nr.392 “Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmas noteikumi” (noteikumi Nr.392).
- 2020. gada 10. jūnija Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums.

Stratēģijas 2030 izstrādē ir ņemti vērā ilgtspējīgas attīstības plānošanas pamatprincipi, īpašu uzsvāru liekot uz integrētās pieejas, pēctecības un atklātības principiem. Savstarpējās saskaņotības

principa ievērošanai stratēģijas izstrādes procesā tika iesaistītas dažādas sabiedrības grupas, speciālisti, biedrības. Stratēģiskais ietvars paredz līdzsvarotu visas teritorijas attīstību. Stratēģijas 2030 izstrādē ir ņemta vērā plānošanas periodā no 2021.-2027.gadam akcentētā virzība uz klimatneitralitāti, procesu digitalizāciju, zaļu un viedu risinājumu ieviešanu infrastruktūras attīstībā un pārvaldības darbībā. Īpaši svarīga ir sadarbība un mījiedarbība kopīgā attīstības mērķa sasniegšanai gan starp nozarēm, pašvaldībām, gan arī sabiedrības un iedzīvotāju pašorganizēšanās un iesaiste kopienu attīstībā, lēmumu pieņemšanā.

Stratēģija 2030 izvirza vadlīnijas telpiskajai attīstībai atsevišķi Ventspils valstspilsētai un Ventspils novadam, tostarp tieši attiecībā uz dabasvides saglabāšanu:

Vadlīnijas Ventspils valstspilsētas dabas teritoriju izmantošanai

- Nākotnē veidojot jaunu apbūvi ārpus industriālajām teritorijām, svarīgi to sabalansēt ar zaļo struktūru, saglabājot zaļas pilsētas tēlu;
- Industriālajās teritorijās iespēju robežās saglabāt vai ieviest zaļās struktūras telpas un elementus;
- Attīstīt zaļās un zilās infrastruktūras risinājumus klimata pārmaiņu novēršanai, piemēram, risinājumus plūdu risku mazināšanai, virszemes noteces sistēmas pilnveidi.

Vadlīnijas Ventspils novada dabas teritoriju izmantošanai

- Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (ĪADT) izmantošanu nosaka to vispārējie un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi;
- Jāievēro ĪADT dabas aizsardzības plānos noteiktie apsaimniekošanas pasākumi dabas vērtību saglabāšanai;
- Ar tūrismu un rekreāciju saistītas aktivitātes realizēt, ievērojot ĪADT izveidošanas mērķus un izmantošanas ierobežojumus;
- Atbalstīt alternatīvo saimniekošanas veidu attīstību ĪADT daļās, kur dabas aizsardzības mērķu noteiktie ierobežojumi ir minimāli un teritorijās, kas robežojas ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.

Kopīgās interešu teritorijas ar citām pašvaldībām un plašākā mērogā

- Dabas parks Abavas senleja (Kuldīgas, Talsu un Tukuma novads);
- Dabas liegums „Stiklu purvi” (Talsu novads);
- Dabas liegums „Raķupes ieleja” (Talsu novads, Dundagas pagasts);
- Ventas baseina apsaimniekošana (Saldus, Skrundas un Kuldīgas novads un Lietuvas Republika);
- Usmas ezers (Talsu un Kuldīgas novads) ar Moricsalas dabas rezervātu;
- Baltijas jūras piekraste (Latvijas Republika u.c. valstis ap Baltijas jūru).

Eiropā un Latvijā daudz tiek domāts par pāreju uz klimatneitralitāti saskaņā ar 2015. gada decembra Parīzes nolīgumu, cenšoties līdz 2050. gadam ierobežot temperatūras pieaugumu 1,5°C robežās. 2019. gada decembrī Eiropas Savienības politiskie līderi vienojās par ES klimata neitralitātes sasniegšanu 2050. gadā, uzstādot Eiropai mērķi kļūt par pirmo klimat-neitrālo

kontinentu. Ietekmes uz klimatu mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām, ko rada SEG emisiju pieaugums, ir arī viens no 17 ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem.

2020. gada 28. janvārī nacionālā līmenī apstiprināta Latvijas stratēģija klimata neitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam un Latvijas Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2030. gadam (NEKP).

ES Pilsētu Mēru Pakts ietver apņemšanos no 2005. bāzes gada līdz 2020. gadam samazināt CO₂ izmešus par vismaz 20%, to panākot, par 20% paaugstinot energoefektivitāti un 20% no izmantojamās enerģijas apjoma saražojot no atjaunojamiem energoresursiem (20/20/20). ES Pilsētu Mēru Pakta birojs ir izstrādājis vienotu metodoloģiju Ilgtspējīgas Enerģētikas un Klimata rīcības plānu (IEKRP jeb angliiski – SECAP) izstrādei un monitoringa pārskatiem, līdz ar to Pakta parakstītājiem ir līdzīga pieeja klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās procesam. Saskaņā ar Mēru Pakta metodoloģiju, pašvaldības, izstrādājot Ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plānus, uz teritoriju un rīcībām skatās plašāk: ne tikai uz pašvaldībai piederošo vai tieši ietekmējamo daļu, bet aptverot pēc iespējas vairāk enerģijas ražotāju un patērētāju pašvaldības teritorijā – arī privātās dzīvojamās ēkas, terciāro (komerc-) sektoru, rūpniecību, privāto un komerctransportu. Ventspils valstspilsēta nav parakstījusi Mēru Paktu, tomēr plāno līdz 2027.gadam izstrādāt Ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plānu (IEKRP).

1.2. Stratēģijas 2030 sasaiste ar citiem plānošanas dokumentiem

Stratēģija 2030 ir saistīta ar vietējiem, reģionālajiem, nacionālajiem un starptautiskajiem (Eiropas Savienības) plānošanas dokumentiem, no kuriem vairākos noteikto mērķu sasniegšanu veicinās arī izstrādāto plānošanas dokumentu īstenošana.

1.2.1. Stratēģijas 2030 vieta plānošanas dokumentu hierarhijā

Stratēģija 2030 ir pakārtota hierarhiski augstākajam ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentam – Latvijas ilgtermiņa attīstības stratēģijai līdz 2030.gadam, kā arī Kurzemes plānošanas reģiona (KPR) ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2015-2030. Izvirzot Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada ilgtermiņa attīstības prioritātes, tika ņemti vērā šādi plānošanas dokumenti:

- Latvija 2030;
- Valsts ilgtermiņa tematiskais plānojums Baltijas jūras piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai;
- Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam (turpmāk – NAP2027);
- Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam;
- KPR telpiskais plānojums 2006.-2026.gadam;
- KPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.-2030.gadam;
- KPR Attīstības programma 2021.-2027.gadam;
- u.c. dokumenti.

KPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.-2030.gadam vīzijas, stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa attīstības prioritātes parādītas 2. attēlā.

2. attēls. KPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2015.-2030.gadam vīzijas, stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa attīstības prioritātes.

1.2.2. Stratēģijas 2030 sasaiste ar nacionāla līmeņa plānošanas dokumentiem

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (Latvija 2030)

Latvija 2030 ir valsts galvenais plānošanas instruments ar likuma spēku. Visiem valsts stratēģiskās plānošanas un attīstības dokumentiem, kas tiek izstrādāti pēc Latvija 2030 stāšanās spēkā, ir jābūt veidotiem saskaņā ar stratēģijā noteiktajiem virzieniem un prioritātēm. Stratēģijas pamata uzstādījumi ir laimīgs cilvēks labklājīgā valstī, ilgtspējīgs un veselīgs dzīvesveids, radoša, iecietīga un toleranta sabiedrība, sadarbībā radīta konkurētspēja un valsts kā ātrspējas partneris. Prioritātes “Daba kā nākotnes kapitāls” mērķis ir Latvijai kļūt par ES līderi dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā.

Latvija 2030 cita starpā iekļauj tādus mērķus kā:

- valsts enerģētiskās neatkarības nodrošināšana, kas kā vienu no prioritārā ilgtermiņa rīcības virziena „atjaunojamo energoresursu (AER) izmantošana un inovācija” aspektiem min biodegvielas ražošanai piemērotu enerģētisko kultūru audzēšanu neizmantotajās lauksaimniecības zemju platībās;
- būt ES līderei dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā;
- radīt līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus visiem iedzīvotājiem, neatkarīgi no dzīvesvietas;
- saglabāt Latvijas savdabību – daudzveidīgo dabas un kultūras mantojumu, tipiskās un unikālās ainavas;
- u.c.

Augstākminētie Latvija 2030 mērķi ir saistoši visiem nacionāla un pašvaldību līmeņa politikas plānošanas dokumentiem.

Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027. gadam (NAP 2027)

NAP 2027 ir hierarhiski augstākais vidējā termiņa attīstības plānošanas dokuments Latvijā, kura mērķi un rīcības virzieni ir jāņem vērā, izstrādājot KLP SP.

NAP 2027 ir vērsts uz Latvija2030 ietvertās vīzijas sasniegšanu, kas paredz:

- 2030. gadā Latvija būs plaukstoša aktīvu un atbildīgu pilsoņu valsts. Ikviens varēs justies drošs un piederīgs Latvijai, šeit katrs varēs īstenot savus mērķus. Nācijas stiprums sakņosies mantotajās, iepazītajās un jaunradītajās kultūras un garīgajās vērtībās, latviešu valodas bagātībā un citu valodu zināšanās. Tas vienos sabiedrību jaunu, daudzveidīgu un neatkārtojamo vērtību radīšanai ekonomikā, zinātnē un kultūrā, kuras novērtēs, pazīs un cienīs arī ārpus Latvijas;
- Rīga būs nozīmīgs kultūras, tūrisma un biznesa centrs Eiropā. Pilsētu un lauku partnerība nodrošinās augstu dzīves kvalitāti visā Latvijas teritorijā;
- Latvija – mūsu mājas: zaļa un sakopta, radoša un ērti sasniedzama vieta pasaules telpā, par kuras ilgtspējīgu attīstību mēs esam atbildīgi nākamo paaudžu priekšā.
- NAP 2027 ir vērsts uz ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķu 2030. gadam sasniegšanu.
- Plānu īsteno galvenokārt ar publiskiem resursiem, to atbalsta arī privātais un pašvaldību finansējums, kā arī ārvalstu finanšu palīdzība. Arī Eiropas Savienības fondu resursi ir ieguldījums Latvijas iedzīvotāju nākotnē, atbalstot un līdzfinansējot Nacionālā attīstības plāna (mērķu) īstenošanu.

NAP 2027 vīzija iezīmē fundamentālās pārmaiņas un izaugsmi četros virzienos:

- Vienlīdzīgas tiesības aptver Latvijas iedzīvotāju pamata tiesību īstenošanu caur valsts sniegtajiem pakalpojumiem.
- Dzīves kvalitāte raksturo vispārējo labklājības un ikviena Latvijas iedzīvotāja iespēju pieaugumu.
- Zināšanu sabiedrība ir kopējs virziens pārmaiņām izglītībā un zinātnē, pilsoniskajā apziņā, mediju telpā un tautsaimniecībā.
- Atbildīga Latvija ir atbilde klimata un demogrāfisko tendenču apdraudējumam šodien un tālākā nākotnē.

Saskaņā ar Latvijas lauksaimniecības sektora attīstības ilgtermiņa prognozēm 2050. gadam Latvija var paplašināt lauksaimniecības preču ražošanu, jo ir iespēja:

- palielināt zemes izmantošanas efektivitāti, iegūstot lielāku pievienoto vērtību no 1 ha lauksaimniecības zemes, piemēram, veicinot tādu kultūraugu plašāku ražošanu, kuriem ir lielāka pievienotā vērtība uz 1 ha;
- iesaistīt ražošanā ap 400 tūkst. ha šobrīd neizmantotās LIZ;
- iegūt lielāku pievienoto vērtību, efektīvāk izmantojot zālāju platību, kas patlaban tiek uzturēta labā lauksaimnieciskā stāvoklī, bet netiek izmantota augstas kvalitātes dabiskas produkcijas ražošanā (piemēram, attīstot ekstensīvās lauksaimniecības produktu ražošanu, biškopības nozari).

NAP 2027 vadmotīvs ir “Paradumu maiņa – ceļš uz attīstību!”

Vides politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam (VPP 2027) (projekts)

Vides aizsardzības nozares vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, izstrādāts atbilstoši NAP 2027 noteiktajām prioritātēm un Eiropas Zaļā kursa stratēģiskiem mērķiem. Vides politikas mērķi ir pakārtoti Latvija 2030.

VPP 2027 konstatēts, ka galvenie slodžu avoti attiecībā uz klimata pārmaiņām ir enerģētika, transports un lauksaimniecība.

VPP 2027 mērķi atbilst NAP2027 vadmotīviem un stratēģiskiem mērķiem un Eiropas Zaļā kursa prioritātēm. Tie ir:

- virzīties uz klimatneitralitāti un klimatnoturīgumu;
- veicināt ilgtspējīgu resursu izmantošanu un pāreju uz aprites ekonomiku;
- saglabāt un atjaunot ekosistēmas un bioloģisko daudzveidību;
- samazināt piesārņojumu.

Politikas dokumentā uzskaitīti pasākumi un rezultātīvie rādītāji minēto mērķu sasniegšanai. VPP 2027 iekļauta arī vides monitoringa programma. Sagaidāms, ka šis plānošanas dokuments stāsies spēkā 2022. gadā.

Latvijas Enerģētikas ilgtermiņa stratēģija 2030 – konkurētspējīga enerģētika sabiedrībai

Stratēģija nosaka rīcību līdz 2030. gadam, kas ietver noteiktus konkrētus enerģētikas un tās apakšnozaru attīstības pasākumus, lielos enerģētikas infrastruktūras projektus un valsts mērķus palielināt energoresursu un enerģijas pašnodrošinājumu. Tā veicina sabalansētu, efektīvu, ekonomiski, tautsaimnieciski, sociāli, ekoloģiski pamatotu tālāko attīstību, lai realizētu enerģijas pietiekamību un pieejamību. Viens no stratēģijas darbības virzieniem ir palielināt atjaunojamo energoresursu īpatsvaru.

Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika posmam līdz 2030. gadam

Plānā ir apskatītas līdz šim Latvijā novērotās klimata pārmaiņas un noteikti pielāgošanās risinājumi dažādiem ar tām saistītiem riskiem un iespējām. Pasākumi ir balstīti uz pētījumiem par risku un ievainojamības novērtēšanu un pielāgošanās pasākumu identificēšanu sešās jomās: ainavu plānošana un tūrisms, bioloģiskā daudzveidība un ekosistēmu pakalpojumi, civilā aizsardzība un katastrofu pārvaldīšana, būvniecība un infrastruktūras plānošana, veselība un labklājība, lauksaimniecība un mežsaimniecība, kas tika izstrādāti Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) finanšu instrumenta 2009.-2014. gada programmas "Nacionālā klimata politika" iepriekš noteiktā projekta "Priekšlikuma izstrāde Nacionālajai klimata pārmaiņu pielāgošanās stratēģijai, identificējot zinātniskos datus un pasākumus pielāgošanās klimata pārmaiņu nodrošināšanai, kā arī veicot ietekmju un izmaksu novērtējumu" ietvaros. Izvēlētas nozares aptver visus klimata pārmaiņām visvairāk pakļautos, visjūtīgākos sektorus.

Latvijas nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2030. gadam (NEKP 2030)

NEKP 2030 ir ietvardokuments ilgtermiņa plānošanai, kas nosaka galvenos rīcības virzienus ekonomikas un sabiedrības pieejas maiņai. Būtisks plāna īstenošanas rezultāts ir enerģētiskās drošības uzlabošana un tuvošanās enerģētiskai neatkarībai.

Plāna mērķu sasniegšanai noteikti šādi rīcības virzieni:

1. Ēku energoefektivitātes uzlabošana;

2. Energoefektivitātes uzlabošana un AER tehnoloģiju izmantošanas veicināšana siltumapgādē un aukstumapgādē un rūpniecībā;
3. Ne-emisiju tehnoloģiju izmantošanas veicināšana elektroenerģijās ražošanā;
4. Ekonomiski pamatotas enerģijas pašražošanas un pašpatēriņa veicināšana;
5. Energoefektivitātes uzlabošana, alternatīvo degvielu un AER tehnoloģiju izmantošanas veicināšana transportā;
6. Enerģētiskā drošība, enerģētiskās atkarības mazināšana, pilnīga enerģijas tirgu integrācija un infrastruktūras modernizācija;
7. Atkritumu un notekūdeņu apsaimniekošanas efektivitātes uzlabošana un SEG emisiju samazināšana
8. Resursu efektīva izmantošana un SEG emisiju samazināšana lauksaimniecībā;
9. Ilgtspējīga resursu izmantošana un SEG emisiju samazināšana un CO₂ piesaistes palielināšana zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektorā;
10. Fluorēto siltumnīcefekta gāzu (F-gāzu) izmantošanas samazināšanas veicināšana;
11. Nodokļu sistēmas “zaļināšana” un draudzīguma pievilcīguma energoefektivitātei un AER tehnoloģijām uzlabošana;
12. Sabiedrības informēšana, izglītošana un izpratnes veicināšana.

Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas un plūdu risku pārvaldības plāni (UBAP)

Saskaņā ar Ūdens apsaimniekošanas likumu, kurā ir pārņemtas Ūdeņu direktīvas prasības, Latvijā izdalīti četri – Daugavas, Lielupes, Gaujas un Ventas – upju baseinu apgabali. Katram no tiem ir jāizstrādā savs apsaimniekošanas plāns.

Patlaban pēdējo gadu ir spēkā otrā cikla Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas un pirmā cikla Plūdu risku pārvaldības plāni 2015.-2021. gadam, bet ir jau faktiski izstrādāti un iziet sabiedriskās apspriešanas un saskaņošanas procedūru jaunā 2022.-2027. gada perioda plāni, kuri būs aktuāli KLP SP darbības laikā.

Katra upes baseina otrā cikla Plūdu riska pārvaldības plāns tiek izstrādāts integrēti ar trešā cikla Upes baseina apgabala apsaimniekošanas plānu un apvienots ar to vienā dokumentā, tātad kopā ir četri, nevis astoņi plāni.

Atjaunotajos plānos izvirzītie mērķi – sasniegt labu ūdeņu stāvokli un samazināt ar plūdiem saistītu nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību, vidi, kultūras mantojumu un saimniecisko darbību – atbilst Latvijas vidēja termiņa vides politikas pamatnostādnēm un principiem.

ES ūdens politika ir cieši saistīta ar Kopīgo lauksaimniecības politiku, Kopīgo Zivsaimniecības politiku, ES transporta politiku, enerģētikas un klimata pārmaiņu politiku. Identificētie ūdens lietošanas veidi lauksaimniecībā, kas ir atkarīgi no laba ūdens stāvokļa, ir sējumu laistīšana, segto platību (siltumnīcu) laistīšana, lauksaimniecības dzīvnieku dzirdīšana. Identificētie ūdens lietošanas veidi, kas rada slodzi ūdens resursiem, ir barības vielu (pārsvarā slāpekļa un fosfora) novadīšana ūdenstilpēs un ūdenstecēs caur meliorācijas sistēmām, kas veicina ūdenstilpju eutrofikāciju, augu aizsardzības līdzekļu lietošana, kas veicina nevēlamu ķīmisko savienojumu akumulāciju ūdenstilpēs, tāpat tā ir barības vielu noplūde ūdenstilpnēs no kūsmēslu krātuvēm, kas līdzīgi kā ietekme no barības vielu noplūdes no lauksaimniecības zemēm, veicina eutrofikāciju. Plānos prognozēts, ka kopumā lauksaimniecības radīto slodžu ietekme visos UBA mēreni pieaugs. Lauksaimniecībā pieaugošo ietekmi no segto platību apjoma un mēslošanas līdzekļu pielietojuma pieauguma daļēji kompensēs dzīvnieku kopējā skaita samazinājums, kā arī bioloģiski apsaimniekoto platību pieaugums.

Ventspils valstspilsēta un novads ietilpst Ventspils UBA.

Darbības programmas projekts 2021.–2027. gadam

Darbības programmas projekta 2021.–2027. gadam specifiskais atbalsta mērķis 2.1.3. – “Veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, risku novēršanu un noturību pret katastrofām” nosaka pasākumus attiecībā uz plūdiem. Pasākumi aizsardzībai pret plūdiem ir primāri nacionālās nozīmes plūdu risku teritorijās un noteikti atbilstoši nacionālajiem plūdu riska pārvaldības dokumentiem, līdz ar to ir saistīti arī ar Plūdu riska pārvaldības plānu. Iepriekš minētais atbalsta mērķis 2.1.3. nosaka sekojošus pretplūdu pasākumus:

- daudzfunkcionālu zaļās un zilās infrastruktūras risinājumu izveide plūdu risku novēršanai un pielāgošanās tiem, ietverot dabisko vai daļēji dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atjaunošanu (piemēram, purvu ekosistēmu vai palieņu gar upēm atjaunošana, hidromorfoloģisko šķēršļu demontāža) vai jaunu uz dabas sistēmām balstītu risinājumu ieviešana (piemēram, mākslīgās mitraines, kaskādes dīķi, biofiltri u.c.), kā arī pilsētu lietūs ūdens noteces sistēmu izveidei, paplašināšanai un pārbūvei (piemēram, caurlaidīgu segumu izbūve, zaļie jumti, u.c.);
- kombinēti infrastruktūras risinājumi vietās, kurās zaļās un zilās infrastruktūras pasākumi vien nevar nodrošināt pietiekamu aizsardzību vai hidrotehnisko būvju un pilsētu lietūs ūdens noteces infrastruktūras izveide, paplašināšana un pārbūve, vietās, kurās zaļās un zilās infrastruktūras pasākumi nav iespējami.

Transporta attīstības pamatnostādnes 2021.-2027. gadam

Izsludinātas Valsts sekretāru sanāksmē 04.03.2021.; mērķis – ilgtspējīga cilvēka mobilitātes vajadzību apmierināšana, vienlaikus sniedzot ieguldījumu valsts ekonomiskajā izaugsmē. Politikas plānošanas dokumentā noteikts, ka tiks samazinātas SEG emisijas transportā un uzlabota vides kvalitāte.

1.2.3. Stratēģijas 2030 sasaiste ar Eiropas Savienības plānošanas dokumentiem

Stratēģija „Eiropa 2030”

Eiropa 2030 ir ES izaugsmes stratēģija, kas izvirza mērķus, kuri līdz 2030. gadam ir jāsasniedz nodarbinātībā, inovācijā, izglītībā, sociālajā integrācijā un enerģētikā (ieskaitot klimata pārmaiņu samazināšanu). Viens no Eiropa 2030 pamatmērķiem iekļauj sevī SEG emisiju samazinājumu par 55% salīdzinājumā ar 1990. gadu virzībā uz tālāko mērķi kļūt oglekļa neitrālai 2050. gadā. Šo mērķu sasniegšanā līdztekus enerģētikas sektoram būtiska loma ir arī lauksaimnieciskās prakses uzlabošanai.

ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģija 2021.-2030. gadam

ES biodaudzveidības stratēģija līdz 2030. gadam ir visaptverošs, vērienīgs un ilgtermiņa plāns dabas aizsardzībai un ekosistēmu degradācijas apturēšanai. Stratēģijas mērķis ir līdz 2030. gadam panākt, ka sāk atjaunoties Eiropas bioloģiskā daudzveidība, un tajā ir ietvertas konkrētas darbības un saistības. Tas ir priekšlikums par ES ieguldījumu gaidāmajās starptautiskajās sarunās par globālo bioloģiskās daudzveidības satvaru laikposmam pēc 2020. gada. Priekšlikums ir Eiropas zaļā kursa būtisks elements, un tas arī atbalstīs zaļo atveseļošanu pēc Covid-19 pandēmijas. Tā kā lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares var negatīvi ietekmēt bioloģisko daudzveidību, pasākumu plānošanas laikā ir jāņem vērā arī bioloģiskās daudzveidības stratēģijas mērķi.

Eiropas Komisijas sešas prioritātes 2019.-2024. gadam

Klimata pārmaiņas un vides degradācija ir eksistenciāls drauds Eiropai un pasaulei. Lai risinātu šīs problēmas, Eiropas zaļais kurss ES pārveidos par modernu, resursu ziņā efektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku, kurā:

- līdz 2050. gadam pielikts punkts siltumnīcefekta gāzu neto emisijām,
- ekonomikas izaugsme ir atsaistīta no resursu izmantošanas,
- novārtā nav atstāts neviens cilvēks un neviens reģions.

Eiropas zaļais kurss ir arī risinājums, kā novērst Covid-19 pandēmijas sekas. Eiropas zaļo kursu finansēs no ES budžeta septiņiem gadiem, kā arī piešķirot vienu trešdaļu no 1,8 triljoniem eiro lielajām investīcijām atveseļošanas plānā *Next Generation EU*.

Zaļā kursa pamatā ir stratēģija “*no lauka līdz galdam*” (*Farm 2 Fork*), kuras mērķis ir padarīt pārtikas sistēmas godīgas, veselīgas un videi draudzīgas. Pārtikas sistēmas nevar būt izturīgas pret tādām krīzēm kā Covid-19 pandēmija, ja tās nav ilgtspējīgas. Pārtikas sistēmas rada gandrīz trešdaļu globālo SEG emisiju, patērē daudz dabas resursu, samazina bioloģisko daudzveidību un kaitē veselībai (gan nepietiekama, gan pārmērīga uztura dēļ), un nesniedz taisnīgu ekonomisko atdevi un iztiku visiem dalībniekiem, īpaši – primārajiem ražotājiem. Pārtikas sistēmu virzīšana pa ilgtspējīgu ceļu sniedz arī jaunas iespējas uzņēmējiem pārtikas vērtību ķēdē. Jaunās tehnoloģijas un zinātniskie atklājumi kopā ar pieaugošo sabiedrības informētību un pieprasījumu pēc ilgtspējīgas pārtikas dos labumu visām ieinteresētajām personām.

Atbilstoši ASV Lauksaimniecības departamenta pētījumam (*Economic and Food Security Impacts of Agricultural Input Reduction Under the European Union Green Deal's Farm to Fork and Biodiversity Strategies, 2020*) tas prasīs ES lauksaimnieciskās produkcijas apjoma samazināšanos par ~12% un vidējo pārtikas izmaksu pieaugumu par 153 USD uz iedzīvotāju 2030. gadā.

Ramsāres konvencija „Par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi”

Konvencija ir pieņemta 1971. gada 2. februārī (stājās spēkā 1975. gadā) un tās mērķis ir nodrošināt visa veida mitrāju aizsardzību un saprātīgu izmantošanu, atzīstot, ka mitrāji kā ekosistēmas ir ļoti nozīmīgi bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā, kā arī cilvēku labklājības nodrošināšanā. Konvencijas 2. pants nosaka, ka katrai līgumslēdzēja pusei jānosaka attiecīgi mitrāji savā teritorijā, lai tos ietvertu “Starptautiskas nozīmes mitrāju sarakstā” (saukti Ramsāres vietas). Latvija ir noteikusi 6 Ramsāres vietas ar kopējo platību 148 145 ha: Kaņiera un Engures ezers, Teiču un Pelečāres purvs, Lubānas un Papes mitrāju komplekss un Ziemeļu purvi.

UNESCO konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma saglabāšanu

Konvencija ir pieņemta 1972. gadā, un tās mērķis ir veicināt kultūras un dabas mantojuma saglabāšanu. Konvencija definē „dabas mantojumu”, kā

- dabas pieminekļus, kas radušies no fizikāliem vai bioloģiskiem veidojumiem vai šādu veidojumu grupām, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no estētikas vai zinātnes viedokļa;
- ģeoloģiskus vai fizioģeogrāfiskus veidojumus un stingri noteiktas zonas, kas ir kādas apdraudētas dzīvnieku vai augu sugas dzīves vieta, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes vai saglabāšanas viedokļa;
- ievērojamas dabas vietas vai ierobežotas dabas teritorijas, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa.

Dalībvalstīm ir jānodrošina kultūras un dabas mantojuma identifikācija, aizsardzība, konservācija, popularizācija un nodošana nākamajām paaudzēm, cita starpā, īstenojot atbilstošu politiku un veicot atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finanšu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu.

Bernes konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu

Konvencija pieņemta 1979. gadā. Saskaņā ar konvencijas prasībām, kas ir pārņemtas Latvijas likumdošanā, valstis uzņemas nodrošināt pasākumus savvaļas floras un faunas populāciju uzturēšanai tādā līmenī vai piemēros tās līmenim, kurš atbilst ekoloģiskajām, zinātniskajām un kultūras prasībām, tai pašā laikā ņemot vērā ekonomiskās un rekreācijas prasības un vietējā mērogā apdraudētu pasugu, varietāšu un formu vajadzības. Konvencijā minēts, ka katra dalībvalsts uzņemas pievērst uzmanību savvaļas floras un faunas saglabāšanai savas plānošanas un attīstības politikā un pasākumos pret piesārņošanu.

Bonnas konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku aizsardzību

Bonnas konvencija ir pieņemta 1979. gadā un tās mērķis ir nodrošināt migrējošo sugu saglabāšanu un aizsardzību, nodrošinot šim mērķim piemērojamo pasākumu saskaņošanu starp areāla valstīm un, kur tas iespējams un ir mērķtiecīgi, sevišķu uzmanību veltot tām migrējošām sugām, kuru aizsardzības statuss ir nelabvēlīgs, kā arī individuālā kārtā vai sadarbībā veicot atbilstošus pasākumus, kas nepieciešami šādu sugu vai to dzīves vides saglabāšanai.

Riodežaneiro konvencija par bioloģisko daudzveidību

Konvencija ir pieņemta 1992. gadā. Šīs konvencijas uzdevumi, kas veicami saskaņā ar tajā ietvertajiem atbilstošajiem nosacījumiem, ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīga un līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu. Izstrādājot valsts programmas, plānus un citus politikas dokumentus, ir jāievēro konvencijā iekļautās prasības attiecībā uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.

Uz konvencijas pamata ir pieņemts Kartahenas protokols par bioloģisko drošību, kas attiecas uz visu tādu dzīvo modificēto organismu, kuri varētu radīt nevēlamu ietekmi uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilglaicīgu izmantošanu, pārrobežu pārvietošanu, tranzītu, apstrādi un izmantošanu, ņemot vērā arī risku cilvēku veselībai.

Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām

Konvencijas (pieņemta 1992. gadā) un Kioto protokola (pieņemts 1997. gadā) mērķis ir samazināt siltumnīcas efektu izraisošo gāzu, kuru dēļ notiek globālā sasilšana, emisijas.

Ņemot vērā Latvijas dalību ES un ANO, Latvijas klimata politikas mērķi ir saistīti ar ES klimata politikas mērķiem, kā arī ar starptautisko klimata politiku – Konvenciju, tās Kioto protokolu un Parīzes nolīgumu. ES ietvaros ir noteikts kopējs ES SEG emisiju samazināšanas mērķis, un tas ir sadalīts divās daļās – ETS iekļautās darbības un ETS neiekļautās darbības (ne-ETS). ES noteiktie kopīgie mērķi periodam no 2021.gada līdz 2030.gadam:

- ETS operatoriem kopīgi visā ES ir jāsamazina SEG emisiju apjoms par 43 % periodā (salīdzinot ar šo ETS operatoru SEG emisiju apjomu 2005. gadā).

- kopējais ES ne-ETS SEG emisiju apjoms ir jāsamazina par 30 % periodā (salīdzinot ar šo ne-ETS darbību SEG emisiju apjomu 2005. gadā).

Lai panāktu šo mērķa sasniegšanu, protokolā ir piedāvāti vairāki līdzekļi, kā, piemēram – valstu emisiju samazināšanas politikas stiprināšana vai īstenošana (enerģijas efektivitātes palielināšana, ilgtspējīgu lauksaimniecības veidu veicināšana, atjaunojamo enerģijas avotu attīstība utt.). Savukārt Parīzes nolīgumā noteikts, ka “*Pusēm vajadzētu rīkoties tā, lai pienācīgā kārtā saglabātu un pilnveidotu (...) siltumnīcefekta gāzu piesaistītājsistēmas un krātuves, tostarp mežus*”.

Konvencija par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos attālumos

Konvencija pieņemta 1979. gadā, un tās galvenais mērķis ir ierobežot, samazināt un novērst robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu. Pēc konvencijas stāšanās spēkā tika pieņemti 8 protokoli, kuru prasību ievērošanai jānodrošina gaisa piesārņojuma monitorings, emisiju aprēķini, piesārņojuma novēršanas pasākumi u.c. Latvija ir parakstījusi pusi no protokoliem, to skaitā protokolu “Par noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem” (protokols attiecas uz 16 īpaši bīstamām vielām un vielu grupām – 11 pesticīdiem, diviem ķīmiskiem produktiem, kurus izmanto rūpniecībā un termisko procesu blakusproduktiem) un protokolu “Par paskābināšanas, eitrofikācijas un piezemes ozona līmeņa samazināšanu”.

Konvencija par noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem

Konvencija ir pieņemta 2001. gadā un tā nosaka pasākumus, kas jāveic, lai kontrolētu noturīgo organisko piesārņotāju ražošanu, importu, eksportu, apglabāšanu un izmantošanu. Valdībām jāveicina labākās pieejamās tehnoloģijas un prakses, lai aizstātu esošos noturīgos organiskos piesārņotājus un nepieļautu jaunu izstrādi. Kontroles pasākumi attiecas uz 12 vielām – 8 pesticīdi, 2 vielas, ko izmanto rūpniecībā un 2 blakusprodukti, kas rodas sadedzināšanas un rūpniecības procesos.

ANO konvencija par cīņu pret pārtuksnešošanos / zemes degradāciju valstīs, kurās novērojami ievērojami sausuma periodi un/vai pārtuksnešošanās, jo īpaši Āfrikā

Konvencija tika pieņemta 1994. gadā Parīzē. Konvencija attiecībā uz Eiropas valstīm nozīmē cīņu pret auglīgas augsnes iznīkošanu, nosakot tās izmantošanu citiem mērķiem, tādiem kā lauksaimniecība vai vides aizsardzība, kā arī novēršot augsnes auglības zudumu vai pat tās degradāciju. 200. gadā tika pieņemta V konvencijas pielikums, kurš attiecas uz Viduseiropas un Austrumeiropas valstīm (t.sk. Latviju) un nosaka šim reģionam raksturīgās problēmas, kā ievērojama lauksaimnieciskās ražošanas samazināšanās, zemes auglības pazemināšanās, vēja un ūdens erozijas pastiprināšanās, kā arī dažāda veida augsnes degradācija. Papildus pielikumā noteikts, ka dalībvalstīm jāizstrādā nacionālās rīcības programmas augsnes degradācijas samazināšanai.

ANO EEK konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (Orhūsas konvencija)

Orhūsas konvencija ir pieņemta 1998. gadā ar mērķi aizsargāt ikvienas personas tiesības dzīvot vidē, kas atbilstu personas veselības stāvoklim un labklājībai, tādēļ katrai valstij, kas parakstījusi konvenciju, saskaņā ar šīs konvencijas noteikumiem ir jāgarantē tiesības piekļūt informācijai, sabiedrības dalība lēmumu pieņemšanā un iespēja griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem. Latvijā šī prasība ir iekļauta Satversmē, kuras 115.pants nosaka, ka valsts aizsargā ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, sniedzot ziņas par vides stāvokli un rūpējoties par tās saglabāšanu un uzlabošanu. Sabiedrības līdzdalība vides jautājumos ir ietverta arī vairumā normatīvo

aktu, tajā skaitā MK noteikumos Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” (pieņemti 13.10.2009.), kas attiecas arī uz KLP SP izstrādi.

Eiropas ainavu konvencija

Eiropas ainavu konvencija (Latvijā pieņemta ar likumu „Par Eiropas ainavu konvenciju” 2007. gada 29. martā) definē ainavu šādi: „ainava” nozīmē teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā.

Konvencijā ir norādīts, ka ainava ir Eiropas dabas un kultūras mantojuma pamatkomponents, iedzīvotāju dzīves kvalitātes svarīga sastāvdaļa un saimnieciskajai darbībai labvēlīgs resurss, kas var dot ieguldījumu darba vietu radīšanā. Tomēr ainavas kvalitāte pārsvarā ir subjektīva, un par objektīvu kaitējumu ainavai kā dabas un kultūras mantojumam var runāt tikai tādos gadījumos, ja kādai ainavai piešķirts aizsardzības statuss sakarā ar kādu tās konkrētu dabisku vai kultūrvēsturisku vērtību, kas ir reti sastopama vai, gluži otrādi, tipiska un konkrētajai kultūrai izšķiroši nozīmīga, un kuras izmaiņa noplicinātu ainavu daudzveidību vai kaitētu šai kultūrai.

Eiropas lauku attīstības politika

2018. gada 1. jūnijā Eiropas Komisija iesniedza likumdošanas priekšlikumus par kopējo lauksaimniecības politiku (KLP) laika posmam no 2021. līdz 27. gadam. Tā kā pašlaik notiek sarunas starp Eiropas Parlamentu un ES Padomi, ierosinātās KLP reformas sākuma datums ir pārcelts uz 2023. gada 1. janvāri. Tas arī nosaka šajā SIVN vērtējamās Latvijas KLP SP darbības ietvaru un termiņu.

Būtiskas izmaiņas prioritātēs no 2023. gada nav prognozējamās, jo vairāk tāpēc, ka līdzšinējie mērķi nav pilnībā sasniegti, kas arī ir iemesls iepriekš minētajiem pārejas noteikumiem līdz 2022. gadam.

Tomēr saskaņā ar jauno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu 2021.gada 28.jūlija regulu Nr.11102/21, ar ko nosaka noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, ko dalībvalstis izstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr.1307/2013, ir definētas, citu starpā, šādas vajadzības:

HELCOM Baltijas jūras rīcības plāns

Vispārīgais HELCOM mērķis ir panākt, lai Baltijas jūru neskartu eitrofikācijas problēma. Paaugstinātas slāpekļa un fosfora slodzes, ko rada sauszemes avoti, kas atrodas dalībvalstu sateces baseinā un ārpus tā, ir galvenais Baltijas jūras eitrofikācijas cēlonis. Plāns nosaka, par cik Latvijai ir jāsamazina N un P daudzumi. Plānā noteikts, ka pilsētas teritorijā kanalizācijas sistēma un notekūdeņu attīrīšanas iekārtas jāuzskata par vienu vienību, risinot piesārņojuma slodzes jautājumu, jāpilnveido kanalizācijas sistēmas un jāvērs uzmanība uz to, ka komunālie notekūdeņi ir būtisks jūras vides piesārņojuma avots. Atjaunotais Plāns apstiprināts 2021. gadā.

2. STRATĒGISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA (SIVN) MĒRĶIS, PAMATPRINCIPI UN METODES

Saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (1998, ar vēlākiem grozījumiem), plānošanas dokumentiem, kuru īstenošana var būtiski ietekmēt cilvēku veselību un vidi, veic stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu. Atbilstoši MK 23.03.2004. noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”:

“2. (...) stratēģiskais novērtējums ir nepieciešams šādu veidu plānošanas dokumentiem:

2.2. reģionāla vai vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem (turpmāk – reģionālais plānošanas dokuments):

2.2.1. valstspilsētu teritorijas plānojumiem”.

Šā stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma mērķis ir iegūt informāciju par plānošanas dokumentu īstenošanas sagaidāmajām ietekmēm uz vidi, lai varētu salīdzināt savā starpā alternatīvas un novērtēt, vai un kādus priekšnoteikumus nelabvēlīgām ietekmēm uz vidi rada katras alternatīvas (atbilstošās plānotās attīstības) īstenošana, vai šādu ietekmju intensitāte varētu būt nepieļaujama (normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības pārsniedzot), kura no alternatīvām ir ieteicamāka no vides viedokļa un kādi ir nepieciešamie pasākumi iespējamo nelabvēlīgo ietekmju uz vidi novēršanai vai mazināšanai.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums kopumā sastāv no trim etapiem:

- 1) ietekmju identificēšana,
- 2) ietekmju kvalitatīvs novērtējums ar mērķi noteikt visbūtiskākās,
- 3) kvalitatīva un/vai kvantitatīva ietekmju analīze un alternatīvu salīdzinājums.

2.1. Vispārējā pieeja un metodes

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN) ir process, kura mērķis ir uzlabot plānošanas dokumenta kvalitāti, vērtējot šā dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un laicīgi novēršot vai mazinot tā īstenošanas negatīvās ietekmes. SIVN process ir vērsts uz to, lai izvērtētu, kādas būtiskas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē var rasties politikas plānošanas dokumenta īstenošanas rezultātā un kā tās ietekmēs dabas kapitālu – resursus un pakalpojumus. SIVN ir veicams plānu un programmu sagatavošanas posmā, tā nepieciešamību un procesu nosaka starptautiskā un nacionālā likumdošana.

SIVN procedūras laikā tiek sagatavots Vides pārskats, kurā tiek iekļauta informācija par plānošanas dokumentu, tā mērķiem, saistību ar citiem plānošanas dokumentiem, tiek aprakstīta vides pārskata sagatavošanas procedūra un novērtējuma veikšanai lietoto galveno pamatprincipu un metožu apraksts. Vides pārskatā tiek analizēts vides stāvoklis teritorijās, kuras saistītas ar plānošanas dokumentu.

SIVN uzdevums ir novērtēt vides apstākļus un sniegt informāciju lēmumu pieņēmējiem, kā arī informēt plašāku sabiedrību par sagaidāmo ietekmi uz vidi plānošanas dokumenta ieviešanas gadījumā.

Vispārējo pieeju SIVN nosaka procedūru reglamentējošie normatīvie akti: likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (pieņemts 14.10.2008., ar grozījumiem, kas stājušies spēkā līdz 01.01.2015.) un uz likuma pamata izdotie Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumi Nr.157

"Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" (ar grozījumiem līdz 18.11.2009.). Ar šiem normatīvajiem aktiem Latvijā ir pārņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK „Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu”.

Plānošanas dokumenti novērtējuma procedūrā tiek vērtēti stratēģiskā līmenī, SIVN uzdevums nav sīki izvērtēt atsevišķu plānoto pasākumu plānotos nosacījumus konkrētu projektu īstenošanas specifiskajos apstākļos, kas pietiekamā detalizācijā nav definēti, un daudzas lietas saistībā ar ietekmi uz vidi tiek/tiks vērtētas, saskaņojot projektus jau projektēšanas un ieviešanas gaitā.

2.2. SIVN procedūras pamatprincipi

Integrācija – vides aspekti ir pilnībā jāintegrē plānošanas dokumentā, tādēļ, lai izvairītos no konceptuālām kļūdām, tie ir jāņem vērā plānošanas sākumstadijā, tādējādi SIVN palīdz veikt piedāvāto rīcības virzienu analīzi un identificēt tās rīcības, kurām no vides viedokļa nepieciešama papildus izpēte par to ietekmi.

Piesardzības princips – pieņemot lēmumus, nepieciešams izmantot piesardzības principu, pat ja plānotās darbības tieša negatīva ietekme nav pierādīta, jo ekosistēmu nestspēju jeb ietilpību un sakarību starp slodzēm un dabas kapitālu nav iespējams precīzi noteikt.

Ilgtspējas princips – ilgtspējīga attīstība cita starpā ir definēta arī kā viens no trim ES stratēģijas „Eiropa 2020” mērķiem. Principa ievērošana paredz tagadnes vajadzību papildīšanu, nodrošinot nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma attīstību un saglabāšanu.

Alternatīvu izvērtēšana – nepieciešams izvērtēt, kā plānošanas dokumentā paredzētās attīstības iespējamās alternatīvas ietekmēs vides resursus un to kvalitāti.

Pārskatāmība – SIVN ir atvērta un pārskatāma lēmumu pieņemšanas process, kas paredz interešu grupu un nevalstisko organizāciju iesaisti, balstās uz precīzi definētas metodoloģijas un lēmumu pieņemšanas mehānisma un sniedz pamatojumu novērtējumā iekļautajiem apgalvojumiem. SIVN pārskatāmību nodrošina arī Vides pārskata sabiedriskā apspriešana un tās rezultātu publiskošana.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma process kontekstā ar plānošanas dokumenta izstrādi ir atainots 1. attēlā.

Šajā SIVN tika izmantota metodika, kas balstīta uz atbilstības izvērtējuma vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības principiem, mērķu un uzdevumu un kvalitatīvu ietekmju novērtējuma.

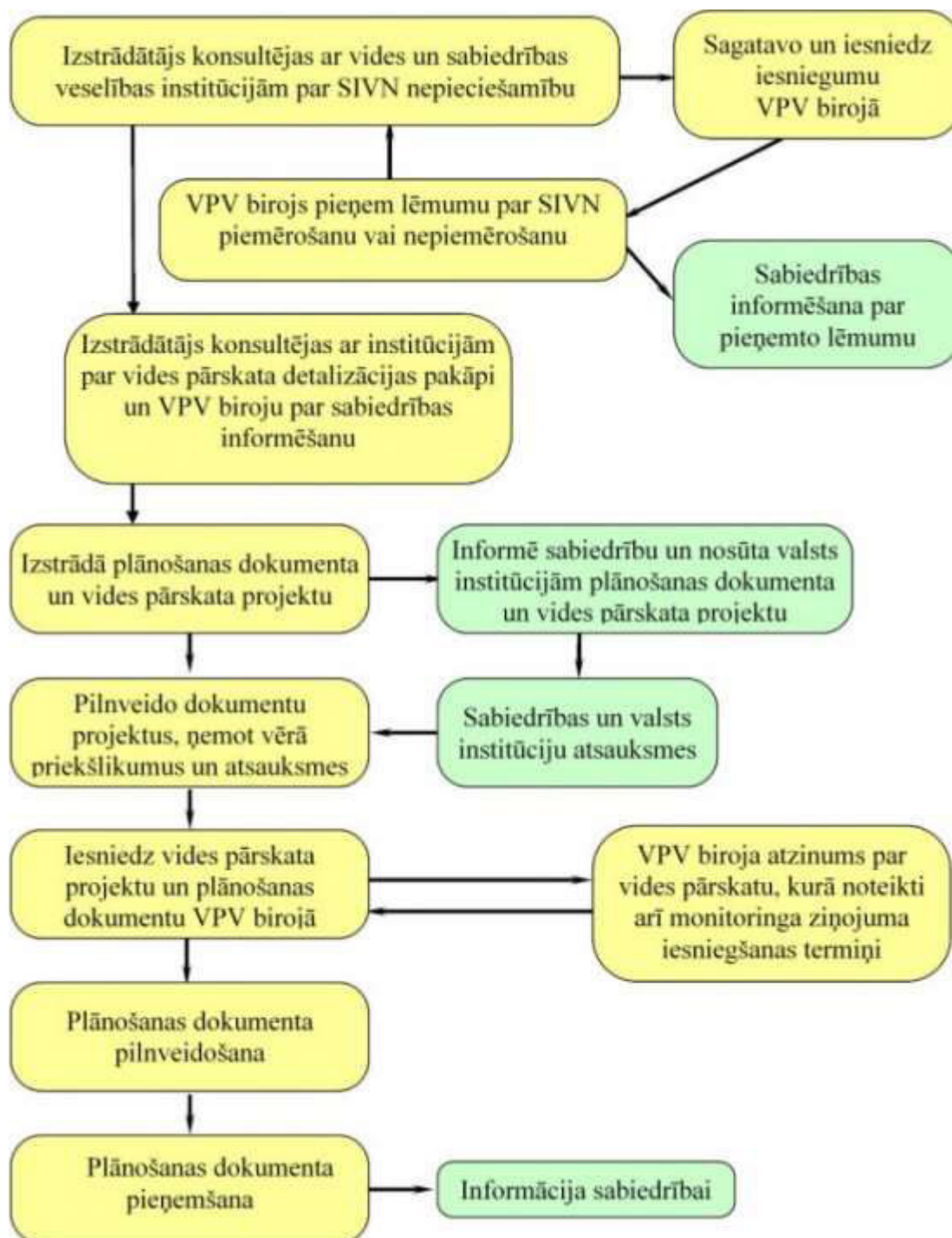
Vides pārskata sagatavošanā var izdalīt šādus būtiskākos etapus:

- *Plānošanas dokumentu sasaiste ar citiem plānošanas dokumentiem un atbilstība likumdošanas prasībām*

Īstenojot plānošanas dokumentus, ir svarīgi, lai tiktu ievērotas arī citos plānošanas dokumentos izvirzītās prioritātes un plānotie pasākumi, tādējādi nodrošinot nepieciešamo sinerģiju. Plānotajām aktivitātēm jāatbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

- *Pašreizējās situācijas novērtējums un „nulles” scenārijs*

SIVN vajadzībām plānošanas dokumentu īstenošanas ietekmes tiek salīdzinātas ar sagaidāmajām ietekmēm, ja plānošanas dokumenti netiktu īstenoti.

3. attēls. SIVN izstrādes shēma

- Plānošanas dokumentu īstenošanas būtiskāko ietekmju uz vidi vērtējums

SIVN process organizēts tā, lai identificētu plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi (ietver tiešo un netiešo, sekundāro, paredzētās darbības un citu darbību savstarpējo un kopējo ietekmi, īstermiņa, vidēji ilgu un ilglaicīgu ietekmi, kā arī pastāvīgo pozitīvo un negatīvo ietekmi), salīdzinot plānošanas dokumenta īstenošanas alternatīvas savā starpā un ar neīstenošanu (nulle alternatīvu).

- *Plānošanas dokumentu īstenošanas monitorings*

Plānošanas dokumenta ietekmju uz vidi monitoringu veic, lai konstatētu, kādas ir ar plānošanas dokumenta realizāciju saistītās vides ietekmes, t.sk. arī neparedzētās ietekmes un vai plānošanas dokumentā nav jāveic grozījumi. Šo plānošanas dokumentu gadījumā nepastāv speciālas monitoringa procedūras tieši paša plānošanas dokumentu īstenošanas ietekmju uzraudzībai kopumā, bet atsevišķas monitoringa procedūras paredzamas konkrētām darbībām, kuru veikšanas priekšnoteikumus nākotnē rada plānošanas dokumentu īstenošana.

- *Konsultācijas un sabiedrības iesaiste*

Konsultācijām ir svarīga loma SIVN. To realizācijas kārtību nosaka likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”. Šis process ietver kompetento institūciju un sabiedrības informēšanu, dodot iespēju komentēt novērtējumu dažādos SIVN posmos. Kad plānošanas dokuments ir pieņemts, sabiedrība un kompetentās institūcijas jāinformē arī par plānošanas dokumenta pieņemšanu.

2.3. Sabiedrības iesaiste un konsultācijas ar institūcijām

Pirms stratēģiskā ietekmes novērtējuma (SIVN) notika konsultācijas ar kompetentajām institūcijām par SIVN nepieciešamību un tajā vērtējamajām ietekmēm.

Dabas aizsardzības pārvalde savā 07.07.2021. vēstulē Nr.4.8/3918/2021-N ir paudusi viedokli, ka būtībā Stratēģijai 2030 nav nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, bet gadījumā, ja kāda no plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm un rīcībām atbilst likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” kritērijiem un nav iekļauta Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015.-2030.gadam, to veikt tomēr ir nepieciešams.

VVD Kurzemes reģionālā vides pārvalde savā 21.07.2021. vēstulē Nr.11.2/2634/KU/2021 konstatē, ka Ventspils pilsētas domes materiālos par Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada attīstības plānošanas dokumentu izstrādi nav norādes, ka jaunizstrādājamie attīstības plānošanas dokumenti ievieš jaunus aspektus, kas varētu apdraudēt vidi un cilvēku veselību, tomēr vērš uzmanību, ka īpaši aizsargājamās dabas teritorijas pārklāj ievērojamu Ventspils novada teritorijas daļu, tādēļ, lai izvērtētu plānošanas dokumentu iespējamo ietekmi uz Natura 2000 teritorijām, pārvaldes ieskatā Stratēģijai 2030 būtu nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu.

Veselības inspekcija savā 05.08.2021. vēstulē Nr.4.6.1.-1/24312 konstatē, ka Stratēģijā 2030 nav plānoti tādi būtiski pasākumi, kuriem varētu būt tāda ietekme uz vidi un cilvēka veselību, kas nebūtu jau iekļauti Ventspils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam, Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam, Ventspils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027. gadam 1. redakcijā vai Ventspils novada attīstības programmā 2020.-2026. gadam.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Inspekcija informē par nepieciešamajiem jautājumiem, attiecībā uz kuriem situācija ir jāanalizē un attīstība jāparedz, aktualizējot attīstības plānošanas dokumentus :

- Dzeramā ūdens kvalitāte: situācijas analīze un nepieciešamie uzlabojumi centralizētajās ūdensapgādes sistēmās, tiem nepieciešamais finansējums un tā avoti. Būtu nepieciešams izvērtēt situāciju arī ar decentralizēti piegādātā dzeramā ūdens kvalitāti (grunts akas, individuālie urbumi). Jāanalizē arī situācija ar notekūdeņu attīrīšanu un nepieciešamie uzlabojumi šajā jomā.
- Peldvietu ūdens kvalitāte: situācija gan oficiālajās peldvietās, gan neoficiālajās peldvietās, peldvietu tālākā attīstība – papildu oficiālo peldvietu izveide, neoficiālo peldvietu skaita palielināšanas nepieciešamība, lai iedzīvotājus nodrošinātu ar viegli pieejamiem un labas

kvalitātes rekreācijas ūdeņiem un kurās pašvaldība paredz finansēt vairāk vai mazāk regulāru ūdens kvalitātes monitoringu. Tajā skaitā jāanalizē peldvietu attīstība „Zilā karoga” sertifikāta iegūšanas kontekstā un jāapsver, kādai jābūt „Zilā karoga” peldvietu tālākai attīstībai.

- Attīstot ražošanas uzņēmumus, jāparedz to iespējamās ietekmes uz vidi un cilvēku veselību izvērtēšana, akcentējot šādu veselību ietekmējošo faktoru paredzamo intensitāti: emisijas gaisā un tā iespējamais piesārņojuma lielums; iespējamais smaku piesārņojums; radītais trokšņa piesārņojums.
- Attīstot transporta infrastruktūru, jāparedz iespējamās izmaiņas gaisa piesārņojumā un radītā trokšņa līmenī.
- Attīstot vēja parkus, jāparedz iespējamā ietekmē uz iedzīvotāju veselību – trokšņa piesārņojums un mirgošanas efekta ietekme.

Pamatojoties uz augstāk minēto, Inspekcijas viedoklis ir, ka Stratēģijai 2030 ir jāveic ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums, ja dokumenti paredz tādu objektu attīstību vai radīšanu, kas radīs gaisa un ūdens piesārņojumu, smaku un trokšņa piesārņojumu, kā arī radīs būtiskas izmaiņas vizuāli uztveramajā ainavā iedzīvotāju dzīvesvietas tuvumā.

Vides pārraudzības valsts birojs 15.09.2021 pieņēma Lēmumu Nr.4-02/87 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu” Stratēģijai 2030, balstoties uz šādiem apsvērumiem:

1. Vērtējot Stratēģijas ietvaru un tās vietu plānošanas sistēmā, Birojs konstatē, ka Stratēģija paredzēs priekšnoteikumus teritorijas attīstībai, arī paredzēto darbību īstenošanai, turklāt priekšnoteikumi darbību īstenošanai tiks izstrādāti, lai risinātu arī ar vidi saistītas problēmas (piekrastes pieejamība, transporta infrastruktūras attīstība un tūrisma attīstība, applūstošās teritorijas, centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas risinājumu nodrošināšana, atkritumu apsaimniekošana, degradētās un piesārņotās teritorijas u.c.). Tā kā iepriekš ilgtspējīgas attīstības stratēģijām, kuras paredzēts pārskatīt un ņemt vērā, nosakot Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada ilgtermiņa attīstības redzējumu, mērķus, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvu, Stratēģiskais novērtējums nav bijis veikts, šajā gadījumā nav iespējams atsaukties uz ietekmēm, kas būtu izvērtētas un savlaicīgi novērstas jau iepriekšējos attīstības periodos.

2. Stratēģija būs dokuments, caur kuru tiks likts pamats arī nozīmīgām izmaiņām un pārkārtojumiem, kas loģiski izrietēs no teritoriālās sadarbības uzdevumiem. Plānošanas dokumenta izstrādē arī paredzēts ņemt vērā nacionālā un reģionālā līmeņa plānošanas dokumentus, tostarp Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam, kā rezultātā tiks pārskatīti un sagatavoti priekšlikumi arī transporta infrastruktūras un citu Likuma 1. un 2. pielikuma objektu attīstībai. Tiks vērtēta dabas resursu, tai skaitā Baltijas jūras piekrastes, potenciāla izmantošana un telpiskā struktūra, ietverot vides aizsardzības un klimata pārmaiņu jautājumus. Tā kā Stratēģija ietver arī telpiskās attīstības perspektīvu, minēto risinājumu izvērtējums pēc iespējas agrākā plānošanas stadijā ir pamatots.

3. Daļā no plānošanas teritorijas kā Ventspils novadā, tā arī Ventspils valstspilsētā attīstības specifiku lielā mērā ietekmē atrašanās Baltijas jūras piekrastē, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kā arī vēsturiski izveidotie rūpnieciskās ražošanas uzņēmumi un osta. Minētie aspekti paredz savstarpēji salāgojamus attīstības virzienus gan saistībā ar ekonomisko izaugsmi (un tai nepieciešamo infrastruktūru), gan apdzīvojuma struktūru, gan arī vides aizsardzības prasībām. Tādējādi Birojs secina, ka plānošanas teritorijas ilgtermiņa attīstības redzējums, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva var tikt potenciāli saistīta ar Likuma pielikumos minētajām darbībām un to apjomiem.

4. Jāņem vērā, ka Stratēģijā risināmie jautājumi un no tiem izrietošās vides ietekmes būs ilgtermiņa, tās skars plašu teritoriju un var būt saistītas arī ar slodzi uz jutīgām vides teritorijām. Pie šādām teritorijām var pieskaitīt arī Baltijas jūras piekrastes aizsargjoslu, virszemes ūdensteču (piemēram, Ventas, Dzirnaupe, Stendes, Rindas, Lonastes, Spāres u.c.) applūstošās teritorijas, kā arī Užavas

un Upatu polderu applūstošās teritorijas un plānošanas dokumenta teritorijā esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

Atbilstoši MK noteikumu Nr.157 (23.03.2004) prasībām plānošanas dokumenti un to SIVN vides pārskata projekts tiek nodots sabiedrībai iepazīšanai. Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana tika rīkota vienkop ar Stratēģijas 2030, kā arī Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgās attīstības programmas 2021.-2027.gadam 2.redakciju sabiedrisko apspriešanu no 2022. gada 19.aprīļa līdz 20.maijam. Sabiedriskās apspriešanas sanāksme notika 2022. gada 20.maijā plkst.10:00 tiešsaistē (attālināti) ZOOM platformā. Sabiedriskās apspriešanas procedūrā iedzīvotāji un institūcijas varēja iesniegt savus priekšlikumus par apspriežamajiem plānošanas dokumentiem un Stratēģijas 2030 Vides pārskata projektu. Sabiedriskajā apspriešanā saņemtie sabiedrības priekšlikumi par Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgo attīstības plānošanas dokumentu 2.redakcijām un Vides pārskata projektu un to izpildes/neizpildes atspoguļojums un pamatojums pievienoti 4.pielikumā. Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols pievienots 5.pielikumā.

3. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA AR SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBU

1. Vides pārskata sagatavošana. Vides pārskatu ierosinātājas – Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības – uzdevumā ir sagatavojusi SIA „Enviroprojekts”.
2. Sabiedrības un ieinteresēto institūciju informēšana par iespējām iepazīties ar izstrādāto vides pārskatu un plānošanas dokumenta projektu.
3. Pēc sabiedrības un ieinteresēto institūciju komentāru un ierosinājumu saņemšanas, izstrādātājs pilnveido vides pārskatu.
4. Izstrādātājs iesniedz Vides pārraudzības valsts Birojam pilnveidoto vides pārskatu ar saņemtajiem komentāriem un atskaiti par to rezultātā ieviestajiem pilnveidojumiem.
5. Birojs sniedz savu atzinumu par vides pārskatu. Ja vides pārskats neatbilst likumdošanas prasībām, vai arī plānošanas dokumenta īstenošana būtiski var ietekmēt cilvēku veselību vai vidi vai nav ievērota SIVN procedūra, birojs nosūta vides pārskatu izstrādātājam pārstrādāšanai.
6. Izstrādātājs informē sabiedrību par plānošanas dokumenta apstiprināšanu.

4. ESOŠĀS SITUĀCIJAS ANALĪZE

Atbilstoši VARAM 2021.gada dokumentam “Vadlīnijas pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģiju izstrādei”, nav nepieciešams katram plānošanas dokumentam no jauna radīt apjomīgus esošās un vēsturiskās situācijas aprakstus, iekļaut statistikas datus un citu informāciju, kas nereti veido plānošanas dokumenta lielāko apjomu, ja iespējams norādīt atbilstošu atsauci uz pašreizējās situācijas raksturojumu atsevišķā dokumentā.

Vides pārraudzības valsts birojs 15.09.2021. ir pieņēmis Lēmums Nr. 4-02/88 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu” Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgajai attīstības programmai 2021.-2027. gadam, cita starpā, tā iemesla dēļ, ka SIVN ir jau veikts Ventspils novada attīstības programmai 2020.-2026. gadam un tiek veikts Ventspils pilsētas attīstības programmai 2021.-2027. gadam, tātad faktiski SIVN ir piemērots tikai Stratēģijas 2030 stratēģiskajai daļai, atsaucoties uz jau veiktiem SIVN, kuri satur, cita starpā, arī pilnu Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada esošās situācijas raksturojumu. Līdz ar to šajā vides pārskatā esošās situācijas raksturojumam pamatā tiek konspektīvi atspoguļota informācija no Ventspils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027.gadam Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata (SIA “*Estonian, Latvian & Lithuanian Environment*”, 2021) un Ventspils novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata (SIA “*Reģionālie projekti*”, 2020), bet atjauninot to ar 2022. gada datiem.

4.1 Ventspils esošā vides stāvokļa apskats

(pamata avots: SIA “*Estonian, Latvian & Lithuanian Environment*”, 2021; pievienoti 2022.gada dati)

Vides stāvokļa raksturojums ir pakārtots Stratēģijā 2030 definētajam ilgtermiņa attīstības redzējumam, valstspilsētas un novada specializācijai, plānotajām izmaiņām teritoriju attīstībā un kopīgajām attīstības/sadarbības interesēm, uzsvāru liekot uz jau Vides pārskatā identificētajām pašvaldību vides problēmām, kas galvenokārt ir saistītas ar “saimniecisko infrastruktūru, dabas aizsardzību, t.sk. jūras piekrastes zonu un ražošanas objektiem”. Stratēģijā norādīts, ka “Ventspils valstspilsētā galvenās vides aktualitātes ir vides kvalitātes izvērtēšana, potenciāli bīstamo uzņēmumu riska pārvaldības jautājumi, vides kvalitātes monitorings, ostas termināļu darbības ietekmes mazināšana, priekšlikumu sagatavošana Valsts vides dienesta Kurzemes reģionālajai vides pārvaldei izsniedzamajām piesārņojošās darbības atļaujām, jaunbūvējamo objektu būvatļauju un būvprojektu izvērtēšana no vides aizsardzības viedokļa, vides informācija un izglītība, Zilā Karoga kustības prasību nodrošināšana”, savukārt “Ventspils novada vides galvenā aktualitāte ir dabas vērtību aizsardzība”.

4.1.1. Klimata pārmaiņas

Balstoties uz ilglaicīgiem klimata novērojumiem, vidējā gaisa temperatūra konstanti paaugstinās gan Latvijā, gan citviet pasaulē. 2015.-2016. gada laikā LVĢMC pirmo reizi Latvijā veica apjomīgu vēsturisko klimatisko datu analīzi, izvērtējot meteoroloģisko parametru izmaiņas laika periodā no 1961. līdz 2010. gadam. Apskatītajā laika periodā gada vidējās gaisa temperatūras vērtības ir paaugstinājušās par 0,7°C, viskrasāk palielinoties vidējās gaisa temperatūras gada minimālajai vērtībai – par vidēji 1,7°C. Latvijā līdz šim augstākā gaisa temperatūra +37,8°C reģistrēta 2014. gada 4. augustā Ventspilī. Maksimālā diennakts vidējā gaisa temperatūras vērtība Latvijā visvairāk ir mainījies tieši Ventspilī: pieaugums pārsniedz 1°C robežu, kamēr lielākajā daļā meteoroloģisko novērojumu staciju tas ir 0,2-0,7°C robežās. Salīdzinot ar klimatiskās references periodu, mūsdienās siltu nakšu īpatsvars Latvijā ir par 2-6% palielinājies, un īpaši lielas silto nakšu īpatsvara izmaiņas ir

konstatētas Ventspils un Rīgas meteoroloģisko novērojumu stacijās. Pilsētas siltumsalas efekta ietekme visvairāk izpaužas attiecībā uz gaisa temperatūras vērtībām tieši naktī.

Attiecībā uz nokrišņiem Ventspilī nav novērojama izteikta izmaiņu tendence.

Novērotās klimata pārmaiņas ir lielā mērā saistītas ar CO₂ un citu SEG emisijām atmosfērā. Lai gan nav iespējams pilnībā novērst klimata pārmaiņas, ir būtiski tās laicīgi ierobežot, samazinot kopējo SEG emisiju apjomu.

Nozīmīga ietekme uz gaisa kvalitāti un klimata pārmaiņām ir siltumapgādei: vienai no visvairāk dabas resursu (kurināmā) patērētājošajai nozarei, kas rada siltumnīcefektu izraisošo gāzu emisijas. Pēdējo 7 gadu laikā Ventspilī ir gandrīz divkārtšajies šķeldas, granulu un koksnes apjoms, kas tiek izmantots siltuma vai elektroenerģijas ražošanai. Būtiski ir samazinājies ogļu un dīzeļdegvielas patēriņa apjoms, ko izmanto kā kurināmo, kā arī pilnīgi pārtraukta mazuta un šķidrā kurināmā izmantošana.

Lai paaugstinātu centralizētās siltumapgādes sistēmas efektivitāti, ar Eiropas Savienības līdzfinansējumu veikta siltumtrašu rekonstrukcija. Līdz ar to Ventspilī 100% siltumtīklu ir rekonstruēti ar rūpnieciski izolētām caurulēm, tādējādi samazinot siltumenerģijas zudumus siltumtrasēs. Pēdējo trīs gadu laikā Ventspilī izbūvēti jauni siltumtīkli 5 km garumā. Šobrīd kopējais siltumtrašu garums Ventspilī ir 53,5 km. ES Kohēzijas fondu finansēto projektu ietvaros Ventspils centralizētās siltumapgādes katlumājās Talsu ielā 69 un Brīvības ielā 38 biomasas katliem ir uzstādīti dūmgāzu kondensatori, kas ļauj samazināt kurināmā patēriņu un emisijas, kā arī nodrošināt elektroenerģijas ražošanu.

Kopējā emisiju apjomā vislielākās emisijas – 95-98% – no stacionārajiem piesārņojuma avotiem veido oglekļa dioksīds (CO₂). Tā visstraujākais kritums (vairāk nekā 2 reizes) bija novērojams 2014. gadā, kad pašvaldības SIA “Ventspils siltums” pārgāja uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu sadedzināšanas iekārtās. Ventspilī no stacionārajiem iekārtām 2013. līdz 2020. gadam novērojams liels kopējais CO₂ emisiju kritums 2014. gadā, bet pēdējo gadu laikā tendence neuzrāda CO₂ emisiju samazinājumu. SEG emisiju atļauja ir arī AS “Ventbunkers”. Informācijas par citiem SEG emisiju avotiem un emitētajiem SEG apjomiem Ventspilī nav.

Būtiska loma klimata pārmaiņu pielāgošanās un klimatnoturīguma palielināšanas kontekstā ir zaļajai infrastruktūrai un zaļajām teritorijām. Atbilstoši Valsts zemes dienesta sniegtajai informācijai zaļo teritoriju īpatsvars Ventspilī 2019. un 2020. gadā sastāda 33%.

Te gan jāuzsver, ka klimata pārmaiņām ir globāls raksturs, un klimata pārmaiņām tieši Ventspilī nav tiešas saistības ar tieši Ventspilī izmestajām SEG emisijām un tieši Ventspils zaļajām teritorijām: klimata pārmaiņu neveicināšanai ir jēga tikai globālā sadarbībā, kur katrs iegulda savu artavu.

4.1.2. Atkritumu apsaimniekošana un aprītes ekonomikas principu ieviešana

Ventspilī sadzīves atkritumu savākšanu saskaņā ar Ventspils valstspilsētas pašvaldības noslēgto līgumu centralizēti nodrošina pašvaldības SIA “Ventspils labiekārtošanas kombināts”.

Ventspils administratīvajā teritorijā savāktos atkritumus nodod cieto sadzīves atkritumu poligonā “Pentuli” Ventspils novada Vārves pagastā, kur ne vien apglabā nepārstrādājamus atkritumus, bet galvenokārt nodrošina atkritumu pārstrādi un reģenerāciju.

Saskaņā ar Padomes 1999. gada 26. aprīļa direktīvas 1999/31/EK par atkritumu poligoniem prasībām, līdz 2020. gada 16. jūlijam atkritumu apglabāšanas kā atkritumu utilizācijas metodes īpatsvars ir jāsamazina līdz 50%, pēc 2020. gada 16. jūlija līdz 35% un līdz 2035. gadam jānodrošina, ka tiek apglabāti ne vairāk kā 10% no radītā sadzīves atkritumu apjoma. 2019. gadā tika parakstīts līgums ar CFLA (Centrālā finanšu un līgumu aģentūra) par projekta “No atkritumiem iegūtā kurināmā

reģenerācijas iekārtu izbūve Ventspilī, Talsu ielā 69” realizāciju, kura mērķis ir samazināt apglabājamo atkritumu daudzumu un attīstīt atkritumu reģenerāciju ar enerģijas atguvi no Ventspils atkritumu apsaimniekošanas reģiona teritorijā radītajiem atkritumiem. Kaut arī sadedzinot atkritumus ar enerģijas atguvi tiks pagarināts poligonā "Pentuli" esošās atkritumu apglabāšanas šūnas darbības laiks, šāda rīcība tiek vērtēta negatīvi no aprites ekonomikas principu ieviešanas aspekta. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2020/852 “Par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai” (Taksonomijas regula) 17. pantā ir noteikts, ka saimnieciskā darbība būtiski kaitē aprites ekonomikai, tostarp atkritumu rašanās novēršanai un reciklēšanai, ja minētās darbības rezultātā būtiski palielinās atkritumu rašanās, sadedzināšana vai apglabāšana, izņemot nepārstrādājamu bīstamo atkritumu sadedzināšanu.

Ventspilī 2017. gadā tika izbūvēti pirmie trīs pazemes atkritumu konteineri, kā arī iegādāts specializēts transports šo konteineru iztukšošanai. 2019. un 2020. gadā tika izvietoti vēl trīs šāda tipa konteineri.

Samazinoties iedzīvotāju skaitam Ventspilī, bet pieaugot radītajam atkritumu daudzumam, aprēķinātais radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju uzrāda pieaugošu tendenci: 2018. gadā tas veidoja 573,9 kg, kas pārsniedz aprēķināto apjomu uz vienu iedzīvotāju valstī 2018. gadā¹ – 407 kg. Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2021.-2028. gadam noteikts mērķis līdz 2028. gada beigām šo radīto samazināt līdz 400 kg uz vienu iedzīvotāju gadā.

Ministru kabineta 2017. gada jūnija noteikumos Nr. 328 “Kritēriji un kārtība, kādā novērtē atkritumu dalītās savākšanas pakalpojuma pieejamību iedzīvotājiem” ir norādīts, ka republikas pilsētās jābūt vismaz vienam šķirotu atkritumu savākšanas punktam uz katriem 700 iedzīvotājiem. Sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktā jānodrošina vismaz papīra un kartona, plastmasas, stikla un metālu atkritumu dalītu savākšana.

2020. gadā dalīto atkritumu vākšanas punktu skaits Ventspils pilsētas teritorijā bija 88 (viens šķirotu atkritumu savākšanas punkts uz 384 iedzīvotājiem), kuri atrodas daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pagalmos, pie lielveikaliem un skolām atkritumu dalītai savākšanai un kuros var nodot sašķirotu stikla, metāla un plastmasas iepakojumu, kā arī papīru un kartonu, savukārt šķirotu atkritumu pieņemšanas laukumu skaits – 2, kur no iedzīvotājiem pieņem otrreiz pārstrādājamus atkritumus, zaļos atkritumus, videi kaitīgus atkritumus, sadzīvē radušos bīstamos atkritumus, liela izmēra atkritumus un būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumus līdz 1m³.

Ventspilī nav pieejami dalītās vākšanas konteineri tekstilmateriālu atkritumu savākšanai. Tāpat daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem nav nodrošināta iespēja šķirot bioloģiski noārdāmos atkritumus. Tā kā šo atkritumu dalīta vākšana jāuzsāk attiecīgi 2023. un 2025. gadā, atkritumu veidu savākšanas infrastruktūras izveide ir paredzēta Rīcības plānā.

4.1.3. Gaisa kvalitāte

Gaisa kvalitāti Ventspilī ietekmē gan stacionārie gaisa piesārņojuma avoti – siltumapgādes uzņēmumi, Ventspils brīvostas uzņēmumi un citi ražošanas un pārstrādes uzņēmumi –, gan mobilie gaisa piesārņojuma avoti – autotransports, dzelzceļa transports un kuģi.

Ventspils uzņēmumus var nosacīti iedalīt trīs grupās: komunālās saimniecības uzņēmumi, Ventspils brīvostas uzņēmumi, kas nodarbojas ar dažādu kravu tranzītu, un ražošanas uzņēmumi. Katra šo uzņēmumu grupa rada tai raksturīgas piesārņojošo vielu emisijas gaisā.

Saskaņā ar LVĢMC datu bāzē “2-Gaiss” pieejamo informāciju Ventspilī piesārņojuma avotu skaits pēdējo gadu laikā samazinās: gan kopējo emisiju apjoms, gan viskrasāk – gaistošo organisko

¹ <https://www.europarl.europa.eu/news/lv/headlines/society/20180328STO00751/atkritumu-apsaimniekosana-es-infografika-ar-faktiem-un-skaitliem>

savienojumu (GOS) īpatsvars kopējā emisiju apjomā. GOS emisiju samazinājums bija ļoti izteikts 2018. gadā, kad naftas produktu pārkraušanas termināļi uzstādīja tvaiku savākšanas iekārtas. Prasību ierobežot GOS emisijas, veicot kravas operācijas Ventspils brīvostā, nosaka likums “Par piesārņojumu” un Ministru kabineta 2020. gada 4. februāra noteikumi Nr. 78 “Ventspils brīvostas noteikumi”.

Gaisa kvalitātes novērtējumā (SIA “*Estonian, Latvian & Lithuanian Environment*”, 2018) nozīmīgu daļu (vairāk nekā 50%) benzola emisiju 2017. gadā pilsētā radīja individuālās apkures iekārtas, un Ventspilī nav dabasgāzes infrastruktūras, kā rezultātā kurināmā struktūrā dominē biomasas. Savukārt daļiņu PM_{2,5} emisijas apjomos aiz individuālajām apkures iekārtām, kas rada pusi, nākamā lielākā grupa ir kuģu dzinēju emisijas ar 20% devumu.

Saskaņā ar LVĢMC ikgadējos pārskatos par gaisa kvalitāti Latvijā apkopoto informāciju daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5} gada vidējā koncentrācija kopš 2013. gada nav būtiski mainījusies.

Laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam nevienas gaisu piesārņojošās vielas (sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda, benzola, putekļu daļiņu, ozona) vidējā koncentrācija Ventspilī nav pārsniegusi normatīvajos aktos noteiktos robežlielumus cilvēka veselības aizsardzībai. Novērtēta benz(a)pirēna koncentrācijas atbilstība mērķlielumam cilvēka veselības aizsardzībai, veikti arī smago metālu (svina, kadmija, niķeļa un arsēna) koncentrāciju mērījumi putekļu sastāvā. Daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5} 2020. gada vidējās vērtības nav pārsniegušas MK noteiktos robežlielumus cilvēka veselības aizsardzībai. Pārskatā LVĢMC salīdzinājusi mērījumus arī ar Pasaules Veselības Organizācijas (PVO) rekomendētajiem gaisa piesārņojuma rādītājiem, kas visām vielām ir zemāki (stingrāki) nekā ES un Latvijas normatīvajos aktos noteiktie. Atbilstoši šim vērtējumam daļiņu piesārņojuma līmenis ir tuvu vai dažos gados pārsniedz rekomendētos gaisa piesārņojuma rādītājus. Vērtējot slāpekļa dioksīda piesārņojuma līmeni, jāsecina, ka arī šie rezultāti nepārsniedz apakšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšni, vienlaikus gan jānorāda, ka vismaz vienā monitoringa stacijā (Ventspils 1. stars) mērījumu rezultātiem laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam ir pieaugoša tendence, kas visticamāk saistīta ar pieaugošu autotransporta plūsmas intensitāti pilsētā šajā periodā.

4.1.4. Vides troksnis

Ventspilī vides trokšņa piesārņojumu rada 3 nozīmīgas avotu grupas: autotransporta kustība, dzelzceļa transports, kā arī rūpnieciskā darbība. Lai gan Ventspils nav aglomerācija, kam jāizstrādā vides trokšņa stratēģiskā karte, domājams, ka līdzīgi kā citās Latvijas un Eiropas pilsētās nozīmīgāko vides trokšņa piesārņojumu rada autotransports. Neapšaubāmi lokāli trokšņa piesārņojumu rada arī kravu pārvadājumi pa dzelzceļu un rūpniecisko iekārtu darbība, kas atsevišķās pilsētas daļās pat varētu būt dominējošie trokšņa avoti, tomēr kopumā visas pilsētas mērogā to loma ir mazāka nekā autotransporta radītajam troksnim.

Relatīvi labāk novērtēts ir rūpnieciskās darbības avotu radītais troksnis, jo, lai saņemtu atļauju piesārņojošās darbības veikšanai, operatoriem ir jāveic savas saimnieciskās darbības radītā trokšņa novērtēšana, tomēr arī rūpniecisko trokšņa avotu kontekstā var secināt, ka šobrīd informācijas pieejamība ir fragmentāra, jo katra operatora veiktais individuālais trokšņa novērtējums nesniedz priekšstatu par kopējo rūpnieciskās darbības radīto trokšņa piesārņojuma līmeni pilsētā.

Kopumā vides troksnis Ventspils valstspilsētā nav problēma.

4.1.5. Bioloģiskā daudzveidība un ainavas

Valsts meža dienesta sagatavotie statistikas pārskati, kas sagatavoti, izmantojot informācijas sistēmā “Meža valsts reģistrs” esošo informāciju, norāda, ka meža zemju platība Ventspilī ir salīdzinoši nemainīga ar nelielu pieauguma tendenci: ~1500 ha.

Nozīmīgākās dabas vērtības Ventspilī atrodamas apstādījumu un dabas teritorijās. Apstādījumu teritorijas veido parki, skvēri, dendroloģiskie stādījumi, kapsētas un citi apstādījumi. Dabas teritorijas jeb dabiskās ekosistēmas, saskaņā ar Ventspils pilsētas teritorijas plānojumu 2006.-2018. gadam ar grozījumiem, aizņem ap 45% pilsētas teritorijas. Tie galvenokārt ir melnalkšņu meži pilsētas dienvidu daļā un priežu meži ziemeļu daļā, kā arī purvi un pļavas Staldzenē, Maurciemā un lidlauka apkārtnē.

Parki bieži apvieno gan arhitektūras un vēstures, gan dabas vērtības. Tajos stādītas gan vietējās, gan eksotiskās svešzemju kokaugu sugas. Daudzas no tām ir veiksmīgi piemērojušās vietējiem klimatiskajiem un augsnes apstākļiem, sasniedzot dižkoku izmērus. Parkos ir arī daudz bioloģiski vecu vietējo sugu koku. Parkiem raksturīgas arī interesantas un dekoratīvas senu kultūraugu un nejauši ievestu svešzemju lakstaugu sugas. Dabas datu pārvaldības sistēmā (DDPS) "Ozols" ir reģistrēts 81 dižkoks Ventspils pilsētas teritorijā. Ventspils pilsētas Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu ar grozījumiem 1/4.9. pielikumā uzskaitīti 79 valsts nozīmes īpaši aizsargājamie koki: dabas pieminekļi un pilsētas nozīmes retie un savdabīgie koki.

Sevišķi vērtīgas teritorijas no bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un veicināšanas viedokļa ir valsts vai vietējas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Ventspils pilsētas teritorijā ir trīs šādas teritorijas:

- 1) dabas liegums „Būšnieku ezera krasts”;
- 2) ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Staldzenes stāvkrasts”;
- 3) ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Dampeļu atsegums”.

Dabas liegums "Būšnieku ezera krasts" ir valsts nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorija, tāpat šī teritorija ir iekļauta Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) tīklā, teritorijas kods – LV0532800. Tā ir B tipa teritorija – teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnus, un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai. Teritorija nodibināta 2004. gadā Eiropas nozīmes biotopu un tajā sastopamo aizsargājamo un reto augu aizsardzībai. Teritorijas mērķis ir aizsargāt pārejas purvus un slīksņus un mežainas piejūras kāpas. Šajos biotopos konstatētas 17 retas un aizsargājamās vaskulāro augu sugas un četras sūnu sugas. Dabas lieguma robežas noteiktas 15.06.1999. MK noteikumos Nr. 212 "Noteikumi par dabas liegumiem", bet lieguma aizsardzības un apsaimniekošanas režīmu nosaka 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi". Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi dabas liegumam „Būšnieku ezera krasts” nav izstrādāti, bet dabas aizsardzības plāns tika izstrādāts 2008.-2018. gadam un pagaidām nav atjaunots.

Ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Staldzenes stāvkrasts” ir valsts nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorija. Teritorija nodibināta 2001. gadā, lai aizsargātu un saglabātu unikālus Kurzemes apledojuma morēnas atsegumus, Latvijas apledojuma beigu fāzes māla un dažādu stadiju Baltijas baseina nogulumus. Šeit atrodami arī vairāki Latvijas un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājami kāpu un mežu biotopi, kā arī aizsargājamās augu sugas. Pieminekļa robežas noteiktas ar 17.04.2001. MK noteikumiem Nr. 175 "Par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem pieminekļiem", bet apsaimniekošanas režīmu nosaka 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi". Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi nav izstrādāti, bet dabas aizsardzības plāns tika izstrādāts 2008.-2018. gadam un pagaidām nav atjaunots.

Ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Dampeļu atsegums” ir valsts nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorija. Teritorija iekļauta 17.04.2001. MK noteikumos Nr. 175 "Par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem pieminekļiem". Teritorijas apsaimniekošanas režīmu nosaka 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi". Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi nav izstrādāti, bet dabas aizsardzības plāns tika izstrādāts 2008.-2018. gadam un pagaidām nav atjaunots.

Dabas lieguma “Būšnieku ezera krasts” infrastruktūras sakārtošanai ir izbūvēts veloceliņš, kas dod iespēju mērot velomaršrutu visapkārt Būšnieku ezeram. Veloceliņa posmā ir uzstādīti informatīvie stendi par dabas liegumu un tajā sastopamo floru un faunu. Tāpat ir izveidota 187 m gara gājēju laipa un tās galā skatu platforma putnu vērošanai.

Pilsētas robežās ir precizēta Ventas aizsargjosla, paredzot, ka tā sakrīt ar tauvas joslu, iekļaujot tajā aizsargājamo ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas pieminekli “Dampeļu atsegums”, tādējādi nodrošinot tā aizsardzību.

Kopumā Ventspils pilsētas teritorijā konstatēto ES nozīmes aizsargājamo biotopu platība ir 1482,79 ha, kas atrodas gan īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, gan ārpus tām. Pavisam pilsētas teritorijā konstatēti 22 dažādi ES nozīmes biotopu veidi. Lielākās platības aizņem *Mežainas piejūras kāpas* un *Ezeri ar mieturālgu augāju*.

Informācija par invazīvo sugu izplatību Ventspils pilsētas teritorijā ir nepilnīga. Paredzams, ka informācija tuvākajos gados tiks papildināta un informācija par invazīvo sugu izplatību Ventspils pilsētas teritorijā būs pilnvērtīgi izmantojama situācijas novērtējumam.

4.1.6. Ūdens kvalitāte

~12,6% Ventspils teritorijas aizņem ūdensobjekti (upes, attekas, kanāli, meliorācijas grāvji, ezers un dīķi). Nozīmīgākie ir Venta, kas šķērso Ventspili ~8 km garumā, un Būšnieku ezers ar platību 3,3 km². Ventspils ietilpst Ventas upju baseinu apgabalā, kurā atbilstoši apsaimniekošanas plānam 2016. - 2021. gadam identificētas 18 piesārņotas vietas ūdensobjektos, visvairāk – Ventspils apkārtnē.

Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas un plūdu riska pārvaldības plānā 2022.-2027. gadam Ventspils teritorijā ietilpst 4 ŪO: 3 upju ŪO un viens ezeru ŪO.

Saskaņā ar LVĢMC uzturētajā datu bāzē “2-Ūdens” pieejamo informāciju ikgadējais kopējais notekūdeņu paliekošā piesārņojuma apjoms Ventspils pilsētas teritorijā kopš 2013. gada ir samazinājies gandrīz par 30%. Galvenais iemesls tam ir arī notekūdeņu daudzuma samazināšanās. Lielāko daļu paliekošā piesārņojuma veido KĶSP, suspendētās vielas un kopējais slāpekļis.

2019. un 2020. gadā ir palielinājies vidē novadītais ūdens videi bīstamo vielu un prioritāro vielu apjoms.

MK 2002. gada 13. decembra noteikumos Nr. 118 “Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” ir noteikts viens riska ūdensobjekts Ventspilī: Venta Ventspils ostas teritorijā (kods V029 SP), kurā būtiskākie riska cēloņi ir punktveida piesārņojums (piesārņotas vietas), un hidromorfoloģiskie pārveidojumi. Šogad apstiprinātajā Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas un plūdu riska pārvaldības plānā 2022.-2027. gadam fiksēts, ka pēdējā plānošanas periodā (3.ciklā) šajā ūdensobjektā ūdens kvalitāte pazeminājusies līdz “sliktai” salīdzinājumā ar “vidēju” iepriekšējā periodā (2.ciklā), konstatēts, ka ir “bīstamo un prioritāro vielu paaugstinātas koncentrācijas, kurām bez izpētes nav precīzi zināms avots (tostarp pārrobežu), bet līdz 2027.gadam ķīmiskās kvalitātes mērķis netiks sasniegts”, un pagarināts mērķa sasniegšanas termiņš “dabisku apstākļu dēļ”. Plānotie sanācības pasākumi ietver bijušo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu “Ūdeka” teritoriju un naftas produktu maģistrālo cauruļvadu trasi. Ūdensobjektos, kuros būtiskas hidromorfoloģiskās slodzes izraisa ostas, paredzēts veikt ietekmi mazinošus pasākumus ar mērķi uzlabot bioloģisko daudzveidību. Šim nolūkam piemērots pasākums “*peldošās makrofītu salas*”. Pasākuma ietvaros paredzēts ūdensobjektos izvietot mākslīga substrāta salas, uz kurām attīstīties veģetācijai. Makrofītu salas ne tikai nodrošina vietu makrofītu attīstībai, bet arī nodrošina dzīvotnes ūdens organismu attīstībai, samazina biogēnu daudzumu ūdenī un veicina ūdens bagātināšanos ar skābekli.

MK 2017. gada 28. novembra noteikumos Nr. 692 „Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība” Ventspilī ir apstiprinātas 3 oficiālās peldvietas, uz kurām attiecas virkne normatīvajos aktos noteiktu uzturēšanas, drošības un higiēnas prasību un kvalitātes kritēriju: Būšnieku ezers, Ventspils pilsētas pludmale un Staldzenes pludmale. Visās šajās peldvietās ūdens kvalitāte jau daudzus gadus un joprojām (2022.) tiek vērtēta kā izcila. 2021. gadā Ventspils pilsētas pludmalei Zilais karogs piešķirts divdesmit trešo reizi pēc kārtas.

4.1.7. Ūdensapgāde un kanalizācija

Ventspils pilsētā centralizētos ūdenssaimniecības pakalpojumus sniedz Ventspils pašvaldības kapitālsabiedrība PSIA “ŪDEKA”. Ventspilī dzeramais ūdens padevei centralizētajā ūdensapgādes sistēmā tiek iegūts no ūdensgūtnes vietas “Ogsils”, kas atrodas Ventspils novadā. No pazemes iegūtais ūdens nonāk Ventspils pilsētas dzeramā ūdens atdzelžošanas stacijā, kur tas tiek attīrīts, izmantojot aerāciju un filtrēšanu smilšu filtros.

Ikgadējie statistikas pārskatu “2-Ūdens” kopsavilkumi par ūdens ieguves apjomiem un notekūdeņu novadīšanu rāda, ka pēdējo gadu laikā Ventspils pilsētā paceltā ūdens daudzums un attiecīgi arī notekūdeņu kopējais apjoms ir samazinājies. Kopš 2013. gada normatīvi neattīrīti notekūdeņi vidē nav novadīti.

PSIA “ŪDEKA” kopš 2000. gada realizē projektu “Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstība Ventspilī”, ko līdzfinansē Eiropas Savienība un kas tiek īstenots secīgās kārtās, lai mērķtiecīgi uzlabotu ūdens apgādes un kanalizācijas pakalpojumus Ventspilī. Uz 2020. gada 31. decembri kopējais ūdensvada tīklu garums Ventspils pilsētas aglomerācijā bija 185 km, bet sadzīves kanalizācijas tīklu garums – 168 km, kopējai apkalpošanas platībai sasniedzot 55 km².

Atbilstoši Veselības inspekcijas veiktā dzeramā ūdens kvalitātes auditmonitoringa datiem, laika periodā no 2013. gada līdz 2020. gadam, neatbilstības nav konstatētas.

Ventspils aglomerācijā attīrītie notekūdeņi no Notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm Dzintaru ielā 52A, Ventspilī (turpmāk – NAI), tiek izvadīti Baltijas jūrā pa kanalizācijas kolektoru (turpmāk – “kolektors”). Kolektora kopējais garums ir ~2,3 km, bet daļa šī cauruļvada (apt.1,5 km) ieiet Baltijas jūrā.

Pēdējo 10 gadu laikā Baltijas jūras akmeņainā piekraste uz ziemeļiem no Ventas ietekas jūrā un ostas atrodas Ventspils administratīvajā teritorijā. Pie dabas pieminekļa “Staldzenes stāvkrasts” krasta erozija negatīvi ietekmē infrastruktūras objektus Ventspilī, tostarp pašvaldības PSIA “ŪDEKA” īpašumā esošo kolektoru. Ventspils ziemeļdaļā jūras piekraste ir šaura, oļaina, ar 5-10 m augstiem stāvkrastiem. Pēc pilsētas ostas molu izbūves 20. gs. sākumā uz ziemeļiem no ostas ir izveidojušies mežaini stāvkrasti, kas vietām tiek noskaloti un noskalojumu radītie oļi, grants un smilts vētru laikā pakāpeniski ceļo Ventspils virzienā un uzkrājas pludmalē.

Kopš 2018. gada ir izveidojusies kritiska situācija, kad kolektorā vairākkārt notikušas avārijas un cauruļvada plīsumi, kas ir novērsti, tomēr ilgtspējīgai ūdenssaimniecības attīstībai kolektora pārbūve jūrā un daļēji arī krasta zonā ir aktuāla.

4.1.8. Plūdu risks

Vides aizsardzības un reģionālās aizsardzības ministrijas 2020. gada 11. martā apstiprināja iespējamo plūdu postījumu vietu kartes, kurās iekļauta arī Ventspils kā nacionālas nozīmes teritorija. Ventas UBA nacionālas nozīmes plūdu riska teritoriju kopējā applūstošā platība pavasara plūdus ar vidēju varbūtību (1%) ir 64,03 km², bet applūstošo teritoriju kopējā platība vējuzplūdus ar vidēju varbūtību (1%) ir 49,55 km².

Pēc LVĢMC izstrādātajā Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas un plūdu riska pārvaldības plānā 2022.-2027. gadam sniegtajiem datiem Ventspilī plūdu riskam pakļauto iedzīvotāju skaits pavasara plūdus ir visaugstākais (1138 cilvēki mazas varbūtības plūdus, attiecīgi sociālā riska grupā cilvēku skaits applūstošajā teritorijā ir 728). Savukārt iepriekšējā plānošanas periodā (2016.-2021. gadā) iedzīvotāju skaits applūstošajās teritorijās ar mazu plūdu riska varbūtību Ventspils pilsētā bija 2050-2100 pavasara plūdus, bet 1850-1900 jūras vējuzplūdus, kas norāda uz samazinājuma tendenci. Paredzams, ka klimata pārmaiņu ietekmē vējuzplūdu un lietusplūdu risks Ventspils pilsētā paaugstināsies, bet samazināsies pali.

Vislielākie ekonomiskie zaudējumi saistīti ar apdraudēto ēku atjaunošanu un ceļu rekonstrukciju. Kopumā pavasara plūdus ar mazu varbūtību potenciālie ekonomiskie zaudējumi Ventspils pilsētā var sasniegt 2,7 milj. EUR.

Ventspils teritorija ilglaicīgi ir pakļauta jūras krasta erozijas riskam. Dabiskas plūdu apdraudētas teritorijas ir palieņu teritorijas (upju un ezeru ielejas), kas applūst palu vai plūdu gadījumā, un jūras vējuzplūdu apdraudētas teritorijas, kurās stipra vēja laikā jūras ūdeņi ieplūst upju ietekās un piejūras ezeros, kā arī teritorijas, kas applūst jūras krastu erozijas dēļ. Spēcīgu lietusgāžu laikā īslaicīgi lokāli plūdi bieži ir novērojami arī Ventspilī.

Pavasara plūdu laikā applūstošo teritoriju platība ar mazu plūdu riska varbūtību sasniedz 1,86 km², ar vidēju plūdu riska varbūtību 1,14 km², bet ar lielu – 0,69 km². Lietus plūdi Plūdu riska pārvaldības plāniem 2022.-2027. gadam netika modelēti.

Ventspils pilsētas pašvaldība 2020. gada anketā par plūdu risku norādījusi jūras krastu Staldzenē kā erozijas ietekmētu teritoriju. Ventspils pilsētā 2017. gadā uzsākta Vidumupītes nogāžu un gultnes pārbūve, vairāki posmi stiprināti ar fašīnām un velēnām projekta "Plūdu riska samazināšanas pasākumi Ventspils pilsētā" (Nr.5.1.1.0/17/I/002) ietvaros. 2019. gadā projekta ietvaros tika īstenoti citi pretplūdu pasākumi: Sarkanmuižas un Brīvības ielas krustojumā tika pārbūvēts lietus ūdens kolektors, palielinot tā caurplūdes iespējas. Žāžciemā pie Rūpniecības ielas tika veikta grāvja pārbūve un savienošana ar Ventas upi, izbūvējot lietussūdens kolektoru. Pie Ventspils lidostas tika pārbūvēts grāvis vairāk nekā kilometra garumā, kā rezultātā lietussūdens tiek novadīts īsākā ceļā uz Ventas upi. Vidumupītes posmā no Ventas upes līdz Brīvības ielai un no Brīvības ielas līdz Kuldīgas ielai tika veikti gultnes tīrīšanas darbi un nostiprināti krasti ar fašīnām un velēnām, tādējādi samazinot arī krasta erozijas risku. Īstenoto pasākumu rezultātā Ventspilī tiek samazināts lietus plūdu risks un iespējamie zaudējumi. Turpinot plūdu riska samazināšanas pasākumu īstenošanu līdz 2027. gadam, Ventspils teritorijā plānots samazināt lietus plūdu izraisīto apdraudējumu 616 iedzīvotājiem aptuveni 200 hektāru platībā.

4.1.9. Augsne un piesārņojums

Piesārņotās vietas ir bijušās PSRS armijas teritorijas, kolhozu darbnīcas, pesticīdu un minerālmēslu noliktavas, sadzīves atkritumu izgāztuves, degvielas uzpildes stacijas u.c. Piesārņojums ar naftas produktiem ir viens no visvairāk izplatītajiem un arī bīstamākajiem. Tā galvenie avoti ir DUS, ostu termināļi, bijušie un esošie militārie objekti, vecas rūpnieciskās teritorijas. Ventspilī kā ostu teritorijā novērojams lielāks naftas produktu piesārņojums, un piesārņotie gruntsūdeņi var ietekmēt Baltijas jūru un Ventu.

Ūdensobjektā *V029SP Ventspils ostas teritorija* kā būtiskas piesārņotās vietas novērtēti 3 ķīmiskās un naftas rūpniecības objekti, 2 dzelzceļa objekti, 2 noliktavu teritorijas, 1 piestātne/pārkraušanas teritorija, 1 katlu māja, 1 NAI teritorija, 7 DUS/GUS. Būtisks PPPV izvietoējums un skaits, grunts un gruntsūdeņu piesārņojums ar naftas produktiem, mazutu, dažviet konstatēts peldošs naftas produktu slānis. Iespējama piesārņojuma ieskalosāšanās Ventas upē. Dažos objektos veikti sanācijas darbi, bet nepieciešams turpmāks monitorings kvalitātes kontrolei.

Ventspilī ir izdalītas 23 piesārņotas vietas (2011. gadā – 24), 41 potenciāli piesārņota vieta (2011. gadā – 43) un 16 vietas, kuras atbilst kategorijai “nav piesārņota vieta”. Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu platība Ventspilī 2016. gadā sastādīja 495 ha jeb 38% kopējās Latvijas piesārņoto vietu platības.

2014. gadā Ventspils brīvostā tika pabeigta ar naftas produktiem piesārņotā 1. muliņa demontāža. Naftas muliņa demontāža palīdzēja atrisināt divus jautājumus: likvidēt nopietnu ostas akvatorijas piesārņojuma ar naftas produktiem avotu un nodrošināt iespēju vienlaikus pietaukoties diviem kuģiem pie ogļu termināļa. Projekta gaitā kopumā tika attīrīts vairāk par 32 000 m³ ar naftas produktiem piesārņotas grunts, pielietojot Latvijā speciāli šim projektam izstrādātu mikrobioloģijas tehnoloģiju šāda veida piesārņojumu attīrīšanai. Tā ir Latvijā līdz šim lielākā apjoma ar naftas produktiem piesārņotas grunts attīrīšana.

Ventspils novada rekultivētās izgāztuves “Platene” teritorijā atkritumu deponēšanas laukuma tiešā tuvumā vēl joprojām ir piesārņoti gruntsūdeņi un grunts, tomēr pēc monitoringa datiem piesārņojuma līmenis pēdējos gados ir stabilizējies un paredzams, ka notiks pakāpeniska piesārņojuma samazināšanās.

4.1.10. Kultūrvēsturiskās vērtības

Latvijas Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļauti vairāk nekā 7370 pieminekļi, kas iedalīti sekojošās grupās: arheoloģija, arhitektūra, pilsētbūvniecības, vēsturiska notikumu vieta, kā arī industriālie, mākslas un vēstures pieminekļi. No tiem Ventspils pilsētas administratīvajās robežās atrodas 53 kustamie un nekustamie kultūras pieminekļi (informācija par kustamajiem mākslas pieminekļiem drošības apsvērumu dēļ datu bāzes publiskajā daļā nav pieejama).

Visvairāk Ventspilī ir mākslas un arhitektūras pieminekļu. Mākslas pieminekļi iekļauj tēlotājas, dekoratīvās un lietišķās mākslas darbus un mākslas amatniecības izstrādājumus, kas raksturo vēsturisko stilu periodus un latviešu nacionālo mākslu, bet arhitektūras pieminekļi ir vēsturiskas dzīvojamās ēkas, baznīcas, mācību iestādes u.c. celtnes.

Arheoloģijas pieminekļi iekļauj senās dzīves vietas. Ventspilī ir divi arheoloģiskie pieminekļi: Ventspils viduslaiku pils un senkapi Kuldīgas ielā.

4.1.11. Degradētās teritorijas

Saskaņā ar Ventspils pilsētas attīstības programmas 2014.-2020. gadam pārskatu par īstenošanu 2019. gadā Ventspils pilsētas teritorijā 2015. gadā bija vairākas degradētas teritorijas, t.sk. stratēģiski svarīgās vietās, kuru kopējā platība sasniedza 716 ha, taču 2017. gadā tā bija jau ~734 ha.

Lai veicinātu sabiedrisko funkciju un apdzīvotības veidošanos Vecpilsētā, 2019. gadā ERAF līdzfinansētā projekta Nr.5.6.2.0/18/I/006 ietvaros uzsākta ēku Pils ielā 45 un Pils ielā 47 pārbūve un teritorijas labiekārtojums. Projekta īstenošanas sagaidāmie rezultāti un ieguvumi ir degradētās teritorijas atjaunošana 1527 m² platībā, pilsētas vēsturiskās apbūves teritorijā Pils ielā, Ventspilī, jaunizveidotās darbavietas, nefinanšu investīcijas komercdarbības infrastruktūrā, daudzfunkcionālu biroju telpu izveide.

2019. gadā tika pabeigts projekts “Degradētās teritorijas atjaunošana Pārventas industriālajā zonā Ventspilī” Nr.5.6.2.0/18/I/004.

Lai veicinātu vidi degradējošo ēku un būvju sakārtošanu, ir paaugstināts nekustamā īpašuma nodoklis sabiedrisko drošību apdraudošām un vidi degradējošām ēkām un būvēm līdz 3%.

4.2 Ventspils novada esošā vides stāvokļa apskats

(pamata avots: SIA “Reģionālie projekti”, 2020; pievienoti 2022.gada dati)

Vides stāvokļa raksturojums ir pakārtots Stratēģijā 2030 definētajam ilgtermiņa attīstības redzējumam, valstspilsētas un novada specializācijai, plānotajām izmaiņām teritoriju attīstībā un kopīgajām attīstības/sadarbības interesēm, uzsvāru liekot uz jau Vides pārskatā identificētajām pašvaldību vides problēmām, kas galvenokārt ir saistītas ar “saimniecisko infrastruktūru, dabas aizsardzību, t.sk. jūras piekrastes zonu un ražošanas objektiem”. Stratēģijā norādīts, ka “Ventspils valstspilsētā galvenās vides aktualitātes ir vides kvalitātes izvērtēšana, potenciāli bīstamo uzņēmumu riska pārvaldības jautājumi, vides kvalitātes monitorings, ostas termināļu darbības ietekmes mazināšana, priekšlikumu sagatavošana Valsts vides dienesta Kurzemes reģionālajai vides pārvaldei izsniedzamajām piesārņojošās darbības atļaujām, jaunbūvējamo objektu būvatļauju un būvprojektu izvērtēšana no vides aizsardzības viedokļa, vides informācija un izglītība, Zilā Karoga kustības prasību nodrošināšana”, savukārt “Ventspils novada vides galvenā aktualitāte ir dabas vērtību aizsardzība”.

4.2.1. Teritorijas raksturojums

Ventspils novads atrodas Latvijas ziemeļrietumos, Kurzemes plānošanas reģionā. Aizņem 2457,56 km² lielu teritoriju un novada administratīvajā teritorijā ietilpst Piltenes pilsēta un 12 pagasti – Ances, Jūrkalnes, Piltenes, Popes, Puzes, Tārgales, Ugāles, Usmas, Užavas Vārves, Ziru un Zlēku pagasti. Novads robežojas ar Ventspils pilsētu un Dienvidkurzemes, Talsu un Kuldīgas novadu.

Pēc zemes lietošanas veida Ventspils novadā dominē meži – 67%, tad seko lauksaimniecības zemes – 20%, ūdeņi – 4%, purvi – 3% u. c. (4. attēls).² Baltijas jūras krasta līnija Ventspils novada administratīvajā teritorijā stiepjas nepilnu 92 km garumā.

Populārākās uzņēmējdarbības nozares novadā ir jauktā lauksaimniecība, mežkopība un citas mežsaimniecības darbības, kravu pārvadājumi pa autoceļiem, mežsistrāde, sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana u.c.

4.2.2. Gaisa kvalitāte

Gaisa kvalitāti Ventspils novadā ietekmē vairāki faktori – apkures sistēmas, transports, piesārņojošo vielu emisijas no ražošanas uzņēmumiem u. c. Potenciāli piesārņotākais gaiss veidojas pie intensīvākās satiksmes ielām un ceļiem, dzelzceļa, ap ražošanas un tehniskajiem objektiem.

Regulāri gaisa mērījumi Ventspils novadā netiek veikti, tuvākās gaisa novērojumu stacijas atrodas Ventspils pilsētā (stacija “Ventspils – Pārventa”, stacija “Ventspils – Talsu un Tārgales ielu krustojums”).

Pēdējos piecos gados, laika posmā no 2014. gada līdz 2018. gadam, tiek novērota piesārņojošo vielu emisiju pieaugšana. Vidē visvairāk tiek novadītas smakas, oglekļa dioksīds, oglekļa oksīds, slāpekļa dioksīds, cietās izkliedētās daļiņas u.c.

Ances pagastā atrodas viena organizācija, kas atskaitās par gaisā emitētajām piesārņojošajām vielām - Ventspils novada pašvaldības Ances pagasta pārvaldei ir izsniegta C kategorijas piesārņojošās darbības atļauja. Darbinot sadedzināšanas iekārtas siltumenerģijas ražošanai, gaisā tiek novadītas cietās izkliedētās daļiņas, oglekļa dioksīds un slāpekļa oksīdi.

Centrālās siltumapgādes pakalpojumi Ventspils novadā, līdzīgi, kā citur Latvijā, ārpus pilsētām ir saglabāta un uzturēta vien atsevišķos ciemos: Jūrkalnē, Piltenē, Blāzmā, Tārgalē, Stiklos, Ugālē, Usmā, Užavā un Ventavā. Centralizēto siltumapgādes sistēmu sakārtošana un attīstīšana ciemos prasa lielus finansiālus līdzekļus. 2018. gadā būtiski ieguldījumi veikti Užavā. Ciemos, kuros nav

nodrošināta centralizēta siltumapgāde, ar siltumu tiek nodrošinātas atsevišķas sabiedriskās, dzīvojamās vai uzņēmumu ēkas uzstādot lokālos vai individuālos apkures risinājumus.

Viena no novada problēmām, kas raksturīga visā Latvijā, daudzdzīvokļu ēkās, kurām nav pieejami centralizētās siltumapgādes pakalpojumi vai nav izbūvēti individuālie apkures katli visai ēkai: iedzīvotāji ierīko apkures sistēmas dzīvokļos, kas neatbilst ēku sākotnējiem projektam un rada ugunsgrēka draudus un neatbilstošu mikroklimatu, telpās veidojas pelējums. SIA “V NK Serviss” mēģina rast risinājumu Ances, Jūrkalnes, Stiklu, Vārves, Ziras, Zlēkas un Zūru ciemiem, kuros ir dramatisks situācija šajā jomā.

Par kurināmo siltuma un tehnoloģiskajiem procesiem Ventspils novadā, lielākoties, izmanto šķeldu, malku un koksni, bet arī dīzeļdegvielu (SIA “Užavas alus” un SIA “Vecventa”) un sašķidrināto gāzi (SIA “VIA” un SIA “Užavas alus”), bet šādu iekārtu skaits pēdējos gados ir nemainīgs, palielinās tikai patērētais apjoms. Ventspils novadā kurināmā sadedzināšana individuālajās apkures krāsnīs, pagastu pārvalžu un uzņēmumu apkures katlos u.c. galvenokārt piesārņo gaisu ar oglekļa oksīdu, oglekļa dioksīdu, slāpekļa oksīdiem, sēra dioksīdu, gaistošiem ogļūdeņražu savienojumiem un cietajām daļiņām.

Iekārtu skaits, par kurām atskaitās organizācijas par emitētajām piesārņojošajām vielām, kopš 2016. gada nedaudz samazinās, kā arī novadā neatrodas daudz ražošanas uzņēmumu, kuru darbības ietvaros veidots nozīmīgs gaisa piesārņojums, kas ietekmētu lielāka mēroga teritorijas. Galvenokārt novadā darbojas iekārtas siltumenerģijas ražošanai, izmantojot koksni (t.sk. šķeldu un malku), tātad stacionāro avotu ietekme kopumā uz gaisa kvalitāti novadā nav liela.

Bez stacionārajiem avotiem nozīmīgs gaisa kvalitātes ietekmes avots ir transporta infrastruktūra: dzelzceļš un autotransports. Transportlīdzekļi izdala tādas kaitīgās vielas, kā slāpekļa oksīdus, oglekļa oksīdus, ogļūdeņražus, tvana gāzi, kvēpus, cietās daļiņas, sēra dioksīdu, benzolu u. c.

Nozīmīgākas transporta ietekmes telpas novadā veidojas abpus valsts galvenajam autoceļam A10 Rīga – Ventspils, dzelzceļa līnijai “Ventspils – Tukums II”, reģionālās nozīmes autoceļiem un vietējās nozīmes autoceļiem. Vairāk nekā puse autoceļu novadā ir ar šķembu vai grants segumu, kas rada gaisa piesārņojumu ar putekļiem, īpaši sausajā periodā palielinās putekļu daudzums lokālās teritorijās. Pēdējos gados nedaudz pieaudzis valsts un pašvaldības autoceļu garums ar melno segumu, kas samazina putekļu veidošanos un nokļūšanu gaisā.

Kopumā gaisa kvalitāte Ventspils novadā ir vērtējama kā laba, jo novadā ir salīdzinoši neliels ražošanas uzņēmumu skaits, kā arī katlu mājās galvenokārt kā kurināmais tiek izmantota koksne. Novada administratīvajā teritorijā dominē mežu teritorijas, kas absorbē radušos gaisa piesārņojumu. Periodiska gaisa kvalitātes pasliktināšanās varētu veidoties ciemos, kuros dominē individuālie apkures risinājumi un darbojas uzņēmumi, kuru darbība saistīta arī ar smaku veidošanos.

4.2.3. Troksnis

Būtiskākie trokšņa avoti ir ceļu, ielu, dzelzceļa satiksme un rūpniecības objekti. Trokšņa ietekmei visvairāk pakļauti ir iedzīvotāji, kuri dzīvo ražošanas uzņēmumu, intensīvas satiksmes ielu, autoceļu un dzelzceļa līniju ietekmes zonās (tiešā tuvumā).

Trokšņa emisiju modelēšana un mērījumi Ventspils novadā nav veikti, jo MK noteikumi Nr.16 „Troksņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” (24.01.2014.) paredz, ka trokšņa stratēģisko karti un rīcības plānu izstrādā aglomerācijām, kurās iedzīvotāju skaits pārsniedz 100 000 un iedzīvotāju blīvums pārsniedz 500 iedzīvotāju uz kvadrātkilometru.

4.2.4. Virszemes un pazemes ūdeņi un peldvietas

Virszemes ūdeņi Ventspils novadā ietilpst Ventas upju baseinu apgabalā. Ūdeņi klāj 4% jeb 10 558 ha jeb 4 % novada teritorijas. Lielākās ūdensteces ir Venta, Abava, Užava, Rīva, Irbe un Engure, kā arī novada administratīvajā teritorijā atrodas vairāk nekā 50 dabiskas un mākslīgas izcelsmes ūdenstilpes.

Publisko upju statuss Ventspils novadā noteikts Abavai (no Viesata upes ietekas līdz ietekai Ventā), Irbei (visā tās garumā), Rindai (visā tās garumā), Užavai (no Kauliņas upes ietekas līdz ietekai Baltijas jūrā) un Ventai (visā tās garumā Latvijas teritorijā). Publisko ezeru statuss noteikts Klāņezeram (Popes un Tārgales pagasts), Puzes ezeram (Puzes pagasts), Usmas ezeram (Usmas pagasts). Zvejas tiesības tikai valstij pieder Irbē (visā garumā), Užavā (no Kauliņas ietekas līdz ietekai jūrā), Rīvā un Ventā (no Latvijas-Lietuvas robežas līdz ietekai jūrā).

Augsta kvalitāte Ventspils novada ūdensobjektos pēc pieejamās informācijas 2016. un 2017. gadā tika konstatēta Irbē. Laba kvalitāte 2016. gadā novērtēta Ventā un Būšnieku ezerā, bet 2017. gadā – Klāņezērā. Vidēja kvalitāte 2016. gadā novērtēta Raķupē (V072) un Rīvā (V023), bet 2017. gadā – Engurē (V076), Rindā (V075), Stendē (V069), Tirukšupē (V078), Užavā (V025), Ventā (V027), Lonastē (V070) un Usmas ezerā (E023). 2016. gadā Užavas (V025) un Pāces (V071) kvalitāte tika novērtēta kā slikta pēc bioloģiskajiem rādītājiem. 2017. gadā par sliktu atzīta Lužupes (V067) kvalitāte pēc bioloģiskajiem rādītājiem. Kā ļoti slikta pēc bioloģiskajiem rādītājiem pēdējos gados novērtēta kvalitāte tikai 2016. gadā Pāžupītē (V022), kura ir arī riska ūdensobjekts.

Ventspils novadam piekļaujas Baltijas jūras dienvidaustrumu atklātais smilšainais krasts, Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā piekrastes ūdensobjekts B, kurā ietilpst aizsargājamā jūras teritorija “Irbes šaurums” un dabas liegums “Užava”. Piekrastes ūdensobjektam B ekoloģiskā kvalitāte noteikta pēc diviem fitoplanktonu raksturojošajiem parametru (hlorofila a un kopējās fitoplanktona biomasas) vērtējumiem un kopumā noteikta kā vidēja.

Baltijas jūras piekraste, īpaši šaurā krasta josla, ir jutīga pret ārējiem faktoriem, antropogēnās ietekmes rezultātā palielinās jūras krasta erozija, tiek patvaļīgi izbraukāta krasta kāpu aizsargjosla, izveidotas dabiskas brauktuves, apgriešanās laukumi, stāvvietas, ugunsgrāvu vietas, norakti priekškāpu vaļņi. Piekrastes teritorijā nav izvietotas informatīvās zīmes, kas informētu par Krasta kāpu aizsargjoslu un aizliegumiem šajā teritorijā. Apmeklētākās vietas Ventspils novadā un kritiskākās piekrastes teritorijas ir Užavas pagastā ārpus dabas lieguma “Užava”, Vārves pagastā un Tārgales pagastā piekrastes posmā no Ventspils pilsētas līdz Jaunupei. Piekrastes zonā svarīgi ir nodrošināt dabas vērtību saglabāšanu un ierobežot antropogēnās slodzes (t. sk. apmeklētāju) ietekmi līdz minimumam, uzsvērot dabas vērtību aizsardzību un saglabāšanu.

Ventspils novadā pazemes ūdeņu dabiskā aizsargātība lielākoties ir ar zemu piesārņojuma risku, bet novada centrālajā daļā ar vidēju un augstu piesārņojuma risku. Pazemes ūdensobjekta (D2) kvantitatīvais stāvoklis un kvalitātes stāvoklis Ventspils novada robežās tiek vērtēts kā labs.

Ventspils novadā atrodas piecas pazemes ūdeņu atradnes:

- “Piltene” (Piltenes pagasts), izmanto SIA "DABA-V" minerālūdeņu un dzeramā ūdens ražošanai (hlorīda iesālūdens);
- “Ugāle”, Ugāles lielciema centralizētajai ūdensapgādei, izmantošanas statuss nav zināms (saldūdens);
- “Piltene-Rožu”, tiek izmantota Piltenes centralizētajai ūdensapgādei (saldūdens);

- “Puzes ezers – Puzes ciems”, atrodas Ugāles un Popes pagastos, kā izmantošanas iespējas tika pētītas Ventspils pilsētas centralizētajai ūdensapgādei, bet netiek izmantota (saldūdens);
- “Ogsils”, atrodas Tārgales pagastā, tiek izmantots Ventspils pilsētas centralizētajai ūdensapgādei (saldūdens).

MK 2002. gada 13. decembra noteikumos Nr. 118 “Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” ir noteikti 4 riska ūdensobjekti Ventspils novadā:

- 1) Venta Ventspils ostas teritorijā (kods V029 SP) no Packules līdz Ventpilij (Tārgales un Vārves pagastā): punktveida piesārņojums (piesārņotas vietas) un hidromorfoloģiskie pārveidojumi,
- 2) Pāžupīte (kods V022) (Jūrkalnes un Užavas pagastā): punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni),
- 3) Baltijas jūras atklātais smilšainais krasts no Akmeņraga bākas līdz Kolkasragam: punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni),
- 4) Usmas ezers (kods E023) (Ugāles pagasts, Usmas pagasts un Zlēku pagasts) : punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni).

2022.gadā apstiprinātajā Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas un plūdu riska pārvaldības plānā 2022.-2027. gadam fiksēts, ka pēdējā plānošanas periodā (3.ciklā) Ventā Ventspils ostas teritorijā ūdens kvalitāte pazeminājusies līdz “sliktai” salīdzinājumā ar “vidēju” iepriekšējā periodā (2.ciklā), konstatēts, ka ir “bīstamo un prioritāro vielu paaugstinātas koncentrācijas, kurām bez izpētes nav precīzi zināms avots (tostarp pārrobežu), bet līdz 2027.gadam ķīmiskās kvalitātes mērķis netiks sasniegts”, tāpēc pagarināts mērķa sasniegšanas termiņš “dabisku apstākļu dēļ”. Ūdensobjektos, kuros būtiskas hidromorfoloģiskās slodzes izraisa ostas, paredzēts veikt ietekmi mazinošus pasākumus ar mērķi uzlabot bioloģisko daudzveidību. Šim nolūkam piemērots pasākums “*peldošās makrofītu salas*”. Pasākuma ietvaros paredzēts ūdensobjektos izvietot mākslīga substrāta salas, uz kurām attīstīties veģetācijai. Makrofītu salas ne tikai nodrošina vietu makrofītu attīstībai, bet arī nodrošina dzīvotnes ūdens organismu attīstībai, samazina biogēnu daudzumu ūdenī un veicina ūdens bagātināšanos ar skābekli.

Pāžupītē dinamika ir bijusi krasi pretēja: 3.ciklā ūdens kvalitāte paaugstinājusies līdz “labai” salīdzinājumā ar “sliktu” iepriekšējā periodā.

Usmas ezerā ūdens kvalitāte ir nemainīgi “vidēja”, kas ir neapmierinošs rādītājs un prasa turpmākus uzlabošanas pasākumus. Konstatēts, ka ir “bīstamo un prioritāro vielu paaugstinātas koncentrācijas, kurām bez izpētes nav precīzi zināms avots (tostarp pārrobežu), bet līdz 2027.gadam ķīmiskās kvalitātes mērķis netiks sasniegts”, tāpēc pagarināts mērķa sasniegšanas termiņš “dabisku apstākļu dēļ”. Eksploatācijas (apsaimniekošanas) noteikumos Usmas ezeram (Ventspils novada Usmas pagasts), 2022, noteikti šādi pasākumi:

- 1) lai uzlabotu/nepasliktinātu ezera ekoloģisko stāvokli, nav pieļaujama antropogēnas izcelsmes piesārņojuma (sausās tualetes, neattīrīti sadzīves notekūdeņi u.c.) iepludināšana ezerā,
- 2) nav pieļaujama automašīnu mazgāšana ezera krastā un motorizētu transportlīdzekļu sacensību rīkošana uz ezera ledus,
- 3) pašreizējā tūrisma intensitāte Usmas ezera pieguļošajā teritorijā vērtējama kā adekvāta Usmas ezeram, nav ieteicama tūrisma intensitātes palielināšana Usmas ezera krastos,
- 4) lai novērstu neattīrītu sadzīves notekūdeņu ieplūdi ezerā, pieļaujams ezera sateces baseinā izbūvēt jaunas un renovēt esošās sadzīves notekūdeņu attīrīšanas iekārtas,

- 5) lai veicinātu Usmas ezera vides kvalitātes saglabāšanu/uzlabošanu, nepieciešams arī ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem regulēt decentralizētu kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanas kārtību iekšzemes ūdeņu teritoriju tuvumā,
- 6) veicot ezera apsaimniekošanas pasākumus ar mērķi samazināt antropogēnas izcelsmes piesārņojuma ieplūdi ezerā, rekomendējams paralēli veikt arī ūdens kvalitātes monitoringu, ievācot ūdens paraugus pirms apsaimniekošanas pasākumu veikšanas, paralēli apsaimniekošanas pasākumu ieviešanai, kā arī pēc pasākumu pabeigšanas, lai novērtētu veikto pasākumu efektivitāti.

MK 2017. gada 28. novembra noteikumos Nr. 692 „Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība” Ventspils novadā apstiprinātu oficiālu peldvietu nav.

4.2.5. Ūdenssaimniecība un tās ietekme

Lai tiktu uzlabots Ventspils novadā esošo ūdensobjektu ekoloģiskais stāvoklis, svarīgi ir pēc iespējas samazināt ūdenssaimniecību ietekmi uz tiem un apkārtējo vidi. Sakārtojot esošos un attīstot jaunus ūdenssaimniecības infrastruktūras objektus, svarīgi ir vidē novadīt pēc iespējas tīrākus notekūdeņus.

Centralizētā ūdensapgāde Ventspils novadā ir pieejama:

- Piltenē (pilsēta);
- Ancē (Ances pagasts);
- Jūrkalnē (Jūrkalnes pagasts);
- Popē (Popes pagasts);
- Blāzmā un Stiklos (Puzes pagasts);
- Tārgalē un Dokupē (Tārgales pagasts);
- Ugālē (Ugāles pagasts);
- Usmā (Usmas pagasts);
- Užavā (Užavas pagasts);
- Vārvē, Ventavā un Zūrās (Vārves pagasts);
- Zirās (Ziru pagasts);
- Zlēkās un Zlēku PII (Zlēku pagasts).

Ventspils novadā centralizētās ūdensapgādes pakalpojumus nodrošina Ventspils novada pašvaldības pagastu pārvaldes un SIA “VNK serviss” (Ugālē, Usmā, Popē, Puzē (Stiklos un Blāzmā), Užavā, Zirās un Vārves pagastā (Vārves, Ventavas, Zūru ciemos)).

Ventspils novadā, pēc publiski pieejamajiem datiem, atrodas 483 urbumi. No tiem tikai 52 ir aktīvi un darbojas, trīs netiek izmantoti, aiztamponēti vai likvidēti 46 urbumi, jātamponē divi, piemesti 16 urbumi, bet 362 urbumiem nav zināms statuss. Neapsaimniekoti urbumi ir risks, kas var radīt pazemes ūdeņu piesārņojumu, tāpēc būtu jāveic to apzināšana un jānosaka turpmākie apsaimniekošanas pasākumi, lai novērstu potenciālos piesārņojuma riskus.

Centralizētās ūdensapgādes patērētājiem galvenokārt tiek padots attīrīts ūdens. Atdzelžošanas iekārtas uzstādītas Piltenē, Blāzmā, Dokupē, Jūrkalnē, Stiklos, Tārgalē, Ugālē, Usmā, Užavā, Vārvē, Ventavā, Ziru ciemā, Zlēku ciemā un Zlēku PII. Ancē ūdeni attīra caur mīkstināšanas (atkaļķošanas) iekārtām.

Uzskaitītā izmantotā pazemes ūdens apjoms Ventspils novadā pēdējos gados ir bijis svārstīgs, no 2014. gada līdz 2017. gadam tam samazinoties, bet 2018. gadā pieaugot. Piecu gadu griezumā samazinājies vietu skaits, kurās tiek iegūts pazemes ūdens. 2018. gadā iegūtā pazemes ūdens apjoma salīdzinoši liela palielināšanās varētu būt saistīta ar ieilgušo sausuma periodu. Iegūtais ūdens daudzums galvenokārt tiek izmantots komunālajām un sadzīves vajadzībām, 2018. gadā šim mērķim tika izmantoti 80% no iegūtā ūdens apjoma, bet ražošanas vajadzībām 20%.

Ventspils novadā vietās, kur nav pieejama centralizētā ūdensapgāde vai iedzīvotāji nav pieslēgušies centralizētajiem ūdensapgādes tīkliem, izmanto individuālo ūdensapgādi (urbumus un akas), kuru statuss galvenokārt nav zināms.

Vidē novadīto notekūdeņu apjoms kopumā Ventspils novadā pēdējo piecu gadu laikā samazinājies, tikai 2017. gadā palielinājies, salīdzinot ar 2016. un 2018. gadu. 2014. gadā no 23 novadīšanas vietām vidē tika novadīti 450 tūkst.m³, bet 2018. gadā no 21 novadīšanas vietas - 396,02 tūkst.m³.

Visvairāk notekūdeņu Ventspils novadā 2018. gadā tika novadīts Ugāles pagastā (142,38 tūkst.m³), Ances pagastā (92,07 tūkst.m³) un Piltēnē (40,25 tūkst.m³).

Notekūdeņu novadīšana vidē ir viena no būtiskākajām ietekmēm, kas veidojas Ventspils novadā. Vidē ne vienmēr tiek novadīti pietiekami attīrīti notekūdeņi: atsevišķos gadījumos to attīrīšana ir nepietiekama, līdz ar ko tie neatbilst normatīvo aktu prasībām un izvirzītajiem mērķiem ūdensobjektos Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā.

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu ekspluatācija jāveic saskaņā ar notekūdeņu attīrīšanas iekārtu ekspluatācijas noteikumiem un plānu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbības uzlabošanai, lai tiktu nodrošināta maksimālā iespējamā attīrīšanas efektivitāte.

Teritorijās, kurās nav nodrošināta centralizētā notekūdeņu savākšana, tie tiek iesūcināti gruntī vai izmantoti individuāli notekūdeņu savākšanas un novadīšanas risinājumi. Individuālās notekūdeņu savākšanas sistēmas ne vienmēr ir kvalitatīvas, līdz ar to piesārņojums nonāk vidē. Lai nepasliktinātos un uzlabotos Ventspils novada teritorijā ietilpstošo ūdensobjektu ekoloģiskais stāvoklis, svarīgi novada teritorijā ievērot prasības, ko nosaka MK noteikumi Nr. 384 "Noteikumi par decentralizēto kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanu un reģistrēšanu" (27.06.2017.) un veicināt vietās, kur pieejama centralizētā notekūdeņu savākšana, pēc iespējas vairāk māsaimniecību pieslēgt pie kopējās notekūdeņu savākšanas sistēmas, jo, izbūvējot jaunus centralizētās ūdenssaimniecības tīklus teritorijās, kur līdz šim nav bijis pieejams šis pakalpojums, ne vienmēr iedzīvotāji aktīvi pieslēdzas kopējai sistēmai.

Lai novadā sakārtotu un attīstītu ūdenssaimniecības infrastruktūru, līdzīgi kā visā Latvijas teritorijā, draudus rada uzturēšanai patstāvīgi nepieciešamie lielie ilgtermiņa ieguldījumi un esošās infrastruktūras tehniskā stāvokļa novecošanās, kā arī iedzīvotāju skaita samazināšanās.

4.2.6. Saimnieciskās darbības riska objekti

Lielākās rūpnieciskās apbūves teritorijas Ventspils novadā ir noteiktas Ugāles pagastā (bijušās drenu cauruļu rūpnīcas "Usma" teritorija), Piltēnē (bijušo mehānisko darbnīcu un pārstrādes ražošanas teritorijas), Zlēku pagastā kokapstrādes ražotnes teritorija, Tārgales pagastā kokapstrādes uzņēmumu teritorijas un Vārves pagasta Zūrās un Vārvē ceļu būves uzņēmumu teritorijas.

Novadā darbojas viens A kategorijas piesārņojošās darbības uzņēmums: pašvaldības SIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts" Vārves pagasta "Pentuļos", kas apsaimnieko atkritumu apsaimniekošanas poligonu. B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai novadā izsniegtas 34 atļaujas. Piesārņojošās darbības atļaujas organizācijām tiek izsniegtas ar nosacījumu, ka iekārta vai tās daļa darbojas atbilstoši vides aizsardzību regulējošos normatīvu aktos un administratīvajā aktā noteiktajām prasībām.

Pēdējo gadu laikā emisiju limiti pārsniegti tikai dažiem piesārņojošo darbību veicējiem: SIA “Kurekss” (2016.g. PM, CO un NO pārsniegumi) un SIA “VIA” Ugāles ABR (2017.g. PM, CO un NO pārsniegumi).

No transporta un kravu transportēšanas objektiem Ventspils novadā ir dzelzceļa līnija, autoceļi un maģistrālais naftas un naftas produktu cauruļvads. Pa transportēšanas objektiem pārvadā ne tikai pasažierus, bet arī bīstamas kravas. Transporta avāriju rezultātā vidē var nokļūt ķīmiskas vielas un radīti cilvēku upuri.

Stratēģiskā (valsts) nozīmes dzelzceļa līnija “Zilupe – Rēzekne-2 – Krustpils – Jelgava – Tukums 2 – Ventspils” (kravu pārvadājumi), kas šķērso Usmas, Ugāles un Tārgales pagastus.

Nacionālās nozīmes paaugstinātas bīstamības transporta riska teritorija novadā ir valsts galvenais autoceļš A10 Rīga – Ventspils, kas šķērso Usmas, Ugāles, Puzes, Popes un Tārgales pagastus. Bīstamo kravu transportēšana notiek arī pa reģionālo autoceļu P108 Ventspils-Kuldīga-Saldus.

Ventspils novada Usmas, Ugāles un Tārgales pagastus šķērso naftas un naftas produktu vads “Polocka – Ventspils”.

Ventspilī atrodas Ventspils lidosta, kurā patlaban netiek veikti regulāri pasažieru pārvadājumi, bet nākotnē lidostai ir potenciāls attīstīties, un varētu tikt izmantota blakus esošā Vārves pagasta teritorija, kurā iestiepsies skrejceļš. Līdz ar to veidosies paaugstinātas bīstamības teritorija, kurā avārijas situācijās var rasties bīstamu vielu noplūde, ugunsgrēks u.c., kā arī vides trokšņa līmeņa pieaugums.

4.2.7. Kapsētas

Ventspils novadā kopā atrodas 75 kapsētas, t.sk. bijusī dzīvnieku kapsēta, trīs ģimenes kapsētas un piecas kapsētas, kurās apbedījumi vairs netiek veikti. Pašvaldības kapsētu apsaimniekošanu veic pašvaldības pagastu pārvaldes. Nākamajā plānošanas periodā būtu nepieciešams veikt kapsētu labiekārtošanas pasākumus.

4.2.8. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas

Ventspils novadā atrodas trīs piesārņotas teritorijas, 79 potenciāli piesārņotas teritorijas un 17 vietas, kas nav piesārņotas vietas (apzinātas vai pilnībā attīrītas vietas). Visvairāk potenciālo piesārņoto vietu reģistrēts Vārves, Tārgales un Popes pagastos, bet neviena potenciāli piesārņota vieta nav reģistrēta Piltenē.

Piesārņotās vietas veido bijušās PSRS armijas teritorijas, kolhozu darbnīcas, pesticīdu un minerālmēslu noliktavas, sadzīves atkritumu izgāztuves, degvielas uzpildes stacijas u.c.

Viena no trīs piesārņotajām teritorijām ir bijusī PSRS armijas teritorija: raķešu bāze “Bangas”, kas atrodas Užavas pagastā un ir privātīpašums. Vēdes karjers ir bijusī naftas sārņu apglabāšanas vieta, kas atrodas Popes pagastā: naftas sārņi tika izvietoti izstrādātā grants karjerā bez grunts aizsardzības un apbērti. Bijusī Ventspils un Tārgales pagasta sadzīves atkritumu izgāztuve “Platene” atrodas Tārgales pagastā: izgāztuve darbojās 31 gadu, bet 2004. gadā tā tika slēgta un rekultivēta.

4.2.9. Degradētās teritorijas un objekti

Ventspils novada pašvaldības būvvalde 2016. gadā izveidoja sarakstu, kurā iekļautas vairāk nekā 140 vidi degradējošas būves, kas galvenokārt koncentrējušas novada blīvāk apdzīvotajās vietās. 2016. gadā vidi degradējošu graustu statuss tika noteikts 18 būvēm, 2017. gadā – 16 būvēm un 2018. gadā vienai būvei.

2018. gadā tika sakārtoti trīs vidi degradējoši objekti. 2019. gadā veikta degradētas daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas Rūpnīcas ielā 7, Ugālē, demontāža.

2016. gadā VVD Ventspils reģionālā vides pārvalde saņēma sūdzību par Vārves pagasta Packules ciemā pamestās fermas Sprīdīši teritorijas apaugumu ar latvāņiem un piegružošanu ar atkritumiem, bet 2018. gadā – sūdzības par būvgružu bērsanu no Ugāles tirgus laukuma demontāžas, grants karjerā Ugāles pagastā, netālu no mājām “Zemozoli”.

4.2.10. Applūstošās teritorijas

Ventspils novadā atrodas Ventas upju baseinu apgabala nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas: Užavas polderi. Pēdējo 10 gadu laikā teritorija applūda 8 reizes, bet 2012. gadā palu maksimālie ūdens līmeņi sasniedza 10% varbūtības plūdu atzīmi: 8,23 m. Plūdus ar 10% varbūtību tiek appludināta Užavas polderu teritorija 4,66 km². Atkarībā no plūdu varbūtībām daļēji vai pilnībā applūst īpaši aizsargājamās dabas teritorijas: Užavas dabas liegums, Sārnates purvs un Užavas lejtecis dabas parks. Strauja pavasara palu ūdens līmeņa celšanās ietekmē Ventas lejteci, applūst apdzīvotās vietas: Zlēkas, Piltene, Zūras un Vārve.

Kā plūdu riska teritorijas Ventspils novada spēkā esošajā teritorijas plānojumā tiek attēlotas applūstošās teritorijas pagastos pie Ventas, Dzirnauves, Engures, Stendes, Rindas, Lonastes, Spāres, Tīrukšupes, Ilziņa ezera, Pelcenes ezera, Aburgas ezera, Lakšezera un Usmas ezera.

4.2.11. Erozijas riska teritorijas

Nepastāvība un teritorijas pārveidošanās ir raksturīga piekrastei un šaurajai krasta zonai, kura ir īpaši viegli ietekmējama dažādu ārējo faktoru ietekmē. Ventspils novadā teritorijas izmantošanu ierobežo piekrastes erozija un ar to saistītie procesi, kas ir svarīgi, plānojot turpmāko teritorijas apsaimniekošanu.

Piekrastes erozijas procesi pēdējās desmitgadēs pastiprinās, kas saistīts gan ar klimata pārmaiņām, pieaugot vētru skaitam, spēcīgām un ilgstošām lietusgāzēm, gan antropogēno ietekmi, pieaugot apmeklētāju skaitam.

Ventspils novadā Baltijas jūras piekrastē erozijas risks ir Jūrkalnes, Užavas, Vārves un Tārgales pagastos, kuros kopā līdz 2025. gadam erozijas riskam pakļautā posma garums sasniegs 52,5 km.

4.2.12. Derīgo izrakteņu un karjeru izstrādes teritorijas

Ventspils novada teritorijā atrodas (pilnībā vai daļēji):

- 117 būvmateriālu izejvielu derīgo izrakteņu atradnes (smilts, smilts-grants, māls, smilšmāls);
- seši prognozēto resursu laukumi;
- 137 kūdras atradnes;
- 28 sapropeļa atradnes.

No būvmateriālu izejvielu atradnēm tiek izmantotas 24 atradnes, kuras atrodas Ances, Piltenes, Popes, Puzes, Tārgales, Ugāles, Užavas, Vārves un Ziru pagastos. Atradnes galvenokārt izmanto smilts un smilts-grants ieguvei.

No kūdras atradnēm tikai viena tiek izmantota: “Vārve” Vārves pagastā, kur kūdras iegūst SIA “ZIBU Ventspils”. 2019. gadā SIA “Vides un Ģeoloģijas Serviss” izsniegta zemes dzīļu izmantošanas

licence ģeoloģiskajai papildizpētei kūdras atradnei "Vārves purvs". Plašāku derīgo izrakteņu ieguvu Ventspils novadā ierobežo to atrašanās, pārklāšanās vai robežošanās ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, jo novadā ir ievērojams skaits dabas liegumu, kuros tiek aizsargāti īpaši aizsargājami biotopi, t.sk. purva biotopi, kuros veidojusies kūdra.

Pēdējos gados Ventspils novadā nav vērojams būtisks derīgo izrakteņu ieguves platību pieaugums: no 2017. gada sākuma samazinās gan derīgo izrakteņu ieguves zemes vienību skaits, gan platības.

Derīgo izrakteņu ieguve ir saistīta ar potenciālu negatīvu ietekmi uz apkārtējo vidi (gaisa piesārņojums, troksnis, hidroloģiskās un bioloģiskās izmaiņas, kultūrvēsturiskiem objekti, ainava u.c.).

4.2.13. Vēja elektrostacijas

Vēja elektrostacijas izmanto bezmaksas resursu: vēju, kas ražo elektroenerģiju bez kaitīgiem izmešiem, kā arī elektrostacija aizņem salīdzinoši nelielu teritoriju.

Ventspils novads ir piemērots šādu vēja elektrostaciju būvniecībai (VES), un novadā jau darbojas vairākas elektrostacijas: Tārgales pagastā (SIA "Winergy"), Popes pagastā (SIA "Enercom Plus"), Vārves pagastā (SIA "NBT5 Energy") un Užavas pagastā (SIA "Impakt"). 2021.gadā tika uzsākta vēja parka "Tārgale" būvniecība Tārgales pagastā, kur plānotas 14 VES ar kopējo jaudu 58,8MW, izstrādes procesā ir pieci lokālplānojumi vēl 10 VES izvietojumam Tārgales pagastā, un izstrādes procesā ir viens detālplānojums 4 VES izvietojumam Popes pagastā. Investoriem un attīstītājiem ir liela interese par VES izvietojuma iespējām Piltenes un Užavas pagastā, kur ir uzsāktas sākotnējā IVN procedūras.

Vēju elektrostaciju izbūve saistās ar būtiskām ainavas izmaiņām, īpaši teritorijās, kurās līdz šim nav attīstījusies tehniska apbūve. To darbības rezultātā rodas aerodinamiskais troksnis, vibrācijas, mirgošanas efekts, atstarošanās, rotora lāpstiņu apledošana, putnu pārvietošanās traucējumi u. c. negatīvi aspekti, kas negatīvi ietekmē vietējo iedzīvotāju attieksmi pret turpmāku vēja elektrostaciju izbūvi novada teritorijā. Tomēr Ventspils novada attīstības programmas un vides pārskata projekta publiskās apspriešanas laikā vairāki iedzīvotāji pauda arī viedokli, ka novadā būtu tieši vairāk jākoncentrējas uz atjaunojamo energoresursu ieguvu, akcentējot to pozitīvās puses. Vēja parki ir viens no dabai draudzīgākajiem enerģijas ieguves veidiem, tādēļ vēja parku izbūvei ilgtermiņā var būt pozitīva ietekme uz vidi, kā arī zeme, uz kuras tiek uzstādīta vēja turbīna, ir derīga izmantošanai dažādiem mērķiem (augšņu apstrādei un sēšanai, ražas gūšanai u.tt.), jo turbīna aizņem pavisam nelielu zemes platību.

4.2.14. Hidroelektrostacijas

Ventspils novadā atrodas divas mazās hidroelektrostacijas (HES) uz Engures upes: Gravas HES (Usmas pagasts) un Vecdzirnavu HES (Ugāles pagasts).

Uzstādot mākslīgas konstrukcijas uz upēm, tiek mainīta dabiskā gan ūdens, gan tajā esošo organismu un sanešu plūsma. Krasas ūdens līmeņa svārstības ietekmē upē mītošos dzīvos organismus. Būtiskākās ietekmes un riskus Engures kvalitātei mazās HES rada ar saviem hidromorfoloģiskajiem pārveidojumiem.

4.2.15. Atkritumu apsaimniekošana

Ventspils atkritumu apsaimniekošanas reģionā atkritumus (tostarp bīstamos) apsaimnieko PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts" atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānam

2021.-2028. gadam un pašvaldības saistošajiem noteikumiem Nr.9 un Nr.14 “Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Ventspils novadā” (25.04.2013. un 11.07.2013).

Atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras objekti Ventspils novadā ir:

- atkritumu šķirošanas laukums CSA poligons “Pentuļi”, Vārves pagasts – tiek pieņemtas elektropreces, stikls, plastmasa, papīrs, kartons, metāls, mobilie telefoni, auto akumulatori, auto eļļas un eļļas filtri, plēve, koks, skārdenes - alumīnija un konservu bundžas, baterijas, riepas;
- šķirošanas punkts Ances pagastā Ances ciemā “Ausmas”: uzstādīti konteineri stiklam un plastmasai;
- šķirošanas punkts Jūrkalnes pagastā Jūrkalnes ciemā “Šalkas”: uzstādīti konteineri stiklam un plastmasai;
- trīs šķirošanas punkti Piltenes pilsētā (Lauku iela 2, Maija iela 2, Maija iela 14 a) – uzstādīti konteineri stiklam un plastmasai;
- šķirošanas punkts Popes pagastā Popes ciemā Skolas iela 6: uzstādīti konteineri stiklam un plastmasai;
- šķirošanas punkts Puze pagastā Puzes ciemā “Atvari”: uzstādīti konteineri stiklam un plastmasai;
- divi šķirošanas punkti Tārgales pagastā, Tārgales ciemā “Zelmeņi” un Tārgales pamatskolā: uzstādīti konteineri stiklam un plastmasai;
- trīs šķirošanas punkti Ugāles pagastā Ugāles ciemā (“Tirgus”, Rūpnīcas iela 7, Skolas iela 7): uzstādīti konteineri stiklam un plastmasai;
- divi šķirošanas punkti Usmas pagastā Usmas ciemā “Morici” un atpūtas kompleksā “Lakši”: uzstādīti konteineri stiklam un plastmasai;
- šķirošanas punkts Užavas pagastā Užavas ciemā “Krastmalas”: uzstādīti konteineri stiklam un plastmasai;
- trīs šķirošanas punkti Vārves pagastā: Vārvē “Centrs 3”, Zūrās “Zūras 12” un Ventavā Skolas ielā 8 uzstādīti konteineri stiklam un plastmasai;
- šķirošanas punkti Ziru pagastā – Ziras ciemā “Tērces” plastmasas šķirošanai, Ziras ciemā “Arāji” stikla šķirošanai;
- šķirošanas punkts Zlēku pagastā Zlēku ciemā “Dzintari”: uzstādīti konteineri stiklam un plastmasai.

Savāktais nešķiroto sadzīves atkritumu daudzums no Ventspils novada 2020. gadā bija 2164 tonnas. Ventspils administratīvajā teritorijā savāktos atkritumus nodod cieto sadzīves atkritumu poligonā “Pentuļi” Ventspils novada Vārves pagastā, kur ne vien apglabā nepārstrādājamus atkritumus, bet galvenokārt nodrošina atkritumu pārstrādi un reģenerāciju. Kopumā poligonā pieņemto atkritumu daudzums 2020. gadā bija 28 943 tonnas, no kā apglabāto atkritumu īpatsvars bija 12,8 %. Poligonā ir uzstādītas iekārtas no atkritumiem iegūtā kurināmā (NAIK) ražošanai, atdalot bioloģiski noārdāmo atkritumu (BNA) frakciju, no kuras var iegūt biogāzi.

20210. gadā ir īstenots nacionālas nozīmes projekts “Piekraustes apsaimniekošanas praktisko aktivitāšu realizēšana”, veicot atkritumu savākšanu Baltijas jūras piekrastē, atkritumu konteineru

nomu, papildu konteineru izvietojumu sezonas laikā un atkritumu urnu atjaunošanu, kā arī izvietojot informatīvās zīmes (ar Latvijas Vides aizsardzības fonda finansējumu).

4.2.16. Dabas objekti

Ventspils novadā atrodas ievērojams skaits īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, kuras pārvalda Dabas aizsardzības pārvaldes Kurzemes reģionālā administrācija.

ĪADT un mikroliegumi aizņem 13,7% novada teritorijas. Visas ĪADT Ventspils novadā (izņemot dabas liegumu “Puzes smilšu krupja atradne” un dabas pieminekļus) ir Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās teritorijas Natura 2000. Šajās teritorijās tiek piemēroti pasākumi, kas saglabā vai atjauno labvēlīgus aizsardzības apstākļus un statusu biotopiem un sugām, kuru dēļ aizsargājamā teritorija izveidota.

Ventspils novada dabas objektu karte dota 4. attēlā.

Moricsalas dabas rezervāts dibināts 1912. gadā, aizņem 818 ha Usmas pagastā. Dabas vērtības ir Usmas ezera divas salas – Moricsala un Lielalksnītes sala –, un Usmas ezera daļa – Luziķērti. Salās ir vairāk nekā 100 sugu, kuras tiek uzskatītas par retām un aizsargājamām Latvijas un Eiropas mērogā. Teritorijā ir unikāli bagātīga augu un dzīvnieku valsts, 409 vaskulāro augu sugu, 157 sūnu sugu, 338 sēņu sugas, 82 ķērpju sugas, vairāk nekā 40 putnu un 320 tauriņu sugu. Ezera piekrastes joslā ierīko peldvietas, laivu piestātnes un laipas, kas ezera seklūdens daļā var ietekmēt īpaši aizsargājamo ūdensaugu un bezmugurkaulnieku izplatību. Negatīvu ietekmi uz dabas rezervātu var atstāt tūristu skaita pieaugums pieguļošajās teritorijās, attīstot tūrisma objektus, kā arī notece no lauksaimniecības zemēm un no centralizētajām kanalizācijas sistēmām un individuālajiem risinājumiem.

Dabas parks “Užavas lejtece” 1434 ha platībā ir būtiska vieta migrējošajiem putniem. Pavasaros, polderu laukos un uzplūdumos lielā skaitā pulcējas caurceļojošie ūdensputni: zosis, ziemeļu un mazie gulbji, pīles un bridējputni, rudenos pulcējas dzērves un bridējputni. Antropogēni ietekmēt dabas parku var ķimikālijas no lauksaimniecības teritorijām un polderu piespiedu nosusināšana pavasaru palu laikā.

4. attēls. Dabas objekti Ventspils novadā

Dabas parks “Abavas senleja” 14 933 ha platībā stiepjas caur Ventspils novada Zlēku, Usmas un Ugāles pagastu, bet arī Kuldīgas, Talsu un Tukuma novadu. Aizsardzībā kopš 1957. gada, izstrādāti MK noteikumi Nr.133 “Dabas parka "Abavas senleja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (03.03.2008.). Liela biotopu daudzveidība: reti kaļķainie purvi ar devela grīsi, kadiķu audzes kaļķainās pļavās, kā arī nozīmīga ainaviskā vērtība – upes ieleja, pļavas un nogāzes. Nozīmīgākie ietekmējošie faktori ir mežsaimnieciskā darbība un ekstensīvas zālāju apsaimniekošanas pārtraukšana, kas ievērojami samazina teritorijā augošo mežu biotopu teritorijas

un palielina mežu fragmentāciju, bet zālāju aizaugšanu ar krūmiem, līdz ar to samazinot bioloģiski vērtīgo zālāju platības.

Dabas liegumi

“Ances purvi un meži” Ances un Tārgales pagastā 9822 ha: antropogēno ietekmi atstāj makšķernieki, ogotāji, sēņotāji un laivotāji, kuru skaits siltajā sezonā pieaug, tiek atstāti atkritumu un izmīdīta zemsedze īpaši jūtīgākās vietās. Aizsargājamais biotops ietekmē nesaskaņota motobraucēju, automašīnu un kvadriciklu braukāšana gan pa meža ceļiem, gan īpaši pa smiltājiem.

“Druviņu tīrelis” Usmas pagastā 293 ha: nav paredzama antropogēnās slodzes pieaugšana, jo dabas lieguma teritorija un tuvākā apkārtnē nav apdzīvota.

“Klāņu purvs” Popes un Tārgales pagastā 1615 ha.

“Krojas meži” Ugāles pagastā 19 ha.

“Nagļu un Ansiņu purvs” Zlēku pagastā 284 ha.

“Oviši” Tārgales un Ances pagastā 5078 ha: jūrmalas biotopi, retas un aizsargājamās bezmugurkaulnieku un augu sugas, lībiešu ciemiem raksturīgas ēkas un apbūves struktūra. Nozīmīgāko antropogēno ietekmi uz dabas lieguma teritoriju un dabas vērtībām atstāj atpūtnieki un tūristi. Ietekmi rada nesankcionēts autotransports, kas gan pēdējos gados dabas lieguma teritorijā samazinās. Iestaigājot takas, nereti tiek veicināta vēja erozijas veidošanās un nevar izveidoties pastāvīgas augu sabiedrības. Aizaugot pļavām vai sekmējot mauriņu izveidošanu, samazinās dabiskie bioloģiski vērtīgie zālāji.

“Pelcišu purvs” Usmas pagastā 56 ha platībā.

“Piešdanga” Zlēku pagastā 10 ha platībā: lielās kosas atradne, nogāžu un gravu meži, minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi.

“Platenes purvs” Tārgales pagastā 455 ha platībā.

“Pluču tīrelis” Usmas un Ugāles pagastā 740 ha platībā”: antropogēnās slodzes pieaugums nav gaidāms, jo teritorija ir neapdzīvota.

“Popes zāļu purvs” Popes pagastā 78 ha.

“Raķupes ieleja” Ances un Puzes pagastā (un Dundagas novadā) 2204 ha platībā: traucējumu putnu ligzdošanas periodā rada ogotāji un motorizētais transports, kā arī hidroloģiskā režīma izmaiņas un pļavu kultivācija vai pamešana.

“Sārmates purvs” Užavas un Jūrkalnes pagastā 1423 ha.

“Stiklu purvi” Usmas un Puzes pagastā (un Talsu novadā) 6636 ha: antropogēno slodzi rada ogotāji, ieminot taciņas un atstājot atkritumus; arī nesankcionēta makšķerēšana.

“Tīšezers” Zlēku pagastā 39 ha.

“Užava” Užavas pagastā 3012 ha: dabas vērtības ir Baltijas jūras krasts ar daudzveidīgiem jūrmalas biotopiem, Pelēkā kāpa, ES Biotopu direktīvas vaskulāro augu sugas Lēzeļa vīrcle un smiltāja nelīdzenība, kā arī viena no Latvijā retajām zilpodzes atradnēm. Būtiskākā antropogēnā slodze dabas liegumā ir saistīta ar zvejniecību un rekreāciju. Notiek nesankcionēta krastu izbraukāšana ar motorizētu transportu un ugunsgrāvu kurināšana.

“Viskūžu sala” Usmas pagastā 304 ha: boreālais mežs, sala ar vecām dabiski izretinātām priežu audzēm, retas sūnu sugas, nozīmīga putnu ligzdošanas vieta. Būtiskākie ietekmējošie faktori – pieaugoša nekontrolētā rekreācijas ietekme, mežsaimniecība, mototransporta izraisītie trokšņi, invazīvās sugas un lauksaimniecības zemju aizaugšana.

Un “Puzes smilšu krupja atradne” (nav Natura 2000) Puzes pagastā 8 ha: antropogēnās ietekmes pieaugums nav sagaidāms, jo liegums atrodas tālu no apdzīvotām vietām un iedzīvotāji rekreācijai šo teritoriju tikpat kā neizmanto, ko ietekmē arī dabas liegumā augošā blīvā priežu jaunaudze.

Dabas piemineklis

“Grīžu velna beņķis”: dižakmens Tārgales pagastā, tilpums ir 35 m³, 17 m apkārtmērs.

Aizsargājамie dendroloģiskie stādījumi:

- Lagzdenes parks Lagzdenē Piltenes pagastā (2,6 ha);
- Leču parks Lečos Vārves pagastā (1,8 ha);
- Tārgales parks Tārgales pagastā (3,2 ha);
- Zlēku parks Zlēku pagastā (7,1 ha);
- Popes muižas alejas Popes pagastā (2,8 ha);
- Zūru muižas aleja Vārves pagastā (2,2 ha).

Aizsargājamā jūras teritorija “Irbes šaurums” Ventspils novada ziemeļrietumu daļā robežojas ar Latvijas Republikas Baltijas jūras ziemeļrietumu teritoriālajos ūdeņos aizsargājamu jūras teritoriju “Irbes šaurums”. Migrējošiem putniem nozīmīga vieta ziemošanai, caurceļojošo putnu atpūtas vieta un migrācijas “pudeles kakla vieta”. Aizsardzībā jūras teritorijā ir brūnkakla un melnkakla gārgale, tumšā pīle, melnā pīle, kākaulis, mazais ķīris un melnais alks. Irbes šauruma sēkli ir potenciāls rifu biotops, kas piemērots sārtalģu audzēm.

Aizsargājami koki

2019. gadā Ventspils novadā uzskaitīti 207 aizsargājami koki: Usmas pagastā 100, Ances pagastā 37, Zlēku pagastā 31 u.c.. Informācija par dižkokiem pastāvīgi tiek reģistrēta Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols”. Aizsargājamo koku aizsardzībai un saglabāšanai būtiski ir veikt to pieguļošajās teritorijās sakopšanas darbus (apkārtnes sakopšana, atēnošana), piesaistīt arboristus un neveikt tuvu kokiem saimnieciskās darbības, piemēram, apstrādāt mehāniski zemi.

Mikroliegumi

Saskaņā ar Sugu un biotopu aizsardzības likuma 8. panta otro daļu MK noteikumu Nr.396 “Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu” (14.11.2000.) 1. un 2. pielikumā iekļautajām īpaši aizsargājamām sugām, tiek izveidoti mikroliegumi. Ventspils novadā atrodas 107 mikroliegumi īpaši aizsargājamo sugu un biotopu aizsardzībai, kas kopā aizņem 3842,21 ha.

4.2.17. Bioloģiskā daudzveidība

Ances pagastā pēc Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” pieejamās informācijas (2019. gada oktobra dati) konstatēts liels skaits dažādu sugu atradņu – kalnu dedestīņa, trejvārpu plakanstaipēknis, ziemeļu sikspārnis, brūnais garausainis, lapkoku praulgrauzis, marmora rožvabole, dūkstu vijolīte, purva dievkresliņš u. c.

Īpaši aizsargājami biotopi sastopami nelielā teritorijā pie Rindas upes, pagasta DR daļā - sugām bagātas ganības un pļavas, sausi zālāji kaļķainās augsnēs, palieņu zālāji, mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs, eitrofas augsto lakstaugu audzes. Pagasta DA daļā, teritorijā pie robežas, sastopami veci vai dabiski boreāli meži un purvaini meži. Lielākas platības īpaši aizsargājami biotopi sastopami pagasta DA, kura satiekas vairākas upes – Raķupes, Pāces un Lonastes upes. Šajā teritorijā

sastopami tādi īpaši aizsargājami biotopi kā palieņu zālāji, mitri zālāji periodiski izzūstošās augsnes, sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, kā arī botāniski bioloģiski vērtīgi zālāji. Plašas teritorijas ar īpaši aizsargājamiem biotopiem atrodas arī pagasta Z daļā, dabas liegumā “Ances purvi un meži” – mežainas piejūras kāpas, purvaini meži, aluviāli meži, veci vai dabiski boreāli meži, aktīvi augstie purvi, eitrofi ezeri ar ieģrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju, sugām bagātas ganības un ganītas pļavas u. c. Īpaši aizsargājami biotopi pagasta teritorijā atrodas arī dabas lieguma “Ovīši” teritorijā – mitras starpkāpu ieplakas, staignāju meži, mežainas piejūras kāpas, veci vai dabiski boreāli meži u.c.

Jūrkalnes pagastā konstatētas tādas sugas kā Eirāzijas ūdrs, lielais tritons, čemurziežu dižtauriņš, nātru lācītis, sarkanā dzeguzene, zaļā varde, bezdelīgactiņa, parastā kreimule u. c. Īpaši aizsargājami biotopi konstatēti vairāk pagasta ziemeļu daļā un Baltijas jūras piekrastē. Ziemeļos pagasta teritorijā atrodas dabas liegums “Sārnates purvs”, kurā atrodas tādi īpaši aizsargājami biotopi kā aktīvi augstie purvi, purvaini meži, degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, staignāju meži, veci vai dabiski boreālie meži. Gar pagasta jūras robežu, piekrastē, dominē mežainas piejūras kāpas, atsevišķi veci jaukti platlapju meži un dienvidu daļā nogāžu un gravu meži (Darvdedžgrāvis, Muižupīte, Ēnava, Rīva).

Piltenes pilsētā pēc Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” pieejamās informācijas (2019. gada oktobra dati), novērota tāda aizsargājama suga kā Eirāzijas ūdrs, bet Piltenes pagastā sastopamas tādas īpaši aizsargājamas sugas kā pļavas silpurene, dūkstu vijolīte, dižā jāņegļīte, Sibīrijas skalbe, ciņu mazmeldrs, lielā brūnkāte, linu starenīte, tūruma sīkaudzīte u. c. Pagasta teritorijā izklaidus sastopami botāniski bioloģiski vērtīgi zālāji, putnu bioloģiski vērtīgie zālāji un īpaši aizsargājami biotopi – ozolu meži (ozolu, liepu un skābaržu meži), veci vai dabiski boreālie meži, sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, staignāju meži, mitri zālāji periodiski izzūstošās augsnes, sausi zālāji kaļķainās augsnes, palieņu zālāji, eitrofas augsto lakstaugu audzes, upju straujtecēs un dabiski upju posmi (Ventas upes posms, pagasta ziemeļrietumu daļā), eitrofi ezeri ar ieģrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju (Vecventas ezers).

Popes pagastā sastopamas tādas sugas kā Eirāzijas ūdrs, parastā kreimula, naudiņu saulrozīte, devela grīslis, dūkstu vijolīte, ciņu mazmeldrs, meža silpurene, baltmugurdzenis u. c. Rindas upes ielejā pagasta teritorijā atrodas īpaši aizsargājami biotopi - palieņu zālāji, upju straujtecēs un dabiski upju posmi, vilkakūlas zālāji, eitrofas augsto lakstaugu audzes un mēreni mitras pļavas. Dabas liegumā “Klāņu purvs” un tam tuvākajā apkaimē pagasta teritorijā arī atrodas vairāki īpaši aizsargājami biotopi - pārejas purvi un slīkšņas, purvaini meži, staignāju meži, aktīvi augstie purvi. Dabas liegumā “Popes zāļu purvs” sastopami īpaši aizsargājami biotopi – kaļķaini zāļu purvi, mitri zālāji periodiski izzūstošās augsnes, purvaini meži, minerālavotiem bagāti avoti un avotu purvi. Uz dienvidiem no Popes ciema, otrpus autoceļam A10, sastopamas parkveida pļavas un ganības, smiltāju zālāji, mitri zālāji periodiski izzūstošās augsnes, sausi zālāji kaļķainās augsnes.

Puzes pagasta teritorijā sastopamas vairākas sugas – Skandināvijas grīslis, dūkstu vijolīte, parastais krupis, ciņu mazmeldrs, kailā apaļlape, gludā nekera, pļavas ķirzaka, bikšainais apogs u. c. Īpaši aizsargājami biotopi vairāk koncentrēti pagasta DA un ZA daļā, kurā atrodas dabas liegumi. Dabas liegums “Stiklu purvi” atrodas pagasta DA daļā, šajā teritorijā atrodas tādi īpaši aizsargājami biotopi kā aktīvi augstie purvi, purvaini meži, degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, veci vai dabiski boreāli meži. Pagasta ZA daļā atrodas dabas liegums “Raķupes ieleja”, šajā teritorijā saglabājušies botāniski vērtīgi zālāji un tādi biotopi kā sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, mitri zālāji periodiski izzūstošās augsnes, palieņu zālāji, veci vai dabiski boreāli meži. Stendes upes krastos sastopami palieņu zālāji, vilkakūlas zālāji, sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, kā arī botāniski bioloģiski vērtīgi zālāji.

Tārgales pagastā konstatētas tādas sugas kā Eirāzijas ūdrs, parastā odze, bālā skleroforma, palu stāipēknītis, kalnu dedestiņa u. c. Visvairāk dažādu sugu atradnes pagasta teritorijā konstatētas dabas liegumos un jūras piekrastē, kā arī šajās teritorijās ir vairāk saglabājušies īpaši aizsargājami biotopi.

Ventas upē, gandrīz visā tās garumā, pagasta teritorijā ir īpaši aizsargājams biotops upju straujtecēs un dabiski upju posmi. Dabas liegumā “Platenes purvs” konstatēti tādi biotopi kā kaļķaini zāļu purvi, purvaini meži, staignāju meži, veci vai dabiski boreālie meži. Dabas liegumā “Klāņu purvs” un tā apkārtnē saglabāti īpaši aizsargājami biotopi – purvaini meži, staignāju meži, kaļķaini zāļu purvi, veci vai dabiski boreālie meži, aktīvi augstie purvi. Jūras piekrastē dominē mežainās piejūras kāpas un vietām sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, botāniski vērtīgie zālāji, kā arī ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas. Dabas liegumā “Ovīši” saglabātas priekškāpas, mežainās piejūras kāpas, ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas, veci un dabiski boreālie meži, staignāju meži, mitras starpkāpu ieplakas. Pagasta teritorijā iekļaujas arī dabas liegums “Ances purvi un meži” un tajā esošie īpaši aizsargājami biotopi - mežainās piejūras kāpas, purvaini meži, aluviālie meži, veci vai dabiski boreālie meži, aktīvi augstie purvi, eitrofi ezeri ar iegrimušu ūdensaugu un peldaugu augāju, sugām bagātas ganības un ganītas pļavas u. c.

Ugāles pagastā konstatētas tādas sugas kā Eirāzijas ūdrs, parastā īve, mazais tritons, naudiņu saulrozīte u. c. Īpaši aizsargājami biotopi pagastā sastopami gan izklaidus pa visu pagasta teritoriju (mēreni mitras pļavas, sugām bagātas pļavas un ganītas pļavas, staignāju meži u. c.) gan koncentrējušies upju ielejās un pagasta D daļā dabas parka “Abavas ieleja” teritorijā. Engures upes ielejā atrodas tādi īpaši aizsargājami biotopi kā palieņu zālāji, upju starujtecēs un dabiski upju posmi. Dabas parkā “Abavas ieleja” saglabājušies tādi īpaši aizsargājami biotopi kā veci un dabiski boreālie meži, upju straujtecēs un dabiski upju posmi, purvaini meži.

Usmas pagastā konstatētas vairākas sugas – kūdrāja grīslis, dobais cīrulītis, gludsporu ezerene, pamīšziedu daudzlape, dižā aslake, sirdsveida divlape u. c. Pagasta ziemeļu daļā sastopami tādi īpaši aizsargājami biotopi Stendes upes ielejā kā palieņu zālāji un mitri zālāji periodiski izzūstošās augsnēs, veci vai dabiski boreālie meži, bet mikroliegumu teritorijās purvaini meži. Dabas liegumā “Stiklu purvi” saglabāti tādi īpaši aizsargājami biotopi kā purvaini meži, veci vai dabiski boreālie meži un aktīvi augstie purvi. Zaļā ciema apkaimē noteikti plaši putnu bioloģiski vērtīgie zālāji. Usmas ezera rietumu daļā, Moricsalas dabas rezervātā atrodas īpaši aizsargājams biotops eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju un Viskūžu salā veci vai dabiski boreālie meži. Pagasta dienvidu daļā plašākas teritorijas aizņem tādi īpaši aizsargājami biotopi kā purvaini meži, degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, aktīvi augstie purvi (dabas liegumi “Pluču tīrelis” un “Druviņu tīrelis”. Gar pagasta dienvidu robežu tek Abava, kura novērtēta kā īpaši aizsargājams biotops – upju straujtecēs un dabiski upju posmi.

Užavas pagastā īpaši aizsargājami biotopi un sugu atradnes vairāk koncentrētas rietumu daļā, jūras piekrastē. No sugām pagastā konstatētas – jūrmalas dedestīņa, sarkanā dzeguzene, Lezēla vīrcele, Zviedrijas pīlādzis, zalkšu dzegužpuķe, smiltāja nelķe u. c. Piekrastē sastopami tādi īpaši aizsargājami biotopi kā mežainās piejūras kāpas, ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas, pelēkās kāpas ar sīkkrūmu audzēm, pelēkās kāpas ar ložņu kārklu, embrionālās kāpas, sausi zālāji kaļķainās augsnēs, jūras stāvkrasti, veci vai dabiski boreālie meži, priekškāpas. Daļu pagasta teritorijas piekrastē aizņem dabas liegums “Užava”, kurā tiek veicināta īpaši aizsargājamo jūras piekrastes biotopu aizsardzība. Pagasta D un DA daļā iestiepjas dabas liegums “Sārņates purvs”, kurā sastopami īpaši aizsargājami biotopi – aktīvi augstie purvi, purvaini meži, degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās. DA daļā iestiepjas arī dabas parka “Užavas lejtece” teritorija, kurā atrodas putnu bioloģiski vērtīgie zālāji. Izklaidus pagasta teritorijā lielākās un mazākās platībās sastopami botāniski bioloģiski vērtīgi zālāji un īpaši aizsargājami biotopi – sausi zālāji kaļķainās augsnēs, mitri zālāji periodiski izzūstošās augsnēs, sugām bagātas ganības un ganītas pļavas.

Vārves pagastā no sugām konstatētas – dūkstu vijolīte, Pallasa sausserdis, jūrmalas augstiņš, sīkziedu plaukšķene, Eirāzijas ūdrs, parka vīngliemezis, lapkoku praulgrauzis, marmora rožvabole, kausveida pleurostika u. c. Īpaši aizsargājami biotopi pagasta teritorijā vairāk sastopami jūras piekrastē – priekškāpas, ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas, pelēkās kāpas ar ložņu kārklu, pelēkās kāpas ar

sīkkrūmu audzēm, mežainas piejūras kāpas, priekškāpas, viengadīgo augu sabiedrības uz sanesumu joslām, veci vai dabiski boreālie meži. Pagasta DR daļā atrodas īpaši aizsargājams biotops - degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās un nelielās platībās veci vai dabiski boreālie meži. Ventas upē, kura robežojas ar pagasta A robežu noteikts īpaši aizsargājams biotops – upju straujtes un dabiski upju posmi.

Ziru pagastā atrastas tāda sugas kā Eirāzijas ūdrs, straute nēģis, pļavas ķirzaka u. c. Īpaši aizsargājami biotopi sastopami pagasta R daļā, t. sk. dabas parka “Užavas lejtece” teritorijā, sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, mēreni mitras pļavas, upju straujtes un dabiski upju posmi. Sastopami putnu bioloģiski vērtīgi zālāji un botāniski bioloģiski vērtīgi zālāji. Pagasta vidusdaļā, mikrolieguma teritorijā saglabāti īpaši aizsargājami biotopi – veci vai dabiski boreālie meži.

Zlēku pagastā pieejama informācija par konstatētām sugām – Eirāzijas ūdrs, kalnu briežsakne, lasis, plankumainā dzegužpirstīte, naktsvijole u. c. No īpaši aizsargājamiem biotopiem pagastā sastopami purvaini meži, t. sk. dabas liegumā “Tīšezers”, kurā atrodas arī tādi biotopi kā pārejas purvi un slīkšņas, distrofi ezeri, aktīvi augstie purvi. Pagasta DA daļā, dabas liegumā “Nagļu un Ansiņu purvs” saglabāti īpaši aizsargājami biotopi – veci vai dabiski boreālie meži, purvaini meži, degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, aktīvi augstie purvi. Pagasta D daļā pie Ventas upes atrodas putnu bioloģiski vērtīgie zālāji un īpaši aizsargājami biotopi – sausi zālāji kaļķainās augsnēs. Šajā pagasta daļā, uz D robežas, atrodas dabas parks “Abavas ieleja”, kurā atrodas tādi īpaši aizsargājami biotopi kā sausi zālāji kaļķainās augsnēs, upju straujtes un dabiski upju posmi, veci vai dabiski boreālie meži, purvaini meži, parkveida pļavas un ganības.

Iekšējo ūdeņu zivju resursu aizsardzībai 2021. gadā īstenoti šādi projekti:

- “Zivju resursu pavairošana Ventspils novada Usmas ezerā 2021”, ielaižot Usmas ezerā ~40 000 līdaku mazuļus;
- “Zivju resursu aizsardzība, kontrole un uzraudzība Rīvas upē”;
- „Piekaramais laivas dzinējs zivju resursu aizsardzībai, kontrolei un uzraudzībai Ventspils novada publiskajās ūdenstilpēs”;
- “Zivju resursu aizsardzība, kontrole un uzraudzība Ventspils novada Puzes ezerā”.

Ventspils novadā esošā dabas daudzveidība (jūras piekrastes zona, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, bioloģiskā daudzveidība) nosaka to, ka teritorijas attīstības izaicinājums šobrīd un nākotnē ir efektīvi sabalansēt dabas aizsardzību un ekonomisko attīstību, apzinot novada konkrēto vietu unikalitāti un ekonomiskos ieguvumus. Kā viena no konfliktsituācijām novadā veidojas pretnostatot piekrastes resursu izmantošanu un to aizsardzība un ilgtspēja.

4.2.18. Mežsaimniecības un lauksaimniecības teritorijas

Pēc valsts meža dienesta datiem 2019. gadā meža zemes Ventspils novadā aizņēma 72,4 % teritorijas jeb 178 102,9 ha: valsts meži – 75,2 %, pārējie – 24,8 %. No koku sugām novada mežos dominē priedes, egles un bērzi, pēc meža augšanas tipa dominē damaksnis, šaurlapju ārenis un slapjais damaksnis.

Ventspils novadā 2018. gadā, sakārtojot aktīvos uzņēmumus pēc nozares, vienas no populārākajām nozarēm ir mežkopība un citas mežsaimniecības darbības (17 uzņēmumi), mežizstrāde (15 uzņēmumi), zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana (8 uzņēmumi). Uzņēmums ar lielāko apgrozījumu novadā ir SIA “Kurekss” (58 milj. EUR), Tārgales pagastā, kas nodarbojas ar zāģēšanu, ēvelēšanu un impregnēšanu. Otrs lielākais uzņēmums novadā pēc apgrozījuma (18 milj.) ir SIA “Niedrāji MR” Ugāles pagastā, kas nodarbojas ar mežizstrādi. Abos uzņēmumos ir lielākais nodarbināto skaits novadā. Zlēku pagastā darbojas kokapstrādes uzņēmums SIA “Bērzi plus”.

2019. gadā lauksaimniecības zemes aizņēma 19,7% Ventspils novada teritorijas jeb 48 436 ha: 62,7% aramzeme, 19,02 % ganības, 17,5 % pļavas un 0,8% augļu dārzi.

Ventspils novadā 2018. gadā bija deklarētas 33 654,23 ha lielas kultūraugu platības. Lielākās kultūraugu platības deklarētas Vārves, Tārgales un Ances pagastā. Dominējošie kultūraugi: ilggadīgie zālāji, vasaras kvieši, aramzemē sētu stiebrzāļu vai lopbarības zālaugu maisījums, ziemas kvieši un vasaras mieži.

Pēc lauksaimniecības dzīvnieku skaita 2019. gadā dominē liellopi un cūkas: 244 liellopu novietnes ar 9428 dzīvniekiem un 30 cūku novietnes ar 7171 dzīvniekiem. Visvairāk liellopus audzē Ances un Vārves pagastā, bet lielākais cūku skaits ir Vārves, Užavas un Popes pagastā.

Bioloģiskajā lauksaimniecībā Ventspils novadā darbojas 42 uzņēmēji, kas nodarbojas ar graudaugu, dārzeņu, mājlopu, ogu un augļu audzēšanu, medus ievākšanu un siena sagatavošanu. Lielākais bioloģisko lauksaimniecību skaits ir Ances pagastā, bet neviena bioloģiskā saimniecība nav reģistrēta Jūrkalnes pagastā.

Lauksaimniecības radītais piesārņojums ir viens no cēloņiem un riskiem virszemes ūdensobjektu kvalitātes uzlabošanai Ventspils novadā. Nesaimnieciska, nepārdomāta un intensīva lauksaimniecība atstāj nozīmīgu negatīvu ietekmi uz vidi kopumā, ne tikai uz virszemes un pazemes ūdeņiem, bet arī gaisa kvalitāti un bioloģisko daudzveidību. Lai gan novadā dominē meža zemes, tomēr arī lauksaimniecība ieņem nozīmīgu vietu novada ekonomiskajā darbībā. Ņemot vērā salīdzinoši augsto bioloģisko daudzveidību novadā, attīstot novadā lauksaimniecību, pēc iespējas būtu nepieciešams vairāk aktivizēt tādu saimniekošanu, kas atstātu pēc iespējas mazāku ietekmi uz vidi, t. sk. virszemes un pazemes ūdeņiem un veicinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu novadā. Svarīga ir esošo pļavu un ganību apsaimniekošana, kā arī atbilstoša bioloģiski vērtīgo zālāju izmantošana, lai tās neaizaugtu ar krūmiem un tajās saglabātos vērtīgās un aizsargājamās sugas un to daudzveidība. Zemju īpašnieki, kuru īpašumos ir konstatēti bioloģiski vērtīgi zālāji, var pieteikties atbalsta maksājumu saņemšanai par pareizu zālāju apsaimniekošanu.

4.2.19. Kultūrvēsturiskais mantojums un tūrisms

Kultūrvēsturiskais mantojums ir nozīmīgs novada resurss, kas ne tikai saglabā novada kultūrvidi, bet sekmē tūrisma attīstību un novada atpazīstamību.

Ventspils novadā atrodas valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautie 41 mākslas piemineklis un 159 nekustami kultūras pieminekļi.

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautie nekustami kultūras pieminekļi:

- 86 arheoloģijas pieminekļi,
- 30 arhitektūras pieminekļi;
- 2 industriālie pieminekļi;
- 5 pašvaldības nozīmes kultūrvēsturiskie objekti.

Visvairāk nekustamie valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi atrodas Zlēku, Ugāles, Puzes un Popes pagastā.

Novadā atrodas ievērojams skaits baznīcu, bet ne visas ir iekļautas valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. Atsevišķas no tām ir novada tūrisma objekti: Ugāles luterāņu baznīca, Zlēku luterāņu baznīca, Usmas luterāņu baznīca, Jūrkalnes Romas katoļu draudzes baznīca, Landzes baznīca u.c.

Pilis, muižas, bākas, dzirnavas un zemnieku sētas arī veido būtisku kultūrvēsturiskā mantojuma daļu, bet vairākas no tām arī nav iekļautas valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā arī nav iekļautas vairākas muižas, kas veido būtisku novada kultūrvēsturisko mantojumu un ir tūrisma objekti (Zlēku muiža, Ances muiža, Sārnates muiža u. c.).

Lai saglabātu novada kultūrvēsturisko mantojumu, kā galvenais apdraudējums tā saglabāšanai iezīmējas finansējums, jo, lai atjaunotu vēsturiskus objektus, galvenokārt nepieciešami lieli finansiālie līdzekļi. Objekti, kuriem nav noteikts kultūras pieminekļu statuss, var tik neatbilstoši pārveidoti un zaudēt savu kultūrvēsturisko vērtību. Ventspils novada pašvaldība rod iespēju piesaistīt līdzekļus un īstenot projektus kultūras pieminekļos, ja tie realizē ne tikai kultūrvēsturiska objekta funkcijas, bet arī citas, piemēram, Popes muižas ēkā atrodas Popes pamatskola, kurā veikta energoefektivitātes uzlabošana, bet Ances muižas ēkā izveidots sabiedriskais centrs.

Ieguldījumu kultūrvēsturisko objektu saglabāšanā novadā sniedz nevalstiskās organizācijas, kuru viens no mērķiem ir saglabāt kultūrvēsturisko mantojumu (biedrība “Rānda”, biedrība “Ugāles attīstība”, biedrība “Zlēku attīstības fonds” Zlēku pagastā).

Ventspils novadā pēdējos piecos gados ka pieaug gan tūristu mītņu, gan apmeklētāju skaits.

Tūrisma ietekme uz kultūrvēsturisko mantojumu un dabas vērtībām ir duāla. Bagātīgais kultūrvēsturiskais mantojums un dabas daudzveidība ir priekšnosacījumi arī turpmākai tūrisma nozares attīstībai novadā. Tūristu skaita pieplūdums novadā var sekmēt objektu un teritoriju sakopšanu un attīstību, bet palielinoties tūristu plūsmai, svarīgi ir uzturēt esošo infrastruktūru un attīstīt to arī turpmāk tā, lai apmeklētāji atstātu pēc iespējas mazāku negatīvo slodzi uz vidi. Vietās, kur tūristu skaita būtisks pieaugums var ietekmēt kultūrvēsturiskos objektus vai dabas vērtības, novirzīt tūristu plūsmas ar atbilstošas infrastruktūras izveidi.

Kā potenciāli ietekmējamākās un jutīgākās teritorijas novadā ir jūras piekraste, kurā atrodas gan kultūrvēsturiski objekti (bākas, vēsturiskie zvejnieku ciemi), gan dabas vērtības (dabas liegumi, Jūrkalnes stāvkrasts, jūras piekraste, pludmales u. c.). Lai saudzētu jau dabiski jutīgo jūras piekrasti, svarīgi ir veidot atbilstošu, saudzīgu infrastruktūru un novirzīt apmeklētāju plūsmas uz mazāk jutīgām teritorijām.

5. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Stratēģija 2030 kā jau stratēģisks dokuments konkrētus pasākumus neietver, tikai nosprauž sasniedzamos stratēģiskos mērķus un ilgtermiņa prioritātes to sasniegšanas virzienā (skat. iepriekš 1. attēlu 1.1. nodaļā).

Stratēģija 2030 ir attīstības plānošanas dokuments, un tajā ir deklarēti stratēģiskie mērķi un prioritātes, kas nesatur nelabvēlīgus pasākumus videi: pareizas īstenošanas gadījumā Stratēģijai 2030 jābūt vai nu ar tiešu pozitīvu fizisku ietekmi uz vidi (ilgtermiņa mērķim “Pievilcīga un droša vide dzīvei, darbam un atpūtai” atbilstošās P3 un P4 prioritātes un daļēji – P6), vai bez tiešas ietekmes uz vidi, radot priekšnoteikumus turpmākām pozitīvām ietekmēm uz vidi nākotnē.

Apkopojot Stratēģijā 2030 ietvertās vadlīnijas Ventspils valstspilsētai un Ventspils novadam virzībā uz prioritātēm, tajās nav atrasti norādījumi ar nelabvēlīgu ietekmi uz vidi:

Vadlīnijas Ventspils valstspilsētas attīstības centru attīstīšanai

— Vadlīnijas pilsētas centra attīstībai: panākt izteiksmīgas pilsētvides veidolu, iekļaujot atjaunotās kultūrvēsturiskās vērtības. Pilsētas centrā, lai saglabātu apdzīvojuma struktūru vienlaicīgi veicinot komercdarbību, pieļaut jaukta dzīvojamā un komerciāla rakstura apbūvi, kas paredz dzīvojamo māju pirmajos stāvos izvietot komerciāla rakstura un darījumu iestāžu objektus.

— Vadlīnijas Pārventas centrā attīstībai: darījumu iestāžu un komerciāla rakstura apbūvju veidošana, vienlaicīgi saglabājot dzīvojamās apbūves funkciju. Pārventas centra teritorija paredzēta jauktam zemes lietošanas mērķim – jauktas dzīvojamās un darījumu iestāžu, komerciāla rakstura apbūves un sabiedriskas nozīmes objektu apbūves vajadzībām.

Vadlīnijas Ventspils valstspilsētas apdzīvojuma struktūras attīstībai un plānošanai

— Intensificēt apdzīvojuma apbūvi Vecpilsētā un pilsētas galvenajā centrā, paredzēt jaunas individuālās apbūves dzīvojamās teritorijas Ventas labajā krastā – Staldzenē un Krievlaukos, savukārt Ventas kreisajā krastā – uz Dienvidiem un Dienvidrietumiem no esošās apbūves, saskaņā ar Teritorijas plānojumu. Tuvākajos gados prioritāri būtu intensificējama, attīstāma apdzīvojuma apbūve valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļa teritorijā – Vecpilsētā, kā arī veicināma apdzīvojuma apbūves attīstība Ostgalā.

— Nodrošināt bērnu rotaļu, fizisko aktivitāšu un āra atpūtas iespējas un ērtu pārvietošanos Ventspils daudzdzīvokļu dzīvojamo māju rajonos.

— Viens no svarīgākajiem virzieniem jaunā apdzīvojuma attīstībā līdzās drošībai ir apbūves cilvēcīgā mēroga un ainavisko principu ievērošana. Zaļā struktūra, apstādījumi un citi objekti ir būtisks ārtelpu elements dzīvojamās teritorijās.

— Attīstot un labiekārtojot vecpilsētas un ostgala teritorijas, saglabāt vēsturiskajai pilsētai navai raksturīgās iezīmes.

— Pilsētas galvenajā centrā un Jaunpilsētā jaukta dzīvojamā apbūve mijas ar darījumu un sabiedrisko apbūvi. Šajā rajonā izvietoti ne tikai ikdienā izmantojamie publiskie un citi pakalpojumi, bet darbojas institūcijas, kas apkalpo plašāku reģionu.

— Abās Ventas pusēs nodrošināt pirmsskolas un vispārējās izglītības iestāžu pakalpojumu, primārās veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, iespēju vērsties pie pašvaldības.

— Nodrošināt jauna apdzīvojuma attīstību un plānošanu atbilstoši būvniecības un vides aizsardzības reglamentējošo normatīvo aktu, t.sk. Aizsargjoslu likuma, likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” prasībām.

— Lai nākotnē novērstu konfliktus starp jebkādu industriālo attīstību, tai skaitā Ventspils ostas teritorijas un Ventspils lidostas attīstību un esošām un plānotajām dzīvojamās apbūves un rekreācijas teritorijām, turpmākajā Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada teritorijas attīstības plānošanā, izstrādājot teritorijas plānojumus/lokālplānojumus u.c. plānošanas dokumentus, ievērojami ilgtspējīgas attīstības un interešu saskaņotības principi, it īpaši, kas attiecas uz industriālo zonu, esošās un plānotās transporta infrastruktūras un dzīvojamo un rekreācijas zonu savstarpējo izvietojumu. Tāpat, minētie principi ievērojami, plānojot teritorijas attīstību Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības administratīvo robežu tuvumā, abām pašvaldībām savstarpēji saskaņojot teritoriju attīstību intereses.

Vadlīnijas Ventspils novada apdzīvojuma struktūras attīstībai un plānošanai

— Novada teritorijā veicināt tradicionālās apdzīvojuma struktūras saglabāšanu un attīstību, ievērojot pēctecības principu, papildinot un dažādojot esošās apdzīvotās vietas un izvairoties no jaunu apdzīvoto vietu veidošanās un nekontrolētas izplešanās.

— Novada teritorijas plānojumā, lokālplānojumos, tematiskajos plānojumos veicināt novada līdzsvarotu, policentrisku un hierarhiski strukturētu apdzīvojuma sistēmu.

— Lai veicinātu novada teritorijas policentrisku attīstību, perspektīvā stiprināt novada attīstības centru funkcijas, turpinot attīstīt daudzveidīgu pakalpojumu klāstu, transporta saites, inženierkomunikācijas, dzīvojamo fondu, kā arī rezervējot teritorijas ražošanas objektu izvietošanai un publiskajai ārtelpai. Izvērtēt Ugāles ciema atbilstību reģionālās nozīmes attīstības centra statusam, kas varētu veicināt novada pastāvību.

— Katra līmeņa apdzīvotajai vietai stiprināt tās saimniecisko virzienu, sabiedrisko lomu un unikālās iezīmes.

— Apdzīvojuma sistēmā veidot līdzsvaru starp teritorijā izvietoto mājokļu, darbavietu un pieejamo pakalpojumu skaitu un daudzveidību.

— Uzlabot un pilnveidot saites starp dažādu līmeņu attīstības centriem.

— Katras apdzīvotas vietas plānojumam veicināt dzīves vides kvalitātes paaugstināšanos, sabalansējot dažādas intereses, ekonomikas izaugsmes, dabas un kultūrvides aizsardzības un saglabāšanas prasības.

— Dabas un kultūras objektus izvērtēt un noteikt kā apdzīvoto vietu attīstības resursus, kuros ieguldot līdzekļus un sakārtojot tos, tiek veicināta novada un reģiona atpazīstamība.

— Piekrastes ciemu plānojumos īpaši izvērtēt dabas pamatresursus: pludmali, kāpu joslu, mežus to ilgtspējīgas pastāvēšanas un publiskas pieejamības nodrošināšanu. Šie resursi uzskatāmi par nacionālu vērtību.

— Izvairīties no apdzīvoto vietu nepamatotas izplešanās uz dabas teritoriju rēķina, panākot optimālu iedzīvotāju skaita un apbūves blīvuma paaugstināšanu ciemos.

— Pilsētu un ciemu teritorijās plānot ūdensobjektu piekrastes izmantošanu iedzīvotāju atpūtas vajadzībām, paredzot atbilstošas infrastruktūras izveidi.

— Attīstīt sabiedriskā transporta sistēma, lai nodrošinātu apdzīvoto vietu sasniedzamību un sabalansētu attīstību.

- Pēc iespējas izmantot esošo infrastruktūru un nepilnvērtīgi izmantotas vai pamestas apbūves teritorijas, ierobežojot neapbūvēto, sevišķi „zaļo” teritoriju apgūšanu.
- Apdzīvotu vietu attīstībā priekšroku dot iedzīvotāju skaita un apbūves blīvuma paaugstināšanai esošajos ciemos.
- Ierobežot jaunu, vienlaidus lineāru, dzīvojamās apbūves zonu izveidi gar ceļiem, ūdenstilpju un ūdensteču krastiem.
- Jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas plānot vietās, kur nav tieša rūpnieciskās zonas vai maģistrālo autoceļu piesārņojuma ietekme.
- Sekmēt kvalitatīvas tehniskās un sociālās infrastruktūras izveidi.
- Sekmēt labvēlīgas uzņēmējdarbības vides izveidi.
- Jauna apdzīvojuma attīstība un plānošana atbilstoši būvniecību un vides aizsardzību reglamentējošo normatīvo aktu, t.sk. Aizsargjoslu likuma, likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” u.c. prasībām.

Vadlīnijas Ventspils valstspilsētas transporta un inženierinfrastruktūras plānošanai

- Nodrošināt satiksmes infrastruktūras telpas ar intensīvu kravu plūsmu nodalīšanu no dzīvojamām teritorijām. Sadarbībā ar valsti risināt jautājumu par drošu Valsts galvenā autoceļa A-10 un dzelzceļu sliežu ceļu šķērsojumu, paredzot divlīmeņu risinājumu.
- Veicināt Ventspils valstspilsētas sasniedzamības attīstību, t.sk. jaunu jūras (kravu un pasažieru pārvadājumu) līniju atvēršanu, dzelzceļa līniju (savienojums ar Rīgu) modernizāciju, izvērtēt ātrgaitas dzelzceļa pasažieru satiksmes attīstības iespējas;
- Veicināt transporta sistēmas attīstību, t.sk. integrēt dažādus mobilitātes veidus transporta sistēmā, piemēram, integrējot veloinfrastruktūru kopējā maršrutu tīklā, ieviest viedās tehnoloģijas mobilitātes plānošanā un organizēšanā, attīstot esošos galvenos transporta mezglus;
- Gudro risinājumu ieviešana pilsētas infrastruktūras pārvaldē (apgaismojums, luksofori);
- Ilgtspējīgas attīstības principu piemērošana infrastruktūras attīstībā, veidojot iedzīvotāju vajadzībām piemērotu un veselībai draudzīgu un noturīgu vidi;
- Optiskā un bezvadu datu pārraides tīkla pārklājuma paplašināšana;
- Energoefektīvu un ilgtspējīgu risinājumu ieviešana sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšanai, t.sk., centrālās siltumapgādes tīkla paplašināšana un modernizācija;
- Ilgtspējīgas ūdenssaimniecības attīstība un pieejamība, tai skaitā attīstot infrastruktūru, veicinot energoefektivitāti, ieviešot AER tehnoloģijas un nodrošinot notekūdeņu dūņu efektīvu apsaimniekošanu.
- Transporta un inženierinfrastruktūras attīstība un plānošana atbilstoši būvniecību un vides aizsardzību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām.

Vadlīnijas Ventspils novada transporta un inženierinfrastruktūras plānošanai

- Veikt reģionālo un vietējas nozīmes autoceļu tīkla pārbūvi un atjaunošanu, lai nodrošinātu visu apdzīvoto vietu sasniedzamību, labu satiksmi ar tuvākajiem apdzīvojuma centriem, kaimiņu novadiem un apdzīvotajām vietām.

- Pilnveidot sabiedriskā transporta sistēmas efektivitāti, integrējot to ar mikromobilitāti, attīstot kopēju mobilitātes tīklu
- Apbūvi plānot tādā attālumā no ceļiem, kas neprasa papildus pasākumus aizsardzībai pret autotransporta radīto troksni un citu negatīvo ietekmi.
- Teritorijas attīstības plānošanas dokumentos paredzēt visu ciemu apbūves teritoriju inženiertehniskas apgādes nodrošinājums.
- Veicināt ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas inženierkomunikāciju rekonstrukciju un attīstību.
- Lai racionāli izmantotu teritoriju, paredzēt pēc iespējas kompaktu visu maģistrālo inženiertīklu koncentrēšanu koridoros gar valsts autoceļiem un pašvaldības ceļiem.
- Veicināt elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu attīstību, pielietojot modernus tehniskos risinājumus un veidojot drošas elektroapgādes shēmas.
- Atbalstīt alternatīvo enerģijas avotu (vēja, ūdens, saules enerģija) un vietējo atjaunojamo energoresursu – koksnes atkritumu, salmu, biogāzes u.c. – pielietošanu.
- Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu siltumapgādes uzņēmumu sistēmās, dzīvojamās mājās, veicinot enerģijas ražošanu no atjaunojamajiem enerģijas resursiem.
- Attīstības plānošanas dokumentos noteikt noteikumus vēja elektrostaciju izvietojumam, ievērojot dažādu sabiedrības grupu intereses.
- Veicināt ražošanas teritoriju un transporta apkalpes infrastruktūras teritoriju izveidošanu, kā arī esošo teritoriju attīstīšanu ap valsts un reģionālajiem autoceļiem.
- Attīstīt kvalitatīvu informācijas un telekomunikāciju pakalpojumu pieejamību.
- Nodrošināt piekļuvi ievērojamākajiem vietējiem objektiem, piemēram, uzņēmējdarbības centriem, publiskajām iestādēm un tūristu apskates objektiem.
- Transporta un inženierinfrastruktūras attīstība un plānošana atbilstoši būvniecību un vides aizsardzību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām.

Vadlīnijas Ventspils valstspilsētas pašvaldības dabas teritoriju izmantošanai

- Nākotnē veidojot jaunu apbūvi ārpus industriālajām teritorijām, svarīgi to sabalansēt ar zaļo struktūru, saglabājot zaļās pilsētas tēlu;
- Industriālajās teritorijās iespēju robežās saglabāt vai ieviest zaļās struktūras telpas un elementus;
- Attīstīt zaļās un zilās infrastruktūras risinājumus klimata pārmaiņu novēršanai, piemēram, risinājumus plūdu risku mazināšanai, virszemes noteces sistēmas pilnveidi.

Vadlīnijas Ventspils novada pašvaldības dabas teritoriju izmantošanai

- Teritoriju izmantošanā ievērot ĪADT vispārējos un individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus.
- Ievērot ĪADT dabas aizsardzības plānos noteiktos apsaimniekošanas pasākumus dabas vērtību saglabāšanai;
- Īstenot ar tūrismu un rekreāciju saistītas aktivitātes, ievērojot ĪADT izveidošanas mērķus un izmantošanas ierobežojumus;

— Atbalstīt alternatīvo saimniekošanas veidu attīstību ĪADT daļās, kur dabas aizsardzības mērķu noteiktie ierobežojumi ir minimāli un teritorijās, kas robežojas ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.

Vadlīnijas Ventspils valstspilsētas pašvaldības tūrisma, rekreācijas un ainaviski nozīmīgu teritoriju plānošanai un izmantošanai

- Veidot jaunus reģionālā tūrisma objektus, lai mazinātu tūrisma sezonālītāti;
- Pilnveidot tūrisma pakalpojuma klāstu, kā arī veidot starptautisku sadarbību kultūras jomā;
- Ventspils valstspilsētas attīstībai saglabāt nacionālās un reģionālās nozīmes kultūras un dabas mantojumu;
- Attīstīt kultūras telpu un palielināt tās lomu pilsētas ekonomiskajā attīstībā;
- Saglabāt piekrastes dabas vērtības, labiekārtojot atpūtas vietas, un veidot aktīvās atpūtas objektus pašvaldības zaļajā zonā, t.sk. izmantojot digitālas tehnoloģijas;
- Plānot tūrisma attīstību saskaņā ar vides aizsardzību, saglabājot skaistās ainavas, tīro vidi un unikālos dabas objektus.

Vadlīnijas Ventspils novada pašvaldības tūrisma, rekreācijas un ainaviski nozīmīgu teritoriju plānošanai un izmantošanai

- Saglabāt un attīstīt tūrismam nozīmīgas teritorijas, sabalansējot tās ar citu tautsaimniecības nozaru interesēm;
- Veicināt tūrisma objektu infrastruktūras pilnveidošanu un pieejamību;
- Saglabāt kultūrvēsturisko mantojumu un sekmēt tradīciju izkopšanu un pārmantojamību;
- Tūrisma attīstību veikt saskaņā ar vides aizsardzību, saglabājot skaistās ainavas, tīro vidi un unikālos dabas objektus;
- Īstenot saskaņotu zemes izmantošanas politiku, lai ainaviskās vērtības netiktu degradētas tuvredzīgu un nepārdomātu aktivitāšu dēļ;
- Popularizēt novada tūrisma iespēju daudzveidību, stiprinot esošo tūrisma piedāvājumu un piedāvājot jaunas iespējas;
- Izveidot attīstītu tūrisma pakalpojumu tīklu saistībā ar blakus esošajām pašvaldībām;
- Saglabāt un attīstīt Kurzemes piekrastes (suitu, lībiešu un ventiņu) tradicionālās apbūves raksturs, viensētas un to grupas, raksturīgās formas, estētiskās vērtības un būvniecības tradīcijas;
- Atbalstīt ainavas uzturēšana un kopšana, saglabājot reljefu, attīstot tā atsevišķos elementus, jaunu ainavu veidošana nesakoptās, pamestās un degradētās teritorijās.
- Veicināt upju ieteku jūrā sakopšanu un dabas vērtību saglabāšanu. Tūrisma sezonas laikā tajās ir liels apmeklētāju skaits, kas rada slodzi uz dabas resursiem un bojā kāpu zonu.
- Izstrādāt mārketinga un komunikācijas plānu, kas paredzētu kompleksu mārketinga pasākumu plānošanu, sabiedrībai izmantojamo informatīvo materiālu izstrādi par tūrisma piedāvājumu (ceļveži, kartes u.c.).

Vadlīnijas Ventspils ostu, rūpniecības teritoriju un maģistrālo inženierkomunikāciju telpiskās struktūras attīstībai

- Attīstot industriālās teritorijas uzmanība tiks pievērsta arī degradēto, t.sk. piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju revitalizācijai.
- Pilsētas satiksmes infrastruktūra savieno vai saskaņā ar Teritorijas plānojumu ar to tiek paredzēts savienot ostas un rūpniecības teritorijas ar galvenajiem transporta koridoriem. Teritorijas ir nodrošinātas vai saskaņā ar Teritorijas plānojumu tās tiek paredzēts nodrošināt ar nepieciešamo inženiertehnisko infrastruktūru.
- Tā kā vietām ostas un rūpniecības teritorijas mijas ar dzīvojamām teritorijām, starp tām ir saglabājamās dabiskās buferzonas.
- Stratēģiskā investora piesaistes gadījumā, attīstīt Ziemeļu ostu.

Vadlīnijas Ventspils novada pašvaldības prioritāri attīstāmo teritoriju attīstīšanai

- Jaunas rūpnieciskās zonas galvenokārt plānot tuvu esošām ražošanas teritorijām ar pieeju infrastruktūras tīkliem un to paplašināšanas iespējām.
- Racionāli izmantot, iesaistīt aprītē un attīstīt esošo tehnisko infrastruktūru.
- Ražošanas teritorijām nodrošināt laba sasniedzamība un nepieciešamā inženierinfrastruktūra.
- Veicināt labvēlīgas uzņēmējdarbības vides veidošanās, īpaši atbalstot uz zināšanām, pētniecību un videi draudzīgām tehnoloģijām balstītu inovatīvo ražošanu;
- Ieviest rekomendācijas tālākai Baltijas jūras piekrastes ainavu veidošanai, veicot augstvērtīgo ainavu detaļu izpēti un inventarizāciju, plānojot tās kā novada vizuāli augstvērtīgas ainavas, veicinot vēsturiskās ainavas telpiskās struktūras saglabāšanos u.c. pētījuma “Ventspils novada ainavas un to vērtības” ieteikumus.

Vadlīnijas Ventspils novada pašvaldības mežsaimniecības teritoriju attīstībai un plānošanai

- Veicināt mežu teritoriju ilgtspējīgu apsaimniekošanu, saglabājot meža ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās funkcijas, veicinot videi draudzīgu mežsaimniecības praksi.
- Stratēģija atbalsta mežsaimniecības zemju prioritāro izmantošanu mežsaimniecības attīstībai – mežsaimniecībai, kokmateriālu sagatavošanai –, un ar tām saistītiem pakalpojumiem, kā derīgo izrakteņu ieguve, rekreācija un tūrisms, teritoriju labiekārtošana, medību tūrisms.
- Izmantojot kultūrvēsturiskās un izcilās dabas vērtības un resursus, piejūras mežu teritorijas attīstīt kā rekreācijas un tūrisma teritorijas ar nelieliem, ainavas mērogam atbilstošiem objektiem un infrastruktūru, ievērojot vides aizsardzības prasības un ņemot vērā riskus (krasta erozija, applūšanas risks u.c.), kā arī nodrošinot kvalitatīvus dzīves apstākļus vietējiem iedzīvotājiem un atpūtas iespējas novada viesiem.

Vadlīnijas Ventspils novada pašvaldības lauksaimniecības teritoriju attīstībai

- Galvenā attīstības prioritāte ir visa veida lauksaimnieciskā darbība, īpaši atbalstot mazo un vidējo ražošanu, lauksaimniecības produkcijas pārstrādi un netradicionālo lauksaimniecību.
- Veicināt esošo un jaunu lauksaimniecības uzņēmumu izveidošana un darbība, attīstot produktīvas un tehnoloģiski modernas saimniecības.

— Tiek atbalstīta teritoriju izmantošanas dažādošana – tūrisms, ražošana, derīgo izrakteņu ieguve, dažādu pakalpojumu sniegšana.

— Jānodrošina meliorācija sistēmu pilnvērtīga funkcionēšana un to apsaimniekošana. Nav pieļaujama vērtīgu lauksaimniecības zemju degradēšana, apmežošana, aizaugšana un meliorācijas sistēmu sagraušana.

— Stratēģija atbalsta neizmantoto un mazvērtīgo lauksaimniecības zemju apmežošanu, bet nepieļaujot ainavas daudzveidības un estētiskās kvalitātes samazināšanos ainaviski nozīmīgās teritorijās, nepieļaujot izcilu skatu vērtību zaudēšanu un kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu aizsegšanu.

Līdz ar to izšķirošā Stratēģijas 2030 īstenošanai ietekmei uz vidi (neizslēdzot arī negatīvu ietekmju iespējamību) ir tam, kā stratēģija tiks īstenota. Kā jau iepriekš norādīts 1.1. nodaļā, Stratēģija 2030 ir hierarhiski augstākais pašvaldību ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments, uz kura pamata paralēli tiek izstrādāta attīstības Programma 2027 ar atbilstošo Rīcības programmu un Investīciju plānu atbilstoši Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma prasībai Ventspils valstspilsētas pašvaldībai ar Ventspils novada pašvaldību sadarboties ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas izstrādē, tomēr Stratēģija 2030 un Programma 2027 neatceļ “Ventspils pilsētas attīstības programmā 2021.-2027.gadam” ietverto Rīcības programmu un Investīciju plānu un “Ventspils novada attīstības programmā 2020.-2026.gadam” ietverto Rīcības programmu un Investīciju plānu, bet gan tie ir iekļauti Programmā 2027 kā neatņemami pielikumi, vēl papildinot Programmu 2027 ar Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada Kopīgo investīciju plānu līdz 2027. gadam. Līdz ar to faktiski Stratēģija 2030 top nevis kā plānošanas dokuments, uz kura pamata pēc tam izstrādāt tam hierarhiski pakārtotus plānošanas dokumentus, bet gan apkopo jau izstrādātos zemākas hierarhijas plānošanas dokumentos faktiski ietilpstošos mērķus un prioritātes, kas izriet no šo programmu vidēja termiņa prioritātēm un atbilstošajiem rīcības virzieniem un pasākumiem to īstenošanai. Piedevām vēl Stratēģijas 2030 darbības termiņš ir tikai 8 gadi, tātad tikai par 3 gadiem ilgāk, nekā tai pakārtotajiem jau izstrādātajiem un izstrādē esošajiem vidēja termiņa plānošanas dokumentiem, tātad šie dokumenti sevī jau ietver Stratēģijas 2030 izpildi lielākajā daļā tās darbības termiņa – līdz 2027.gadam. Līdz ar to, stratēģiski vērtējot Stratēģijas 2030 ietekmi uz vidi, ir loģiski apkopot un izvērtēt tai pakārtotajos trīs investīciju plānos ietverto konkrēto pasākumu sagaidāmo ietekmi uz vidi.

Ventspils pilsētas Attīstības programmā 2021.-2027.gadam ir definētas **trīs vidēja termiņa prioritātes**:

- Prasmes
- Līdzdarbība
- Vide

Balstoties uz vidēja termiņa prioritātēm, programmā ir definēti rīcības virzieni, un atbilstošā tabula no programmas ir papildināta ar šo rīcības virzienu atbilstību Stratēģijas 2030 ilgtermiņa sadarbības prioritātēm, treknā drukā ar pasvītrojumu izceļot tās, kurām ir tieša ietekme uz vidi (skat. 5. attēlu).

Šā SIVN vajadzībām par Stratēģijas 2030 prioritātēm, kuras simtprocentīgi vērstas uz vides fizisku uzlabošanu, uzskatītas ilgtermiņa mērķim “Pievilcīga un droša vide dzīvei, darbam un atpūtai” atbilstošās P3 un P4. Savukārt no ieguldījumiem prioritātē P6 viena trešdaļa (energoefektivitāte) uzskatīta par vērstu pret klimata pārmaiņām (5. attēlā šī prioritāte izdalīta slīpā drukā). Pārējām prioritātēm ietekmes uz vidi nav. Rīcības virzienos, kas atbilst vienlaikus divām prioritātēm, ieguldījumi dalīti uz pusēm katrai prioritātei.

Iegūtie rezultāti atspoguļoti 1. pielikumā. Pēc šiem kritērijiem secināms, ka no Ventspils valstspilsētas plānotajiem ieguldījumiem līdz 2027. gadam kopumā puse būs ar pozitīvu fizisku

ietekmi uz vidi (pārējiem pārskata periodā nav sagaidāmas izpausmes vidē). No tiem 63 % būs ieguldījumi cilvēkvides kvalitātes uzlabošanā, 9 % – dabasvides saglabāšanā, 28 % – pretdarbībā klimata pārmaiņām.

Analoģiski novērtējot Ventspils novada pašvaldības Attīstības programmai 2020.-2026.gadam pakārtoto Investīciju plānu atbilstoši uzdevumu definīcijām Rīcības plānā, gandrīz visi plānotie ieguldījumi ir vērsti uz vides fizisku uzlabošanu (skat. 2. pielikumu) (un ieguldījumi ir plānoti mazā spektrā uzdevumu, lielākajā daļā nav vispār, bet tas nav šā SIVN jautājums). No tiem 81 % būs ieguldījumi cilvēkvides kvalitātes uzlabošanā, 17,5 % – dabasvides saglabāšanā, 1,5 % – pretdarbībā klimata pārmaiņām, bet piedevām vēl ir pašvaldības ceļu būvniecības (pārbūves) programma ar 61 pasākumu ar nenorādītu finansējumu, bet tie visi ir cilvēkvides kvalitātes uzlabošanai un vēl palielina šīs jomas finansējuma īpatsvaru, attiecīgi pārējo jomu procentuālo īpatsvaru vēl samazinot.

Analoģiski novērtējot šai Stratēģijai 2030 paralēli izstrādājamās Programmas 2027 Kopīgo investīciju plānu (skat. 3. pielikumu), kopumā 76 % ieguldījumu būs ar pozitīvu fizisku ietekmi uz vidi, no tiem 89 % būs ieguldījumi cilvēkvides kvalitātes uzlabošanā, 11 % – dabasvides saglabāšanā, bet pretdarbībai klimata pārmaiņām pasākumu nav.

Summāri abu pašvaldību kopīgajā investīciju plānā (apkopojot 1.-3. pielikumu) ir būtiskas finansējuma apmēra atšķirības: kopējos ieguldījumos Ventspils valstspilsēta atsevišķi veido 83,2 %, Ventspils novads atsevišķi – tikai 4,9 %, un abu pašvaldību kopīgā daļa – 11,9 %. Finansējuma sadalījums pa jomām ir šāds:

- kopumā finansējums ar tiešu ietekmi uz vidi: 51 %
- finansējums ar pozitīvu ieguvumu cilvēkvidei: 34 %
- finansējums ar pozitīvu ieguvumu dabasvidei: 6 %
- finansējums klimata pārmaiņu mazināšanai: 11 %

Vidēja termiņa prioritātes					
Prasmes: iedzīvotāji sasniedz savus mērķus un iegūst labklājību	Atbilstība Stratēģijas 2030 Ilgtermiņa prioritātēm	Līdzdarbība: iedzīvotāji darbojas kopā cits ar citu un ar pašvaldību, un jūtas piederīgi	Atbilstība Stratēģijas 2030 Ilgtermiņa prioritātēm	Vide: iedzīvotāji jūtas fiziski un emocionāli droši un pārliecināti par savu nākotni	Atbilstība Stratēģijas 2030 Ilgtermiņa prioritātēm
Rīcības virzieni					
P-1 Tirdzniecības pieprasījumam atbilstošs profesionālās, augstākās un mūžizglītības piedāvājums, zinātnes un pētniecības attīstība	P1, P6	L-1 Sabiedrībai tuva un moderna pilsētas pārvalde	P2	V-1 Kvalitatīvu un komfortablu mājokļu attīstība	P3
P-2 Mūsdienīga un pietiekama pirmsskolas, vispārējā un interešu izglītība	P1	L-2 Iedzīvotāju grupu, īpaši jaunatnes pašiniciatīvas atbalsts	P2	V-2 Kvalitatīva veselības aprūpe	P1
P-3 Izglītības, zinātnes, pētniecības un biznesa sadarbība, zinātņu ietilpīgu uzņēmumu attīstība	P6	L-3 Iedzīvotāju emigrācijas mazināšana un reemigrantu/ārvalstnieku integrācija	P2, P5	V-3 Progresīvi sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība	P1
P-4 Ventspils brīvostas stiprināšana un ar ostas darbību saistītu uzņēmumu attīstība	P5	L-4 Jaunu risinājumu ieviešana jauniešu nodarbinātībai un piesaistei	P5	V-4 Ilgtspējīgas pilsētas transporta infrastruktūras, tās vietējās un reģionālās sasniedzamības, kā arī sabiedriskā transporta pakalpojumu attīstība	P3, P6
P-5 IKT nozares attīstība	P2	L-5 Daudzveidīga, intensīva, iedzīvotājus un apmeklētājus saistoša kultūras dzīve	P1, P7	V-5 Ērts, pievilcīgs, inovatīvs pilsētas labiekārtojums	P3
P-6 Uzņēmējdarbības attīstība pilsētā	P5	L-6 Daudzveidīgas sportošanas, aktīvas atpūtas un augstas klases sporta iespējas	P1	V-6 Atkritumu saimniecība ar augstu pārstrādes īpatnību	P4
P-7 Tūrisma attīstība				V-7 Augsta vides kvalitāte	P4
P-8 Ātri, moderni sakari, IKT un viedo tehnoloģiju darbībai nepieciešama infrastruktūra	P7, P2, P3			V-8 Augstas kvalitātes komunālie pakalpojumi	P3, P4
				V-9 Pašvaldības un valsts sadarbība drošības un kārtības nodrošināšanā	P2

5. attēls. Ventspils valstspilsētas pašvaldības Attīstības programmas 2021.-2027.gadam vidēja termiņa prioritāšu un rīcības virzienu atbilstība Stratēģijas 2030 ilgtermiņa prioritātēm

Rezultātu analīze.

1. Kopumā Stratēģijā 2030 plānotā attīstība pēc finansējuma sadalījuma paredz ļoti nozīmīgus ieguldījumus (gandrīz pusi) stratēģiskās jomās bez tiešas ietekmes uz vidi pārskata periodā: izglītība, veselība, sociālie un citi, tostarp tieši pašvaldības pakalpojumi, atbalsts kultūrai un sportam, uzņēmēju konkurētspējas celšana, sabiedrības drošība u.c.. Šie pasākumi ir neizbēgami nepieciešami sabiedrības dzīves kvalitātei un atbilst pašvaldības funkcijām un labas pārvaldības prasībām, un, cita starpā, var netieši radīt fiziskus uzlabojumus vidē vai kavēt vides kvalitāti pasliktinošas darbības sakarā ar efektīvāku to fizisko darbību pārraudzību, kas nav pašas pašvaldības darbība (t.i., uzņēmējdarbība).
2. Stratēģijā 2030 plānotā attīstība pēc finansējuma sadalījuma paredz ļoti nozīmīgus ieguldījumus cilvēkvides uzlabošanai (divas piektdaļas).
3. Uz SEG izmešu mazināšanu ir vērsts vairāk par desmito daļu finansējuma, kas uzskatāms par būtisku pašvaldības ieguldījumu šajā jomā. Te jāatzīst, ka šiem ieguldījumiem no pašvaldības viedokļa primārais varētu būt ekonomiskais ieguvums – tie pārsvarā ir energoefektivitātes un taupības pasākumi –, tomēr tas nemazina šā rezultāta vērtīgumu virzībā uz klimatneitralitāti.
4. Vismazākie ieguldījumi (6 %) ir paredzēti dabasvides uzlabošanai (bioloģiskās daudzveidības vairošanai u.tml.). Šāds rezultāts pašvaldības attīstības stratēģijai ir pieļaujams, jo bioloģiskās daudzveidības vairošana nav pašvaldības funkcija, tā ir citu institūciju kompetencē, un no pašvaldības ir pietiekami, ja tā gādā par bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (tostarp sargājot savas Natura 2000 teritorijas, ko paredz Stratēģija 2030).

6. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS UN RISINĀJUMI

Stratēģijā 2030 ir izvirzīti ilgtermiņa sadarbības mērķi un ilgtermiņa sadarbības prioritātes. Stratēģija 2030 ir pakārtota abu pašvaldību kopīgajai vīzijai, savukārt tai pakārtota ir Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības Attīstības programma 2021.-2027.gadam (turpmāk – Programma 2027), un tās ietvaros tiek izstrādāts kopīgais Rīcību plāns un kopīgais Investīciju plāns, kurā tiek uzskaitīti jau konkrēti investīciju projekti. Investīciju plāns ir pašvaldības instruments finansējuma piesaistei infrastruktūras attīstībai un vides sakārtošanai, kas skaitliski apstiprina programmā deklarēto pasākumu izpildi un samēros starp ieguldījumiem tajos un to sasniegšana tiks veikta gan katrai pašvaldībai patstāvīgi, gan sadarbības formā, kur tas ir iespējams. Te jānorāda, ka Stratēģijas 2030 darbības termiņš ir tikai 8 gadi (tikai par 3 gadiem ilgāk, nekā programmai un investīciju plānam līdz 2027. gadam), tātad pašreizējais investīciju plāns labi raksturo Stratēģijas 2030 plānoto izpildi jau lielākajā daļā no tās darbības termiņa (5 no 8 gadiem).

Ventspils valstspilsētā un Ventspils novadā vides problēmas galvenokārt ir saistītas ar saimniecisko infrastruktūru, dabas aizsardzību, t.sk. jūras piekrastes zonu un ražošanas objektiem. Atsevišķu prioritāšu īstenošie pasākumi Programmas 2027 ietvaros var netieši veicināt gaisa piesārņojuma un trokšņa līmeņa palielināšanos, radīt ainavas izmaiņas un potenciālus vides riskus.

Pārskatot Programmu 2027 un tās ietvaros plānotās rīcības, veidojas priekšstats par jomām, kurām turpmākajā kopīgās Stratēģijas 2030 īstenošanā būtu jāpievērš uzmanība:

- nodrošinot atbilstošu infrastruktūru uzņēmējdarbības veicināšanai Ventspils ostā, t.sk. rūpniecības ēku būvniecību un jaunu piesārņojošu darbību uzsākšanu un jaunus pievadeļus industriālām zonām un publiskai lietošanai, ietekmes mazināšanai jānodrošina atbilstošu vides novērtējuma procedūru piemērošana;
- attīstot tūrisma un aktīvās atpūtas infrastruktūru dabas teritorijās, nepieciešams izmantot aktuālu informāciju, kā arī plānošanas procesā piesaistīt sertificētus sugu un biotopu jomas ekspertus;
- attīstot Ventspils lidostu, palielināsies troksnis, turklāt liela daļa gaisa kuģu veiks pacelšanās vai nolaišanās manevrus pār Ventspils pilsētas centrālo daļu;
- attīstot blīvi apdzīvotās vietas, veidojot estētisku un kvalitatīvu dzīves vidi, novērst potenciālās konfliktsituācijas starp dzīvojamo zonu un transporta, tehniskajām un ražošanas zonām;
- izbūvējot jaunus ražošanas uzņēmumus, pirms darbības veida attīstības, veikt vietas un nozares atbilstības izvērtējumu konkrētai teritorijai, novērtējot potenciālo slodzi uz vidi, kā arī ražošanā veicināt videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešanu;
- apsekojot degradētās, piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas, veicināt šo teritoriju rekultivāciju un izmantošanu ražošanas vai tehnisko objektu izvietojumam;
- novadā izbūvējot jaunus, ievērojamus transporta, tehniskos vai ražošanas objektus, var tikt ietekmēta novada ainava (aktualitāte ir vēja parki);
- turpinot sakārtot un attīstot centralizēto ūdenssaimniecību infrastruktūru, tiks nodrošināti gan kvalitatīvāki pakalpojumi, gan vairāk iedzīvotājiem būs iespēja izmantot šos pakalpojumus, bet iespējams arī vidē novadīto notekūdeņu apjoma pieaugums, līdz ar to svarīgi ievērot notekūdeņu attīrīšanas iekārtu ekspluatācijas nosacījumus;
- norisinoties būvdarbiem, var veidoties īslaicīga negatīva ietekme uz apkārtējo vidi, tāpēc ir svarīgi pirms projekta, paredzēt izbūves kritērijus vides aspektu ievērošanai, negatīvo seku savlaicīgai novēršanai un kontrolei, lai neradītu neatgriezeniskas sekas, kā bioloģiski vērtīgu koku bojāšanu, augsnes un ūdensobjektu piesārņošanu ar būvatkritumiem un naftas produktiem;

- atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzlabošana (šķiroto atkritumu veidu, dalītās atkritumu vākšanas punktu, pārstrādāto atkritumu apjoma palielināšana u. c.);
- sabiedrības informētības un iesaistes palielināšana par videi draudzīgu rīcību un ilgtspējīgu resursu apsaimniekošanu.

Stratēģijas 2030 un tai pakārtoto attīstības programmu īstenošanai sagaidāmas sekojošas pozitīvas un duālas ietekmes (izmantojot arī Ventspils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027.gadam Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata (SIA “*Estonian, Latvian & Lithuanian Environment*”, 2021) un Ventspils novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata (SIA “*Reģionālie projekti*”, 2020) secinājumi).

Pozitīvās ietekmes

- Uz jaunākajām zinātniskajām atziņām un politikas mērķiem balstīta vides izglītība ir būtisks instruments sabiedrības uzvedības maiņā, kas var atstāt netiešu pozitīvu ietekmi uz visiem skartajiem vides aspektiem.
- Pašvaldību objektu un infrastruktūras sakārtošana, kā arī teritoriju labiekārtošana veicinās vides sakoptības uzlabošanu.
- Augsne un piesārņojums: Ventspils brīvostas hidrotehnisko būvju pārbūve un atjaunošana, lai arī nav tieši vērsta uz piesārņojuma samazināšanu, potenciāli var labvēlīgi ietekmēt stāvokli, ja plānotie būvdarbi aptvers piesārņotas vai potenciāli piesārņotas teritorijas.
- Klimata pārmaiņas: alternatīvo degvielu pieejamībai un elektrotīklu pieslēgumi pie pietātnēm kopumā var radīt pozitīvu ietekmi, samazinot SEG emisijas.
- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte, troksnis: IKT risinājumi pašvaldības un sabiedrisko pakalpojumu sniegšanā samazina iedzīvotājiem nepieciešamību pārvietoties un izmantot sabiedrisko vai privāto transportu, kas labvēlīgi ietekmē visus trīs norādītos vides aspektus. Arī digitālās transformācijas projekti, t.sk. uzlabojot tehnoloģijas un digitālās prasmes, samazina iedzīvotājiem nepieciešamību pārvietoties un izmantot sabiedrisko vai privāto transportu, kas labvēlīgi ietekmē visus trīs norādītos vides aspektus. Publiskās infrastruktūras, t.sk. veloceļu, izbūve var potenciāli labvēlīgi ietekmēt iedzīvotāju mobilitātes paradumus un samazināt SEG, gaisa piesārņojošo vielu un trokšņa emisijas, ko rada autotransporta izmantošana. Jaunu mājokļu būvniecība un esošo pārbūve ar SEG izmešu samazinājumu vērtējama pozitīvi. Ārstniecības iestāžu infrastruktūras energoefektivitātes paaugstināšana samazinās SEG un gaisu piesārņojošo vielu emisijas. Tāpat arī jauna pansionāta izbūve un esošo sociālo aprūpes namu infrastruktūras uzlabošana, ja tiks ievērotas energoefektivitātes prasības un nodrošināts pieslēgums centralizētai siltumapgādei. Tāpat arī sabiedriskā transporta, velotransporta un elektromobiļu izmantošanas veicināšanu, pilnveidojot esošo infrastruktūru, un ielu apgaismojuma modernizācijas pasākumi, kas var veicināt energoefektīvāka ielu apgaismojuma uzstādīšanu.
- Bioloģiskā daudzveidība: dabas vides izmantošanas infrastruktūras paplašināšana un uzlabošana, no vienas puses var palielināt slodzi uz dabas vērtībām un bioloģisko daudzveidību, bet no otras puses, pārdomāta un ilgtspējīga infrastruktūras attīstība samazina rekreācijas negatīvo slodzi uz ekosistēmām, piemēram, ūdenstilpju eutrofikāciju un ekoloģiskās kvalitātes pasliktināšanos. Jūras piekrastes un citu teritoriju dabas mantojuma ilgtspējīgas izmantošanas attīstībai, vienlaikus nodrošinot dabas vērtību saglabāšanu un aizsardzību, samazinās slodzi uz jutīgām piekrastes ekosistēmām un dos pozitīvu ieguldījumu šo ekosistēmu saglabāšanā. Tāpat arī sugu aizsardzības pasākumi saldūdeņu ekosistēmās. Izstrādājot dabas aizsardzības plānus un īstenojot tajos plānotos aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumus, tiks samazināta antropogēnā ietekme uz bioloģisko daudzveidību novadā, t. sk. vērtīgām sugām un biotopiem.
- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomika: e-pakalpojumu ieviešana un plašāka izmantošana veicinās papīra atkritumu apjoma samazināšanu. Īstenojot pasākumus, kas

saistīti ar nepieciešamo infrastruktūru un aprīkojumu IKT risinājumu ieviešanai, ieteicams izmantot zaļo publisko iepirkumu ar aprites ekonomikas principu ievērošanu. Bioloģiski noārdāmo atkritumu un tekstila atkritumu dalītas vākšanas sistēmas izveide samazinās apglabājamo atkritumu apjomu.

- Kultūrvēsturiskās vērtības: kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana, izpēte un popularizēšana pozitīvi ietekmēs kultūrvēsturiskās vērtības. Degradēto teritoriju un īpašuma sakārtošana pilsētā var radīt pozitīvu ietekmi arī uz kultūrvēsturisko ainavu un pilsētas kultūrvidi un koptēlu.
- Ūdens kvalitāte: paredzēts turpināt veicināt ilgtspējīgu ūdenssaimniecību, attīstot infrastruktūru (t.sk. nodrošinot notekūdeņu dūņu efektīvu apsaimniekošanu, ūdens zudumu īpatsvara samazināšanu centralizētajā sistēmā, pārbūvējot ūdensapgādes tīklus un izbūvējot jaunus tīklus; esošo novecojušo tehnoloģisko iekārtu un tīklu apkalpošanas transporta atjaunošana, mācības ūdensapgādes uzturētājiem), kas atstās netiešu pozitīvu ietekmi uz ūdens kvalitāti.

Neviennozīmīgās jeb duālās ietekmes

- Sakārtojot un attīstot transporta infrastruktūras objektus, tiek uzlabota satiksmes drošība, samazinās neattīrītu lietus ūdeņu un putekļu daļiņu nonākšanu vidē, bet paralēli var veidoties arī negatīva ietekme. Palielinoties satiksmei uz ielām un ceļiem, kas līdz šim netika intensīvi izmantoti to kvalitātes dēļ, var pieaugt to pieguļošajās teritorijās troksnis un atmosfēras gaisa piesārņojums, bet izbūvējot jaunus objektus, iespējama koku izciršana, biotopu vai sugu dzīvotņu šķērsošana u. c. Izbūvējot jaunus veloceliņus, tiktu sniegta iespēja iedzīvotājiem mainīti pārvietošanās paradumus un aktīvāk izmantot vidi saudzējošu pārvietošanās veidu. Bet, izbūvējot jaunus, nesaistītus un nepārdomātus veloinfrastruktūras objektus, var veidoties avārijas situācijas, kad tiek traucēta gan gājēju, gan transporta kustība.
- Iedzīvotāju drošību būtiski uzlabotu gājēju ietvju un ielu apgaismojuma sakārtošana un izbūve, bet mākslīgais apgaismojums rada gaismas piesārņojumu, tāpēc izveidojot publisko apgaismojumu, jāņem vērā tā izkliede.
- Ekonomiskā izaugsme tiks uzlabota attīstot uzņēmējdarbības vidi, īpaši piesaistot investīcijas sakārtojot degradētās teritorijas, inženiertehnisko infrastruktūru, radot jaunas darbavietas, attīstot tūrisma jomu. Bet līdz ar uzņēmējdarbības izaugsmi var pieaugt piesārņojošo vielu emisiju apjoms vidē, samazināties dabas pamatnes teritorijas un izmainīties ainava.
- Sakārtojot un attīstot inženiertehniskos objektus, tiek atstāta pozitīva ietekme, uzlabojot dzeramā ūdens kvalitāti un pieejamību iedzīvotājiem, kā arī samazinātu neattīrītu notekūdeņu nonākšanu vidē. Bet, pieaugot centralizēti savākto notekūdeņu apjomam, kurus novada uz centralizētajām notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm, svarīgi ir vidē novadīti normatīvi tīrus notekūdeņus un nepieļaut atļauto piesārņojošo vielu daudzumu pārsniegšanu.
- Plānoto darbību īstenošana var tieši negatīvi ietekmēt dabas pamatnes samazināšanos, veicot kapsētu teritoriju paplašināšanu. Ūdensobjektu ūdens stāvokli, bioloģisko daudzveidību un piekrastes zonu var ietekmēt piekļuves iespēju un atpūtas vietu attīstība šajās teritorijās, kas neizveidojot pārdomātu un atbilstošu infrastruktūru, kā arī šajās teritorijās neveicot regulāri apsaimniekošanu un kontroli, var radīt būtisku antropogēno ietekmi, pieaugot būtiski apmeklētāju koncentrācijai konkrētās vietās. Lauksaimniecības produkcijas pārstrādes veicināšana, neizmantojot videi draudzīgas tehnoloģijas, var atstāt negatīvu ietekmi uz ekosistēmām. Negatīva ietekme var veidoties, attīstot tūrisma piedāvājumu, piesaistot lielāku apmeklētāju skaitu, bet neizveidojot atbilstošu infrastruktūru, kas samazina ietekmi uz dabas un kultūrvēsturiskajiem objektiem, tāpēc ir svarīgi ar kopīgā Investīciju plāna projektu “Baltijas jūras piekrastes infrastruktūras pilnveidošana, t.sk. vides pieejamības uzlabošana” apsteigt tūrisma piedāvājumu.

7. ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS, IZVĒRTĒJUMS UN REKOMENDĀCIJAS

Stratēģija 2030 ir stratēģisks attīstības plānošanas dokuments, kurā ir definēta vīzija, ilgtermiņa sadarbības stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa sadarbības prioritātes, kas faktiski aptver visu, kas atbilst mūsdienīgiem priekšstatiem par attīstītu sabiedrību un kvalitatīvu vidi, un šie vispārīgie attīstības virzieni un mērķi nezaudēs aktualitāti arī pēc 2030. gada. Alternatīvas varētu būt iespējamas tikai attiecībā uz mērķu un prioritāšu detalizāciju. Piemēram, ilgtermiņa mērķis *“Pievilcīga un droša vide (..)”* ietver prioritāti *“Klimatneitralitāte”*, kurš netieši ir ietverts prioritātē P6 kā *“energoefektivitāte”*. Savukārt, gaisa un ūdens kvalitātes, atkritumu apsaimniekošanas, bioloģiskās daudzveidības un klimata stratēģiskie mērķi patlaban iekļauti ilgtermiņa mērķa: *“Pievilcīga un droša vide dzīvei, darbam un atpūtai prioritātēs”* un detalizēti no Stratēģijas izrietošajos dokumentos.

Stratēģijas izstrādes gaitā, ņemot vērā Ventspils pilsētas attīstības programmas 2014.-2020.gadam uzraudzības pārskatus un Ventspils novada attīstības programmas 2020.-2026.gadam Pašreizējās situācijas raksturojumu, tika identificēts un izvērtēts iepriekš definētais vēlamais pārmaiņu progress, problēmas un iespējas, noteikts turpmākais attīstības redzējums gan pilsētai un novadam atsevišķi, gan kopīgais abām pašvaldībām. Rezultātā tika izstrādātas vairākas Stratēģijas redakcijas, gala redakcijā iestrādājot tikai tos risinājumus, kas novērtēti kā sasniedzamajam mērķim, situācijai atbilstošākie.

Stratēģijas izstrādes laikā tika organizētas septiņas darba grupas šādās jomās:

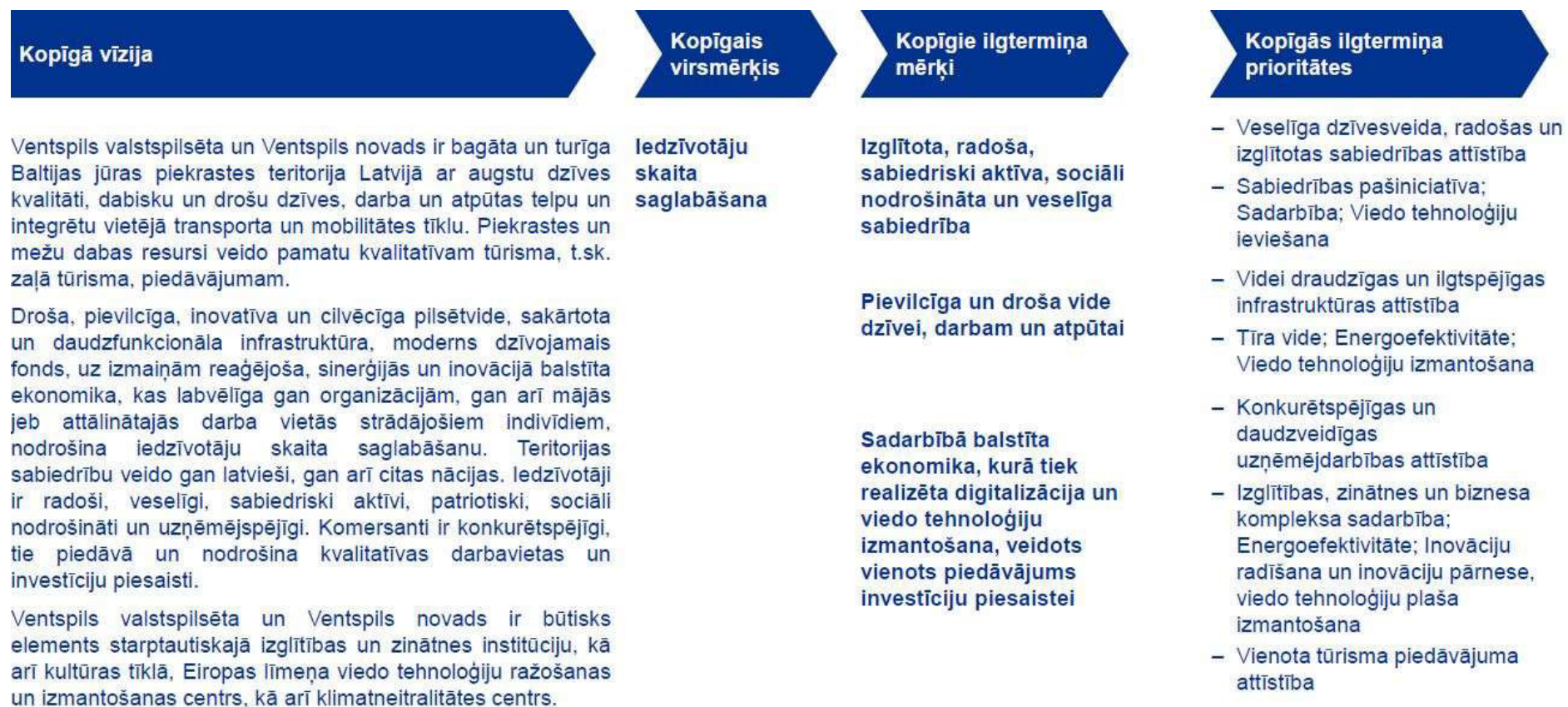
- izglītības jomā;
- veselības un sporta jomā;
- sociālās aizsardzības un drošības jomā;
- ekonomiskās attīstības jomā;
- vides un infrastruktūras jomā;
- pārvaldības un sadarbības jomā,

kā arī tika organizētas sešas Konsultatīvās padomes sēdes. Konsultatīvās padomes 2021.gada 3.septembra sēdē tika izvērtētas trīs attīstības alternatīvas (*“Variants 1”*, *“Variants 2”* un *“Variants 3”*, skat. 6. attēlu), no kuriem Stratēģijas izstrādes pamatam ņemta vērā alternatīva *“Variants 2”*:

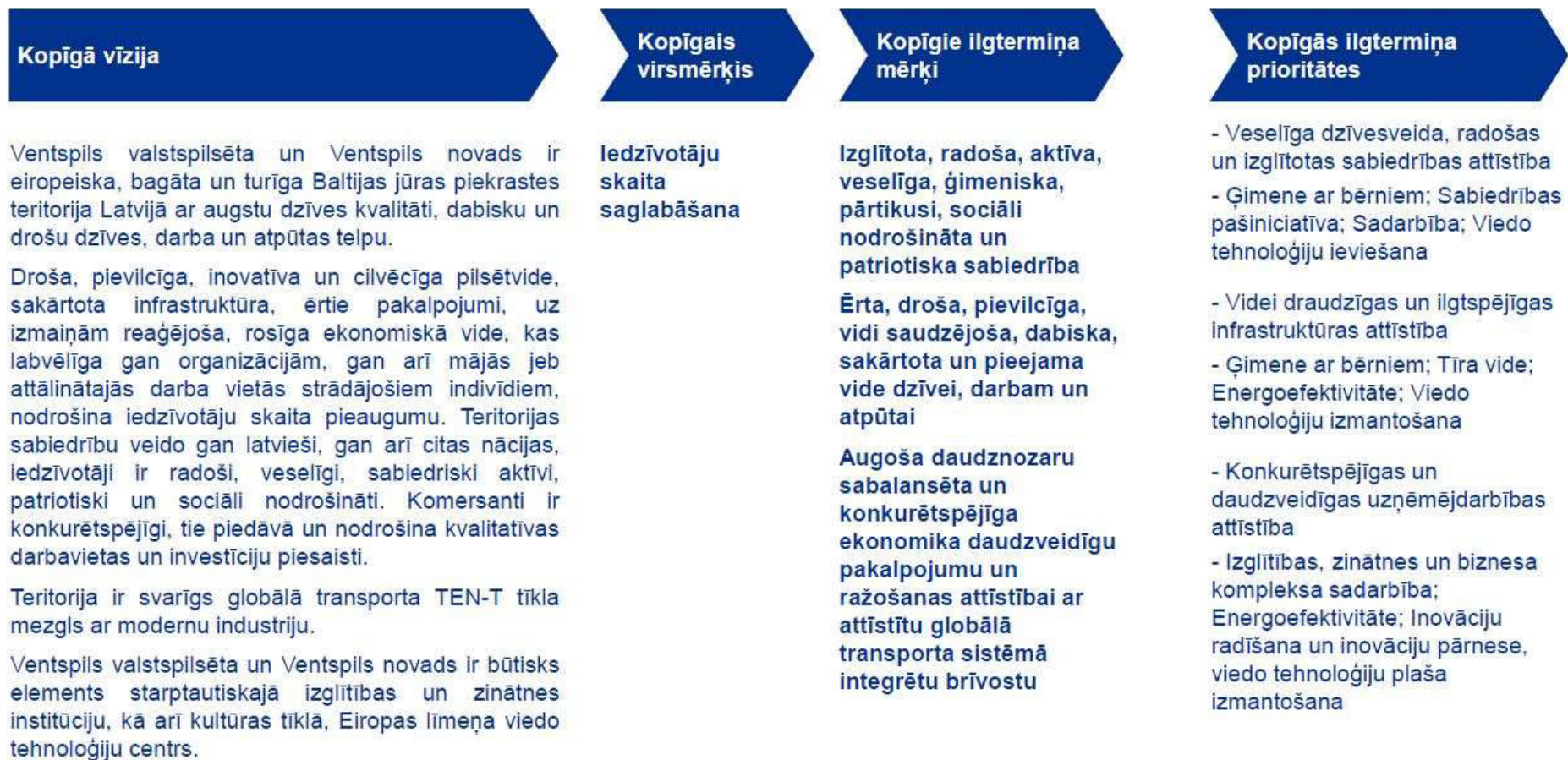
- Variants 1: uzsvars uz darba grupās akcentēto, kā arī Stratēģijas izstrādātāja ekspertu ieteiktajiem kritērijiem ar iespēju noteikt gan kopīgu vīziju abām pašvaldībām, gan specifisku vīziju katrai no tām.
- Variants 2: Ventspils pilsētas un Ventspils novada attīstības stratēģiju apvienošana, papildinot ar darba grupās akcentēto ar iespēju noteikt savstarpējā sadarbībā realizējamu vīziju un ilgtermiņa mērķus.
- Variants 3: Ventspils pilsētas un Ventspils novada attīstības stratēģiju apvienošana ar iespēju noteikt savstarpēji integrētu darbību vīzijas un ilgtermiņa mērķu sasniegšanā.

6. attēls. Stratēģijas 2030 izstrādes gaitā izvērtētais attīstības Variants 1: Stratēģijā 2030 neiekļauts.

7. attēls. Stratēģijas 2030 izstrādes gaitā izvērtētais attīstības Variants 2: atbilst Stratēģijas 2030 apstiprināmajam variantam, skat. 1.attēlu.

8. attēls. Stratēģijas 2030 izstrādes gaitā izvērtētais attīstības Variants 3: Stratēģijā 2030 neiekļauts.

Līdz ar to Stratēģija izstrādāta ar fokusu uz Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības sadarbību, t.sk. ilgtermiņa sadarbības prioritāšu noteikšanu virsmērķa “Saglabāt iedzīvotāju skaitu” un ilgtermiņa sadarbības mērķu sasniegšanai.

Salīdzinot alternatīvas, par kopīgo virsmērķi abās pašvaldībās no paša sākuma nemainīgi izvirzīta iedzīvotāju skaita saglabāšana, kas padara abas pašvaldības par pievilcīgu dzīves vidi. Salīdzinot ilgtermiņa mērķus un prioritātes virsmērķa sasniegšanai, visās alternatīvās atšķirīgais ir pieeja izstrādes procesā, bet izvēlētie mērķi un prioritātes ir līdzīgas un vienādi svarīgas. No Stratēģijas 2030 izrietošie investīciju plāni ir kvantitatīvi vērtēti šajā Vides pārskatā (skat. 1.-3.pielikumu) un tie vienlīdz atbilstu visiem trim šiem sākotnēji vērtētajiem variantiem.

Ja apskatītu ”nulles” alternatīvu, tā būtu scenārijs, kad Stratēģija 2030 netiek izstrādāta un saglabājas esošais stāvoklis. Tomēr šāds scenārijs nav iespējams, jo Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pārejas noteikumi nosaka, ka Ventspils valstspilsētas un novada pašvaldībām ir jāsadarbojas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas izstrādē. Bez minētajiem attīstības plānošanas dokumentiem pašvaldības nevar īstenot savus investīciju projektus.

Salīdzinot Stratēģijas 2030 īstenošanas scenāriju ar “nulles” alternatīvu, rekomendējama Stratēģijas 2030 īstenošana, kā rezultātā sagaidāmas vairāk pozitīvas ietekmes uz vides aspektiem. Tomēr, lai samazinātu potenciālo negatīvo ietekmi no konkrētu projektu / rīcību īstenošanas, kā arī maksimizētu potenciālās pozitīvās ietekmes, rekomendējams ņemt vērā ierosinājumus ietekmes uz vidi mazināšanai, kas pieejami šī dokumenta 5. un 6. sadaļā.

Stratēģijas Telpiskās attīstības perspektīvā Ventspils valstspilsētā kā prioritāti attīstāmās teritorijas ir noteiktas industriālās teritorijas, Ventspils brīvdostas teritorija un apakšcentru teritorijas, savukārt Ventspils novada teritorijā cita starpā – novada attīstības centri Piltene, Ventava un Ugāle, kā arī industriālās teritorijas (transporta infrastruktūra, daudzveidīga ražošana un pakalpojumi). Jebkāda industriālo teritoriju attīstība/izveide, tostarp Ventspils ostas un lidostas attīstība, tiešā dzīvojamās apbūves teritoriju tuvumā var radīt konfliktsituācijas starp atšķirīgi ieinteresētajām pusēm. Turpmākajā pašvaldību teritorijas attīstības plānošanā, izstrādājot valstspilsētas un novada teritorijas plānojumu/lokālplānojumus, būtu jāpievērš īpaša uzmanība industriālo zonu, esošās un plānotās transporta infrastruktūras, dzīvojamo zonu izvietojumam, ņemot vērā normatīvajos aktos noteiktās vides kvalitātes prasības (t.sk. gaisu piesārņojošo vielu emisijas, smakas, troksnis), lai neveidotos summārās ietekmes, kas pasliktinātu iedzīvotāju veselību un dzīves kvalitāti. Šā aspekta regulējums ir noteikts Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” 147. punktā: “plānojot jaunas vai paplašinot esošās dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijas, tās paredz vietās, kur autoceļu, dzelzceļu un lidlauku, kā arī piesārņojošo objektu ietekme nepārsniedz piesārņojuma robežlielumus, kas noteikti normatīvajos aktos vides aizsardzības jomā”. Tāpat svarīgi ir pārdomāti noteikt ne vien šo teritoriju atrašanās vietas, bet arī teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumos iestrādāt atbilstošas prasības iespējamās ietekmes novēršanai/ mazināšanai, lai izpildītu normatīvajos aktos noteiktās prasības vides kvalitātes nodrošināšanā pašvaldību iedzīvotājiem.

Turpmākajā teritorijas attīstības plānošanā (izstrādājot teritorijas plānojumus, lokālplānojumus) ieteicams detalizēti izsvērt konkrētus Baltijas jūras un virszemes ūdensobjektu piekrastes teritoriju attīstības risinājumus, nosakot funkcionālās zonas un definējot teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus kopskatā ar Aizsargjoslu likumā noteikto Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes un virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu izveides mērķiem, ūdensobjektu ekoloģisko kvalitāti un riskiem nesasniegt labu kvalitāti noteiktajā termiņā, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (tostarp aizsargājamo jūras teritoriju “Īrbes šaurums”) izveidošanas mērķiem, aizsardzības un izmantošanas kārtību, kā arī vides problēmām, kas pastāv/potenciāli iespējamās un risināmas turpmākajā teritorijas attīstības plānošanā, tostarp inženiertehniskās infrastruktūras nodrošinājums.

Stratēģija 2030 atbalsta alternatīvo enerģijas avotu (vēja, ūdens, saules enerģijas) izmantošanu. Stratēģijā norādīts, ka nākotnē būtisku jomu Ventspils novada attīstībā ieņems atjaunojamās enerģijas ražošana. Jau šobrīd vairākos novada pagastos izvietotas gan atsevišķas vēja elektrostacijas, gan izveidoti vēja parki. Pašvaldībām turpmākajā teritoriju attīstības plānošanā vajadzētu rūpīgi izsvērt, kādu no attīstības virzieniem (alternatīvā enerģija, mežsaimnieciskā darbība, lauksaimnieciskā darbība) tomēr noteikt kā prioritāti. Vienlaikus būtiski ir pārdomāti izvēlēties vēja elektrostaciju izbūvei paredzētās teritorijas, tostarp izvērtēt to turpmākās attīstības iespējas, ņemot vērā pašvaldības konceptuālo ilgtermiņa redzējumu novada teritorijas attīstībai un vēja elektrostaciju iedarbību tajā, iedzīvotāju (zemes īpašnieku) intereses, kā arī saistošo normatīvo aktu prasības.

Plānošanas dokumenta īstenošana var būt saistīta ar objektiem vai darbībām, kurām atbilstoši Novērtējuma likumā noteiktajam jāveic ietekmes sākotnējais izvērtējums un/vai ietekmes uz vidi novērtējums vai ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (Natura 2000) novērtējuma procedūra.

8. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS MEHĀNISMI UN RISINĀJUMI IETEKMJU UZ VIDI NOVĒRŠANAI UN SAMAZINĀŠANAI

Saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Šajā plānošanas stadijā nav identificētas darbības, kurām varētu būt ietekme uz Natura 2000, tomēr Stratēģijas 2030 detalizācija ir nepietiekama, lai garantētu, ka tā izslēdz situācijas ar šādu ietekmi un nepieciešamiem kompensācijas pasākumiem.

Ja plānošanas dokumentu īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), dokumentu atļauj īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums nozīmīgu sabiedrības sociālo vai ekonomisko interešu apmierināšanai un tajā ir ietverti kompensējoši pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam.

Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumentu īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju, tad kompensējošie pasākumi var būt šādi:

- biotopa izveidošana no jauna kādā jaunā vai paplašinātā teritorijā, ko paredzēts iekļaut Natura 2000 tīklā;
- biotopa stāvokļa uzlabošana attiecīgās teritorijas daļā vai citā Natura 2000 teritorijā, proporcionāli projekta radītajiem zaudējumiem;
- jaunas teritorijas ierosināšana saskaņā ar Sugu un biotopu direktīvu (92/43/EEK).

Attiecīgi, atbilstoši Stratēģijai 2030 veicot tādas darbības, kam likums prasa sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu un/vai ietekmes uz vidi novērtējumu, ir jāveic šīs procedūras un jāīsteno visi nepieciešamie un iespējamie kompensācijas pasākumi un risinājumi ietekmju uz vidi novēršanai un mazināšanai.

9. IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Ventspils valstspilsēta un novads nerobežojas ne ar vienu citu valsti. Pašvaldības ietilpst Ventas upju baseinu apgabalā. Latvijas virszemes ūdeņu ietekme uz citām valstīm ir ļoti maza: tikai valsts ziemeļaustrumos vairāku upju baseini savus ūdeņus aizvada uz Veļikajas upes baseinu Krievijā. Vairāk nekā 50% Latvijas noteces veidojas ārpus Latvijas teritorijas, bet ne otrādi, tāpēc uz Latviju atnests pārobežu piesārņojums pārsniedz Latvijas teritorijā emitētā punktveida piesārņojuma apjomu. Daļa Ventas noteces veidojas ārpus Latvijas (Lietuvā), bet ne otrādi: Ventas upju baseinu apgabals ir starp tiem, no kura Latvijā radies piesārņojums vispār nenonāk citās valstīs un nekādi nevar radīt pārobežu ietekmes.

Virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas jomā eksistē divi starptautiski instrumenti. ANO formātā galvenais starpvalstu sadarbības instruments ir Konvencija par pārobežu ūdensteču un starptautisko ezeru izmantošanu un aizsardzību. Tās dalībvalstis ir pilnīgi visas Baltijas jūras baseina valstis. Šī konvencija nosaka pamatprincipus starptautisku līgumu slēgšanai par pārobežu ūdeņu apsaimniekošanas un aizsardzības jautājumiem. Otrs mehānisms ir Ūdeņu direktīva, kas prasa sadarboties un izstrādāt vienotus upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānus visām valstīm, kam ir kopīgu upju sateces baseini. Starp Latvijas un Lietuvas institūcijām, kas atbild par vides aizsardzību un upju baseinu apsaimniekošanu, ir noslēgtas vienošanās par sadarbību. 2016.gadā ir sagatavots dokuments, kas raksturo ūdeņu stāvokli abu valstu pierobežā. Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas un plūdu riska pārvaldības plānā 2022.-2027. gadam ir paredzēti pasākumi šādas informācijas apmaiņas izvērsšanai (skat. minētā plāna 1. pielikumu), bet tiem var būt nozīme Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pasargāšanā no pārobežu piesārņojuma, nevis otrādi.

10. PAREDZĒTIE PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

Lai nodrošinātu teritorijas turpmāku attīstību saskaņā ar plānošanas dokumentiem, jāveic regulāri monitoringa pasākumi. Atbildīgajām institūcijām jāseko, vai tiek veikti visi Stratēģijā 2030 ar tai pakārtotajām attīstības programmām paredzētie pasākumi un vai nepasliktinās vides un dabas stāvoklis Ventspils valstspilsētā un Ventspils novadā.

Balstoties uz monitoringa rezultātiem, jāizstrādā turpmākie teritorijas attīstības priekšlikumi un jāsniedz rekomendācijas teritorijas apsaimniekotājiem. Lai sekmīgi nodrošinātu plānošanas dokumentu izpildi un varētu izstrādāt nākamās plānošanas dokumentus, nepieciešama to regulāra īstenošanas uzraudzība, novērtējot, vai tajos izvirzītie nosacījumi tiek īstenoti (1 x 3 gados).

Likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” nosaka, ka kompetentā institūcija (šajā gadījumā – Vides pārraudzības valsts birojs) Ministru kabineta noteiktajā termiņā sniedz atzinumu par vides pārskatu, kā arī nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī vides pārskatā neparedzētu ietekmi (monitoringa ziņojums).

Ministru kabineta noteikumos Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” noteikts, ka plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta, veicot vides monitoringu, kā arī citu informāciju, kas ir pieejama izstrādātājam. Izstrādātājs sastāda monitoringa ziņojumu un atzinumā par vides pārskatu noteiktajā termiņā iesniedz to Vides pārraudzības valsts birojā. Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu.

Saskaņā ar likumu “Par vides aizsardzību” vides monitoringu organizē un veic valsts un pašvaldību iestādes un komersanti saskaņā ar vides normatīvo aktu prasībām.

Ministru kabineta 2009. gada 17. februāra noteikumos Nr.158 “Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai” attiecībā uz pašvaldībām noteikts, ka pašvaldību institūcijas vides monitoringu organizē vai veic par pašvaldību budžeta līdzekļiem, ja nepieciešams novērtēt vides kvalitātes izmaiņas, lai īstenotu pašvaldības saistošos noteikumus, kā arī atsevišķos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos.

Lai izvērtētu pieejamos valsts vides monitoringa datus un izvērtētu vai un kādi novērojumi nepieciešami, kā arī, lai izvērtētu monitoringa rezultātus, ieteicams turpināt sadarbīties ar VVD Kurzemes reģionālo vides pārvaldi un Dabas aizsardzības pārvaldi, jo tā saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” organizē un koordinē aizsargājamo teritoriju monitoringu.

Stratēģijas 2030 un Programmas 2027 īstenošanas monitoringam ir izvirzīti rezultatīvie rādītāji, kuru rezultāti un izaugsmes tempi katru gadu tiks analizēti, turklāt integrētās attīstības programmas īstenošanas galvenais instruments būs investīciju plāns, un īstenojot projektus tiks veikts nepārtraukts situācijas un paveikto darbu monitorings, meklētas sakarības, lai nodrošinātu definēto mērķu un uzdevumu sasniegšanu gan īsā, gan arī vidējā laika termiņā, lai nodrošinātu ilgtspējīgu un integrētu pilsētas attīstību.

Balstoties uz īstenoto projektu sasniegtajiem rezultātiem un stratēģiskā mērķa sasniegšanas progresu, tiks veikti sasniegtās situācijas novērtējums un analīze kontekstā ar stratēģisko daļu. Šīs analīzes rezultāti būs pamats pilsētas attīstības programmas izstrādei nākamajam periodam.

Stratēģijas 2030 nav noteikts tās īstenošanas uzraudzības process, tomēr tāds būtu vajadzīgs, tai skaitā:

- identificēt pārmaiņas situācijā kopumā un pa jomām;
- identificēt, vai attīstības plānošanas dokumenta rādītāju sasniegšana norit tā, kā plānots;
- parādīt Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldību darbības progresu un sasniegumus;
- nodrošināt ar informāciju par attīstības plānošanas dokumenta īstenošanas sasniegumiem sabiedrību, politiķus, nevalstisko sektoru un citas ieinteresētās puses;
- identificēt jaunas problēmas un iespējas, kas saistītas ar pilsētas un novada attīstību, kurām nepieciešams veltīt tālāku izpēti un attiecīgu lēmumu pieņemšanu to risināšanai;
- pamatot attīstības programmas rīcību un investīciju plāna aktualizācijas nepieciešamību;
- sekmēt pašvaldības struktūrvienību, valsts institūciju, uzņēmēju un sabiedrības koordinētu darbību attīstības jautājumos.

Lai izvērtētu, kā Stratēģijas 2030 darbības periodā tiek sasniegti mērķi, ir jānosaka salīdzināmie rādītāji. Pats svarīgākais ir cilvēks: demogrāfiskās izmaiņas, bērnu un jauniešu skaits, migrācijas rādītāji. Tie norāda, cik pievilcīga vide pilsētā un novadā ir dzīvošanai un darbam, iespējas nodrošināt labklājību un saņemt nepieciešamus un kvalitatīvus pakalpojumus. Pasaules valstīm ir būtiski rādītāji klimata radīto pārmaiņu virzienā, tāpēc arī šis rādītājs ir jāvērtē ilgtermiņā.

Ventspils valstspilsētā un Ventspils novadā ir par uzraudzības sistēmu atbildīgās struktūrvienības, kuru uzdevums ir vadīt un koordinēt uzraudzības procesu, bet Stratēģijas 2030 īstenošanas uzraudzības procesā iesaistās visas attīstības programmās un rīcības plānos norādītās par darbību/projektu izpildi, īstenošanu atbildīgās Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldības struktūrvienības un iestādes. Uzraudzības procesā iegūtā informācija ir pamats Stratēģijas 2030 īstenošanas novērtējuma veikšanai. Lai nodrošinātu nepārtrauktu attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas uzraudzību, Ventspils domes administrācijas Ekonomikas un iepirkumu nodaļai un Ventspils novada pašvaldības Attīstības nodaļai ieteicams izveidot mērķu un rīcību uzraudzības rādītāju datu bāzi.

Lai nodrošinātu sabiedrības iesaisti attīstības programmā noteikto rādītāju izpildē, Ventspils valstspilsētas pašvaldībai un Ventspils novada pašvaldībai būtu katru gadu jāizstrādā ikgadējais uzraudzības ziņojums (skat. 14. tabulu). Katra pašvaldība, kamēr darbojas kā atsevišķas pašvaldības, šo pārskatu izstrādā kā atsevišķu dokumentu.

Stratēģijas 2030 uzraudzības ziņojums struktūras ziņā neatšķiras no ikgadējā uzraudzības pārskata, bet saturiski tajā jāiekļauj informācija, analīze un secinājumi par trim gadiem.

14. tabula. Uzraudzības ziņojumā iekļaujamā informācija.

Pārskata nodaļa	Informācija
Ievads	Jāiekļauj neliela informācija par Stratēģijas 2030 nozīmi un sasaisti ar citiem plānošanas dokumentiem, informācija par attīstības programmas ieviešanas uzraudzību, kontaktinformācija komentāru un ieteikumu sniegšanai.
1. Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada attīstības vispārējs raksturojums	Jāsniedz vispārīgs Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada attīstības raksturojums, iekļaujot attīstības pamatrādītāju izvērtējumu saskaņā ar attīstības programmā iekļautajiem izvērtējuma rādītājiem
2. Stratēģijas 2030 īstenošanas progress: 2.1. Attīstības programmu un Rīcības plānu līdz 2027. gadam īstenošanas progress 2.2. Vidēja un ilgtermiņa prioritāšu sasniegšanas rādītāju izvērtējums	2.1. nodaļā jāietver informācija par katras vidēja un ilgtermiņa prioritātes ietvaros veiktajiem pasākumiem un aktivitātēm, jāanalizē to izpilde vai novirze no plānotā. 2.2. nodaļā jāietver vidēja un ilgtermiņa prioritāšu sasniegšanas rādītāju izvērtējums.
3. Secinājumi	Jāietver apkopotās informācijas analīzes rezultāti par konstatētām atšķirībām no pašvaldības plānotās attīstības tendencēm. Secinājumiem jāietver arī ārējo vides faktoru analīze (piemēram, izmaiņas normatīvajos aktos, pieejamie finanšu avoti, administratīvi teritoriālā reforma), kas, iespējams, ir būtiski ietekmējusi attīstības programmas īstenošanu. Jāietver secinājumi un ieteikumi darbības uzlabošanai, lai pilnībā sasniegtu izvirzītos rādītājus.
4. Rekomendācijas	Jāietver informācija par ieteicamajiem uzlabojumiem, grozījumiem un precizējumiem, kas veicami rīcību un investīciju plānā, pamatojoties uz iepriekšējās nodaļās veikto analīzi un izdarītajiem secinājumiem.
5. Izmantotie informācijas avoti	Jāietver visi informācijas avoti, kas izmantoti, sagatavojot attīstības programmas īstenošanas uzraudzības pārskatu.
Pielikumi	Jāiekļauj informācija, kas pēc apjoma vai pārskatāmības nevar tikt iekļauta pamatdokumentā, vai arī tā nav būtiska pamatdokumenta sastāvdaļa, bet kalpo kā informatīvs materiāls.

Ventspils valstspilsētas investīciju plāns 2021.-2027. gadam ar sadalījumu pa ietekmēm uz vidi

Ventspils valstspilsētas investīciju plāna kārtas numurs	Projekta nosaukums	Atbilstība ilgtermiņa prioritātei	Koeficients	Indikatīvā summa, milj. EUR	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Projekta īstenošanas periods	Kopsumma videi	Summa cilvēkvidei	Summa dabas videi	Summa klimatam
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
II Plānotie projekti (saglabāta numerācija no Investīciju plāna, izlaižot "I Realizācijā esoši projekti" ar 41 pozīciju).										
42	Pētniecība un prasmes									
43	Pētniecības attīstība un progresīvu tehnoloģiju ieviešana	P1,P6	0,167	10,0	Fundamentālās un lietišķās zinātnes attīstība praktisku problēmu izzināšanai, analizēšanai un skaidrošanai, vienlaikus ietverot nodarbinātības veicināšanas jautājumus. Ventspils Starptautiskā radioastronomijas centra, kurš atrodas Ventspils novada teritorijā, radioteleskopu kompleksa infrastruktūras tālāka attīstība un iekļaušana starptautiskā Zemes bāzes staciju tīklā.	2021.-2027.	1,7	1,7		
44	Atbalsts uzņēmējdarbībai									
45	Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, veicināšanai un augsti apmaksātu darba vietu radīšanai reģionālā mērogā	P2,P5	0,000	3,5	Projekts paredz biznesa atbalsta centra pakalpojumu klāsta paplašināšanu, nodrošinot jaunu komersantu piesaisti pašvaldībā. Biznesa atbalsta centrā pieejami dažādi pakalpojumi, piemēram, darbinieku apmācības un pārkvalifikācija; jaunu darbinieku piesaiste; telpu nodrošinājums; mārketinga pasākumi; konsultāciju nodrošināšana; atbalsts grāmatvedības un juridisko dokumentāciju sakārtošanā u.c.	2021.-2027.	0,0			
46	Uzņēmējdarbībai nepieciešamo ēku, t.sk. ražošanas un biroja ēku, un infrastruktūras izveide uzņēmējdarbības konkurētspējas veicināšanai, augsti apmaksātu darba vietu radīšanai reģionālā mērogā	P2,P5	0,000	32,8	Projekta ietvaros plānota ražošanas ēku un saistītās infrastruktūras būvniecība, kā arī komercdarbības atbalsta infrastruktūras - telpu, t.sk. biroju telpu, izveide, lai nodrošinātu jaunu darbavietu radīšanu un privāto investīciju piesaisti.	2021.-2027.	0,0			
47	Degradētās un potenciāli attīstāmās teritorijas un infrastruktūras sakārtošana uzņēmējdarbības veicināšanai	P3	1,000	44,0	Potenciāli attīstāmo teritoriju un infrastruktūras revitalizācija un sakārtošana komercdarbības attīstībai, t.sk. tūrisma infrastruktūra, izbūvējot ielas, autostāvvietas, lai radītu augsti apmaksātas darbavietas reģionālā mērogā.	2021.-2027.	44,0	44,0		
48	Mājokļu pieejamības nodrošināšana speciālistu piesaistei, t.sk. dzīvojamo māju būvniecība	P3	1,000	21,0	Īres namu būvniecība dzīvojamās platības nodrošināšanai reģiona prioritāro nozaru kvalificēto un jauno speciālistu ģimenēm, kā arī jaunajām ģimenēm.	2021.-2027.	21,0	21,0		
50	Digitalizācija									
51	Procesu pārveide efektīvai tautsaimniecības digitālās transformācijas īstenošanai	P1,P2,P6	0,083	3,6	Informācijas un komunikāciju tehnoloģijās (IKT) bāzēta platforma digitālās ekonomikas stiprināšanai, IKT aprīkojuma nodrošināšana publiskajos sabiedrisko pakalpojumu centros, kā arī atbalsts reģiona komersantiem COVID-19 pandēmijas ietekmes mazināšanai.	2021.-2027.	0,3	0,3		
52	Digitālās transformācijas veicināšana Kurzemes reģiona pašvaldības iestādēs un kapitālsabiedrībās	P2,P3	0,444	18,0	Digitālās transformācijas stratēģijas Kurzemē izstrāde un īstenošana - izmantojot esošās un veidojot jaunas digitālo tehnoloģiju iespējas, uzlabot dzīves kvalitāti ikvienam indivīdam un sabiedrībai kopumā, ceļot reģiona un tautsaimniecības konkurētspēju, kā arī koplietošanas IKT resursu attīstība pašvaldībās. Digitālās infrastruktūras (t.sk. informatīvo digitālo ekrānu un norāžu stendu) pilnveidošana un digitālā inovāciju centra pakalpojumu attīstība, iedzīvotāju un komersantu digitālo prasmju attīstība, Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīcas IKT attīstība. Projekts ietver arī viedās infrastruktūras attīstību reģiona pašvaldībās, t.sk. bezmaksas wi-fi tīkla paplašināšanu.	2021.-2027.	8,0	8,0		
	Ventspils ostas infrastruktūras attīstība, ilgtspējīgas, modernas un drošas kuģošanas iespēju nodrošināšanai Ventspils ostā - Ventspils brīvdostas digitalizācija	P5, P6	0,333	2,0	Ventspils brīvdostas digitalizācija.	2021.-2027.	0,7			0,7

Ventspils valstspilsētas investīciju plāna kārtas numurs	Projekta nosaukums	Atbilstība ilgtermiņa prioritātei	Koeficients	Indikatīvā summa, milj. EUR	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Projekta īstenošanas periods	Kopsumma videi	Summa cilvēkvidei	Summa dabas videi	Summa klimatam
53	<i>Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām</i>									
54	Atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošana sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšanā	P4	1,000	2,0	Pāreja uz atjaunojamiem energoresursiem - saules elektrostaciju ar saražoto enerģiju izveide notekūdeņu attīrīšanā un atdzelžošanā.	2021.-2027.	2,0			2,0
55	Zaļās un zilās infrastruktūras risinājumi klimata pārmaiņu risku novēršanai	P4	1,000	1,5	Maģistrālo grāvju un meliorācijas sistēmu pilnveidošana, plūdu risku samazināšanas pasākumi - virszemes noteces sistēmas izveide.	2021.-2027.	1,5			1,5
56	Energoefektivitātes veicināšana un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana pašvaldības iestādēs un pašvaldības kapitālsabiedrībās	P4	1,000	9,0	Energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi visu līmeņu izglītības iestādēs, vienlaikus radot veselīgu un higiēnas prasībām atbilstošu mācību vidi. Energoefektivitātes pasākumu īstenošana pašvaldības, pašvaldības kapitālsabiedrību īpašumā esošās ēkās, kā arī nacionālajā un reģionālajā sporta bāzē - Olimpiskajā centrā "Ventspils", kur tiek organizētas reģionālas nozīmes pasākumi un sacensības dažādos sporta veidos. Centralizēto siltumapgādes sistēmu attīstība. Ventspils centralizētās siltumapgādes sistēmas efektivitātes paaugstināšana un vides prasību nodrošināšana. Pāreja uz atjaunojamiem energoresursiem - Saules elektrostaciju ar saražoto enerģiju izveide notekūdeņu attīrīšanā un ūdens atdzelžošanā.	2021.-2027.	9,0			9,0
	Atjaunojamo energoresursu ieviešana un notekūdeņu attīrīšanas tehnoloģisko procesu energoefektivitātes uzlabošana Ventspilī	P4	1,000	0,5	Sniegto sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu tehnoloģisko procesu energoefektivitātes veicināšana, izvēloties efektīvas ūdenssaimniecības iekārtas un tehnoloģijas, un atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšana, lai uzlabotu sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas kvalitāti un samazinātu uzture"sanas izmaksas un tarifa kāpumu	2022.-2023.	0,5		0,25	0,25
57	Infrastruktūras veidošana un autoparka nomaiņa uz videi draudzīgiem transportlīdzekļiem transporta sistēmas pilnveidošanai un pieejamības nodrošināšanai dažādām sociālajām grupām	P4	1,000	28,7	Videi draudzīga sabiedriskā transporta nodrošināšana Ventspils pilsētas un novada maršrutu tīklā, lai veicinātu starppašvaldību savienojumu izveidi un nodrošinātu augstas kvalitātes mobilitāti, t.sk. elektrouzlādes infrastruktūras izveidošana. Elektroautomobiļu iegāde pašvaldības iestādes autoparka nomaiņai uz videi draudzīgu un ekonomiski izdevīgāku transportu.	2021.-2027.	28,7			28,7
58										
59	<i>Vides aizsardzība un attīstība</i>									
60	Vides aizsardzības jautājumu akcentēšana un augstākas vides apziņas līmeņa sekmēšana sabiedrībā.	P1	0,000	1,0	Vides izglītības veicināšana bērniem un jauniešiem, par Latvijas dabas bioloģisko daudzveidību, kā arī dalība Vides izglītības fonda izglītības programmās, t.sk. Ekoskolu programmu īstenošana izglītības iestādēs.	2021.-2027.	0,0			
61	Ilgspējīgas ūdenssaimniecības attīstība	P3,P4	1,000	10,0	Ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanai nepieciešamās infrastruktūras atjaunošana, pilnveidošana, tehnoloģisko procesu energoefektivitātes uzlabošana, jaunu ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūve, transporta atjaunošana, notekūdeņu dūņu apsaimniekošanas uzlabošana.	2021.-2027.	10,0	5,0		5,0
62	Pārejas uz aprites ekonomiku veicināšana	P4	1,000	5,0	Bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu pilnveidošana Ziemeļkurzemes reģiona poligonā Pentuļi. Jaunu atkritumu dalītās savākšanas punktu izveide un aprīkošana, esošās infrastruktūras papildināšana un sadzīves atkritumu savākšanai paredzēto pazemes, daļējas pazemes konteineru novietņu izbūve. Kompostēšanas vietas izveide. Dalītās savākšanas sistēmas pilnveidošana, t.sk. mēbeļu atkritumu plūsmas izveidošana.	2021.-2027.	5,0		5,0	

Ventspils valstspilsētas investīciju plāna kārtas numurs	Projekta nosaukums	Atbilstība ilgtermiņa prioritātei	Koeficients	Indikatīvā summa, milj. EUR	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Projekta īstenošanas periods	Kopsumma videi	Summa cilvēkvidei	Summa dabas videi	Summa klimatam
63	Dabas aizsardzības un bioloģiskās daudzveidības, “zaļās” infrastruktūras saglabāšana, ar vēsturiski piesārņotajām teritorijām saistīto risku samazināšana.	P4	1,000	5,0	Vides kvalitātes uzlabošana - piesārņojumu problēmu risinājumu ieviešana. Maģistrālo grāvju un meliorācijas sistēmu pilnveidošana, plūdu risku samazināšanas pasākumi - virszemes noteces sistēmas izveide. Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija, lai panāktu augsnes, grunts, pazemes vai virszemes ūdeņu kvalitātes uzlabošanos, atjaunotu un uzlabotu vides kvalitāti piesārņotajās vietās un ap tām, kā arī novērstu apdraudējumu iedzīvotāju veselībai un videi.	2021.-2027.	5,0		5,0	
64	Dabas vērtību saglabāšana atpūtas vietās	P3,P4	1,000	3,0	Projekta mērķis ir dabas vērtību saglabāšana un Ziemeļkurzemes tūrisma produktu klāsta paplašināšana. Plānots izveidot un labiekārtot papildu peldvietas pie ūdenstilpnēm, izveidojot automašīnu stāvvietas, velo novietnes un celiņus, izvietojot informācijas standus un citus labiekārtojuma un dabas infrastruktūras elementus, kā arī īstenojot vides izglītības pasākumus.	2021.-2027.	3,0		3,0	
65	<i>Ilgtspējīga mobilitāte</i>									
66	Viedo tehnoloģiju ieviešana un izmantošana ilgtspējīgas, daudzveidīgas mobilitātes veicināšanai	P3,P4	1,000	3,0	Satiksmes drošības uzlabojumi un viedo tehnoloģiju infrastruktūras attīstība ielās un ceļos, t.sk. energoefektīva apgaismojuma izveide, lai veicinātu starppašvaldību savienojumu izveidi un nodrošinātu augstas kvalitātes mobilitāti.	2021.-2027.	3,0	1,5		1,5
67	<i>Digitālā savienojamība</i>									
68	<i>Ilgtspējīga TEN-T infrastruktūra</i>									
69	Videi draudzīgas ostas publiskās infrastruktūras attīstība tai skaitā piekļuves TEN-T tīklam uzlabošanai		0,000	24,0	Kuģu satiksmes vadības sistēmas modernizācija, pievadceļu attīstība reģionā. Kuģa ar zemes sūcēja funkcijām iegādes teritorijā esošiem termināļiem un industriālajām zonām.	2021.-2027.	0,0			
70	Pilsētu ielu sasaiste ar TEN-T tīklu un ilgtspējīga attīstība	P3	1,000	10,0	Ventspils pilsētas un Ventspils novada ielu un ceļu sasaiste ar TEN-T tīklu, alternatīvu kravas ceļu izbūve, pārbūve un modernizācija.	2021.-2027.	10,0	10,0		
71	Infrastruktūras uzlabošana mobilitātes nodrošināšanai nodarbinātībai un pakalpojumu saņemšanai	P3	1,000	10,1	Ventspils pilsēta ir viens no Kurzemes attīstības centru funkcionālā tīkla galvenajiem balstiem, Ventspils novads ir nozīmīga pilsētas funkcionālās ietekmes teritorija. Plānoti ieguldījumi jaunu ielu infrastruktūrā un stāvlaukumos, kā arī esošo ielu, ceļu segumu, stāvlaukumu pārbūve un atjaunošana, lai veicinātu starppašvaldību savienojumu izveidi un nodrošinātu augstas kvalitātes mobilitāti. Vienlaikus plānots ielu tīklam piesaistīt daudzdzīvokļu namu teritorijas.	2021.-2027.	10,1	10,1		
72	Starptautiskās savienojamības uzlabošana	P3	1,000	2,0	Ventspils lidlauka sertificēšana neregulāriem gaisa pārvadājumiem (komerciāliem gaisa pārvadājumiem)	2021.-2027.	2,0	2,0		
76	Ventspils ostas infrastruktūras attīstība, ilgtspējīgas, modernas un drošas kuģošanas iespēju nodrošināšanai Ventspils ostā - Ventspils ostas hidrotehniskās infrastruktūras un drošai kuģošanai nepieciešamo iekārtu attīstība (t.sk. hidrotehniskās būves, kugu	P5	0,000	10	Atjaunotas Ventspils hidrotehniskās būves, kuģu navigācijas objekti, iekārtas u.c.	2021.-2027.	0,0			
77	Ventspils ostas infrastruktūras attīstība, ilgtspējīgas, modernas un drošas kuģošanas iespēju nodrošināšanai Ventspils ostā - Ventspils brīvdostas flotes attīstība (t.sk. padziļināšanas, loču, piesārņoto ūdeņu u.c. ostas dienestu kuģi)	P5	0,000	20	Iegādāti padziļināšanas, loču, piesārņoto ūdeņu u.c.ostas dienestu kuģi.	2021.-2027.	0,0			
78	Ventspils ostas sauszemes savienojamības attīstība (t.sk. autoceļi, dzelzceļš, satiksmes mezgli un pārvadi)	P5	0,000	15	Attīstīta Ventspils ostas sauszemes savienojamība.	2021.-2027.	0,0			
79	Lokālas izcelsmes kravu bāzes attīstības veicināšana Ventspils brīvdostā (t.sk. rūpniecības un loģistikas objektu un tiem nepieciešamo infrastruktūras elementu attīstība)	P5	0,000	10	Attīstīta lokālas izcelsmes kravu bāze (t.sk. rūpniecības un loģistikas objektu un tiem nepieciešamo infrastruktūras elementu attīstība).	2021.-2027.	0,0			

Ventspils valstspilsētas investīciju plāna kārtas numurs	Projekta nosaukums	Atbilstība ilgtermiņa prioritātei	Koeficients	Indikatīvā summa, milj. EUR	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Projekta īstenošanas periods	Kopsumma videi	Summa cilvēkvidei	Summa dabas videi	Summa klimatam
80	Ilgtspējīgas apkārtējās vides saglabāšana Ventspils ostā (t.sk. vides aizsardzības pasākumi, piestātņu elektrifikācija, alternatīvās degvielas u.c.)	P3, P4	1,000	10	Īstenoti ilgtspējīgas apkārtējās vides saglabāšanas pasākumi Ventspils ostā (t.sk. vides aizsardzības pasākumi, piestātņu elektrifikācija, alternatīvās degvielas u.c.).	2021.-2027.	10,0		5,0	5,0
73	<i>Veselības veicināšana un aprūpe</i>									
74	Veselības aprūpes infrastruktūras attīstība vienlīdzīgu piekļuves nodrošināšanai un veselības sistēmas stiprināšanai reģionālā mērogā	P1	0,000	24,0	Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīcas infrastruktūras un teritorijas, materiāltehniskās bāzes, aprīkojuma un medicīnas tehnoloģiju pilnveidošana un attīstība, lai uzlabotu kvalitatīvu pakalpojumu un vides pieejamību. Vienlaikus tiek plānoti ieguldījumi teritorijas labiekārtošanā.	2021.-2027.	0,0			
75	Veselīga dzīvesveida infrastruktūras pilnveidošana un attīstība iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai	P1	0,000	10,0	Nacionālās un reģionālās sporta bāzes "Olimpiskais centrs „Ventspils”, kur tiek organizētas reģionālas nozīmes pasākumu un sacensības dažādos sporta veidos, Ventspils infrastruktūras uzlabošana, radot iespēju vispārizglītojošās un profesionālās izglītības iestādēm nodrošināt mācību priekšmeta "Sports" īstenošanu mūsdienu prasībām atbilstošā infrastruktūrā. Tiek ietverta interešu izglītības, aktīva un veselīga dzīvesveida infrastruktūras pilnveidošana un veselības veicināšanas pakalpojumu pieejamības nodrošināšana.	2021.-2027.	0,0			
	Primārās veselības aprūpes infrastruktūras uzlabošana pašvaldības SIA "Ventspils poliklīnika" Kuldīgas ielas doktorātā	P1	0,000	0,02	Pašvaldības SIA "Ventspils poliklīnika" doktorāta Kuldīgas ielā 110, Ventspilī, infrastruktūras uzlabošana, veicot ieguldījumus telpu atjaunošanā, nodrošinot pacientiem un personālam mūsdienu prasībām atbilstošu vidi	2022.				
76	<i>Izglītība, prasmes un mūžizglītība</i>									
77	Izglītības un mācību sistēmu kvalitātes, efektivitātes un atbilstības uzlabošana atbilstoši darba tirgus pieprasījumam.	P1,P2	0,000	1,0	Izglītības iestāžu pedagogu nodrošinājums un apmācība, kā arī izglītības kvalitātes monitoringa nodrošināšana izglītības iestādēs, lai paaugstinātu izglītības kvalitāti.	2021.-2027.	0,0			
78	Infrastruktūras, materiāltehniskās bāzes pilnveidošana, tai skaitā tālmācību, tiešsaistes izglītības un mācību stiprināšana reģionālā mērogā, nodrošinot kvalitatīvus pakalpojumus	P1,P2	0,000	17,0	Izglītības infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes, t.sk. e-mācību vides un rotaļu, atpūtas zonu, izveide, pilnveidošana un attīstība, nodrošinot ergonomisku mācību vidi, kā arī kompetenču pieejā balstīta mācību satura un talantīgo izglītojamo prasmju pilnveide un attīstība. Ideja ietver arī mūžizglītības pakalpojumu pieejamību iestādēs, sabiedrisko pakalpojumu centros, izglītības iestādēs.	2021.-2027.	0,0			
79	Jauniešu pilnvērtīga un vispusīga attīstība, iekļaušanās sabiedrībā un dzīves kvalitātes uzlabošana	P1,P2,P5	0,000	1,4	Jauniešu kvartāla izveide, uzlabojot infrastruktūru un materiāltehnisko aprīkojumu, t.sk. jauniešu iniciatīvu atbalsta programmu un pilotprojektu īstenošana saturīga brīvā laika pavadīšanai.	2021.-2027.	0,0			

Ventspils valstspilsētas investīciju plāna kārtas numurs	Projekta nosaukums	Atbilstība ilgtermiņa prioritātei	Koeficients	Indikatīvā summa, milj. EUR	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Projekta īstenošanas periods	Kopsumma videi	Summa cilvēkvidei	Summa dabas videi	Summa klimatam
80	Kvalitatīvas, standartiem atbilstošas vispusīgas interešu, t.sk.profesionālas ievirzes izglītības nodrošināšana.	P1	0,000	3,0	Planetārija un observatorija darbības uzlabošana un modernizācija, izglītības programmu pilnveidošana, drošas un ergonomiskas mācību vides nodrošināšana, aprīkojuma iegāde un integrēšana mācību procesā. Zinātnes un inovācijas centra ekspozīcijas pilnveidošana (jaunas digitālās tehnoloģijas). Profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādes mācību - treniņu procesa nodrošināšana un veselības nostiprināšana Ventspils Sporta skolas "Spars" izglītojamajiem.	2021.-2027.	0,0			
81	Ventspils Augstskolas infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes pilnveidošana	P1	0,000	1,5	Projekta mērķis ir nodrošināt ergonomisku, mūsdienu prasībām atbilstošu studiju vidi un studiju programmu tehnoloģiju pieejamību reģionālajā augstākās izglītības iestādē Ventspils Augstskola, kā arī ieviest jaunus IKT risinājumus, lai nodrošinātu studiju procesam un darba tirgus prasībām atbilstošu kvalitāti, t.sk. attālināta studiju procesa nodrošināšanu.	2021.-2027.	0,0			
82	Profesionālās izglītības iestāžu infrastruktūras, t.sk. materiāli tehniskās bāzes infrastruktūras pilnveidošana	P1	0,000	14,0	Profesionālās izglītības kompetences centru (PIKC) "Ventspils Tehnikums" un "Ventspils Mūzikas vidusskola" iestāžu dienesta viesnīcu izveide, kā arī mācību infrastruktūras izveide un mācību aprīkojuma iegāde PIKC "Ventspils Tehnikums", veicinot iekļaujošas un darba vidē balstītu mācību īstenošanu.	2021.-2027.	0,0			
83	Nodarbinātība un sociālā iekļaušana, kultūras un tūrisma lomas palielināšana ekonomiskajā attīstībā									
84	Infrastruktūras attīstība jauniešu izglītības un karjeras iespēju, nodarbinātības veicināšanai, t.sk. saturīga brīvā laika pavadīšanai	P1,P2	0,000	2,0	Atbalsta pakalpojumi jauniešu nodarbinātības veicināšanai, jauniešu mājas infrastruktūras un materiāltehniskā aprīkojuma pilnveidošana, t.sk. jaunu pakalpojumu un atbalsta sniegšana jauniešiem.	2021.-2027.	0,0			
85	Nacionālas un reģionālas nozīmes kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un attīstība, sniedzot ieguldījumu tūrisma nozares veicināšanā un reģionālajā attīstībā	P1,P3,P7	0,385	12,0	Ar kultūras un dabas mantojumu saistītās infrastruktūras (t.sk. tūrisma infrastruktūras) būvju atjaunošana, pārbūve, jaunu infrastruktūras būvju būvniecība un publiskās ārtelpas attīstīšana. Kultūras infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes pilnveidošana, ietverot industriālo un jūras, zvejniecības mantojumu. Piekrastes dabas vērtību saglabāšana, labiekārtojot atpūtas vietas un aktīvās atpūtas objektu veidošana pašvaldību zaļajā zonā, t.sk. izmantojot digitālas tehnoloģijas. Aktīva un veselīga dzīvesveida popularizēšana, nodrošinot starptautiska mēroga tūrisma pakalpojumu - starptautiska mēroga pasākumu organizēšana. Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana un popularizēšana, profesionālās mākslas un kultūras produktu radīšana, pakalpojumu pieejamības veicināšana. Projekta rezultātā tiks paplašināts Ziemeļkurzemes tūrisma produktu un pakalpojumu klāsts.	2021.-2027.	4,6	2,3	2,3	
86	Sabiedrības drošības un tiesībaizsardzības iestāžu reaģēšanas spēju stiprināšana	P2	0,000	0,0	Pašvaldības policijas darbinieku profesionālās kapacitātes celšana un pilnveidošana. Pašvaldības policijas materiāltehniskās bāzes (t.sk. ekipējuma) pilnveidošana. Zivju resursu kontroles aprīkojuma papildināšana, pludmales drošības un aprīkojuma izveide, uzlabojot glābšanas posteņa ēkas infrastruktūru.	2021.-2027.	0,0			
87	Romu kopienas sociāli ekonomiskā integrācija izglītības, nodarbinātības, veselības aprūpes un citās jomās	P1,P2	0,000	1,0	Romu integrācijas programma pašvaldības sociāli ekonomiskajā attīstībā	2021.-2027.	0,0			
88	Latviešu vēsturiskās zemes unikālās kultūrvides un kopīgas identitātes saglabāšana un popularizēšana	P1,P7	0,000	1,0	Lībiešu tradīciju saglabāšana un popularizēšana	2021.-2027.	0,0			
89	Reģionu līdzsvarota attīstība									
90	Infrastruktūras pilnveidošana ūdenstūrisma pakalpojuma sniegšana	P7	0,000	0,2	Infrastruktūras uzlabošana kuģīša "Hercogs Jēkabs" pieturvietā Ostas ielā, Ventspilī. Kuģis ir viens no populārākajiem Ziemeļkurzemes reģiona tūrisma un atpūtas objektiem, kurš piesaista vietējos iedzīvotājus un pilsētas viesus no visas pasaules, t.sk. Kurzemes reģiona. Labuma guvēji projekta ietvaros - tūristi un tūrisma jomas komersanti.	2021.-2027.	0,0			

Ventspils valstspilsētas investīciju plāna kārtas numurs	Projekta nosaukums	Atbilstība ilgtermiņa prioritātei	Koeficients	Indikatīvā summa, milj. EUR	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Projekta īstenošanas periods	Kopsumma videi	Summa cilvēkvidei	Summa dabas videi	Summa klimatam
91	Tūrisma pakalpojumu pilnveidošana, palielinot vairākdienu ceļotāju skaitu.	P7	0,000	1,7	Pludmales akvaparks ir viens no populārākajiem Ziemeļkurzemes reģiona tūrisma un atpūtas objektiem, kurš piesaista vietējos iedzīvotājus un pilsētas viesus no visas pasaules, t.sk. Kurzemes reģiona. Labuma guvēji projekta ietvaros - tūristi un tūrisma jomas komersanti. Projekta ietvaros plānota objekta pārbūve, iekārtu un aprīkojuma pilnveidošana.	2021.-2027.	0,0			
92	Pārrobežu sadarbība uzņēmējdarbības attīstībā, nodarbinātībā, mobilitātē un transportā, kultūras jomā, izglītībā, informāciju tehnoloģiju jomā, vides aizsardzībā un sociālajā jomā	P1,P2	0,000	0,0	Pārrobežu sadarbība uzņēmējdarbības attīstībā, nodarbinātībā, mobilitātē un transportā, kultūras jomā, izglītībā, informāciju tehnoloģiju jomā, vides aizsardzībā un sociālajā jomā	2021.-2027.	0,0			
93	Kapsētu infrastruktūras pilnveidošana, saistīto pakalpojumu papildināšana.	P3	1,000	2,0	Plānots pilnveidot kapsētu infrastruktūru, paplašinot un labiekārtojot teritoriju, t.sk. veikt kapličas infrastruktūras modernizāciju. Vides pieejamības uzlabošana personām ar īpašām vajadzībām. Kolumbārija izbūves nepieciešamības izvērtēšana un risinājumi.	2021.-2027.	2,0	2,0		
	KOPĀ:			406,5			182,0	107,9	20,6	53,6

Ventspils novada investīciju plāns 2020.-2026.gadam ar sadalījumu pa ietekmēm uz vidi

		Stratēģiskā atbilstība										
Ventspils novada investīciju plāna kārta numurs	Projekta nosaukums	Vidēja termiņa prioritāte	Uzdevums	Indikatīvā summa (EUR)	Projekta mērķis, plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Projekta īstenošanas periods		Cilvēkvidei	Dabaszvidei	Klimatam	Kopā videi	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
6,	Uguns aizsardzības automātiskā ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes iekārtas (signalizācijas) ierīkošana izglītības iestādēs	VTP1	U.2.4.	140 000,00	Skolas un pirmsskolas vecuma bērnu drošības uzlabošana. Rezultātā izstrādāta projekta dokumentācija, ierīkotas uguns aizsardzības automātisko ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes iekārtas (signalizācija) Popes un Užavas pamatskolās, Piltenes PII „Taurenītis”, Ances PII „Vālodzīte”.	2021	2022	140000				
7,	Ugāles pagasta pirmsskolas izglītības iestādes "Lācītis" fasādes, jumta pārbūve	VTP1	U.2.4.	400 000,00	Kvalitatīvas mācību vides nodrošināšana. Rezultātā pārbūvētas pirmsskolas izglītības iestādes "Lācītis" Ugālē fasāde, jumts, tai skaitā labiekārtota teritorija.	2023	2024	400000				
8,	Puzes pagasta pirmsskolas grupas, amata mācību ēkas pārbūve	VTP1	U.2.4.	200 000,00	Kvalitatīvas mācību vides nodrošināšana. Rezultātā veikta jumta, ventilācijas, apkures sistēmas pārbūve un lietus ūdens novadīšanas sistēmas ierīkošana ēkai adresē "Valde". Puzes nanasts.	2022	2024	200000				
9,	Rotaļu laukumu izbūve pie Ventspils novada izglītības iestādēm un koplietošanas teritoriju labiekārtošana ar rotaļu elementiem	VTP1	U.2.4.	191 000,00	Izbūvēti, labiekārtoti bērnu rotaļu laukumi visās Ventspils novada izglītības iestādžu un pirmsskolas izglītības iestādžu teritorijās, kā arī uz pašvaldības zemes pie daudzdzīvokļu mājām (saskaņā ar sarakstu).	2020	2024	191000				
10,	PII "Zīlūks" ēku atjaunošana Vārves pagastā	VTP1	U.2.4.	100 000,00	Kvalitatīvas un drošas mācību vides nodrošināšana izglītojamiem un personālam. Vārvē - ēkas iekšējo telpu remonts pie katlu mājas. Ēkas pamatu un asfaltētās daļas, mūrētās apmales rekonstrukcija. Ventilācijas sistēmu pilnveide, pelējuma novēršana. Kosmētiskais remonts PII grupu telpām. Ventavā - remontdarbi, drošas mācību vides pilnveide u.c.	2020	2022	100000				
11,	Zūru pamatskolas infrastruktūras atjaunošana	VTP1	U.2.4.	100 000,00	Kvalitatīvas izglītības pieejamības nodrošināšana Vārves pagastā, veicot ieguldījumus Zūru pamatskolas infrastruktūrā Rezultāts - Atjaunota Zūru pamatskolas infrastruktūra, atbilstoši mūsdienu prasībām	2022	2026	100000				
12,	Piltenes pirmsskolas izglītības iestādes "Taurenītis" un Piltenes bibliotēkas ēkas atjaunošana	VTP1	U.2.4., U.3.2.	400 000,00	Kvalitatīvas mācību vides nodrošināšana pirmsskolas vecuma bērniem – veikta ēkas Maija ielā 6 Piltene atjaunošana (fasāde, jumts, iekšējās telpas), energoefektivitātes pasākumu īstenošana.	2020	2022	400000				
13,	Sporta stadiona pārbūve un atjaunošana Ugālē	VTP1	U.2.4., U.4.2.	400 000,00	Nodrošināta sporta un brīvā laika pavadīšanas infrastruktūru iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanai. Rezultātā pārbūvēts sporta stadions Ugāles pagastā.	2022	2024	400000				
14,	Piltenes kultūras nama ēkas atjaunošana	VTP1	U.3.2.	99 000,00	Pamatpakalpojumu nodrošināšana iedzīvotājiem. Rezultātā veikta ēkas fasādes, iekšējo telpu pārbūve, griestu siltnāšana.	2021	2022	99000				

Ventspils novada investīciju plāna kārta numurs	Projekta nosaukums	Vidēja termiņa prioritāte	Uzdevums	Indikatīvā summa (EUR)	Projekta mērķis, plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Projekta īstenošanas periods		Cilvēkvidei	Dabaszvidei	Klimatam	Kopā videi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
15,	Esošo brīvdabas estrāžu sakārtošana un atjaunošana, saskaņā ar Ventspils novada kultūras attīstības stratēģiju	VTP1	U.3.2., U.11.3.	830 000,00	Veikta Ventspils novada esošo brīvdabas estrāžu atjaunošana un būvniecība, saskaņā ar Ventspils novada kultūras plānu, kurā izvērtētas un prioritizētas šādas vajadzības: • "Popes pagasta brīvdabas estrādes pārbūve, 2.kārta", • "Ances pagasta estrādes pārbūve un teritorijas labiekārtošana", • "Mežaparka un estrādes atjaunošana Puzē, Puzes pagasta", • "Pievedceļu izbūve pie Piltenes estrādes", • "Ugāles pagasta brīvdabas estrādes būvniecība", • "Piltenes brīvdabas estrādes 3.kārtas būvniecība un brīvdabas estrādes būvniecība Vārves pagasta Ventavas ciemā".	2021	2024	830000			
16,	Ugāles pagasta tautas nama „Gaisma”, Usmas, Puzes, Ziru pagastu kultūras namu iekšpagalmu labiekārtošana, autostāvlaukumu ierīkošana	VTP1	U.3.2.	100 000,00	Pamatpakalpojumu nodrošināšana iedzīvotājiem. Izstrādāts iekšpagalma labiekārtošanas projekts, izbūvēti stāvlaukumi pie tautas namiem: Ugāles pagasta tautas nama „Gaisma”, Usmas un Puzes kultūras namiem un Ziru pagastā.	2022	2024	100000			
17,	Ugāles pagasta tautas nama „Gaisma” rekonstrukcija/ pārbūve	VTP1	U.3.2.	500 000,00	Pamatpakalpojumu nodrošināšana iedzīvotājiem. Veikta Ugāles pagasta tautas nama „Gaisma” rekonstrukcija/pārbūve.	2020	2022	500000			
18,	“Jūras kultūras mantojuma centrs “Vinda””	VTP1	U.3.2., U.3.3.	2 653 450,91	Zvejas un jūras kultūras mantojuma centra jaunbūve Ventavas ciemā un teritorijas labiekārtošana kultūras un sabiedrisko aktivitāšu pieejamībai, izveidojot saieta vietu. Rezultātā izveidots saieta nams Vārves pagastā.	2022	2024	2653451			
19,	Popes muižas ansamblī ietvertο Valsts nozīmes kultūras piemekļu atjaunošana	VTP1	U.3.4.	220 000,00	Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana tūrisma attīstībai Ventspils novadā. Veikta Popes muižas ansambļa ēku atjaunošana.	2020	2026	220000			
20,	Popes pagasta sporta angāra pārbūve	VTP1	U.4.2.	150 000,00	Pamatpakalpojumu nodrošināšana iedzīvotājiem. Rezultātā pārbūvēts Popes pagasta sporta angārs un izveidota lietus ūdens novadīšanas sistēma.	2020	2025	150000			
21,	Ziru ciema sporta angāra pārbūve	VTP1	U.4.2.	145 000,00	Pamatpakalpojumu nodrošināšana iedzīvotājiem. Rezultātā pārbūvēta ēkas fasāde, nosiltināti ēkas griesti.	2024	2026	145000			
22,	Veselības un sociālās aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšana cilvēkiem ar īpašām vajadzībām (pandusi)	VTP1	U.5.1., U.5.3., U.5.4.	100 000,00	Uzlabota veselības un sociālās aprūpes pakalpojumu pieejamība 12 Ventspils novada pagastos un Piltenes pilsētā saskaņā ar sarakstu.	2020	2024	100000			
23,	Ceļu un ielu infrastruktūras sakārtošana un pārbūve	VTP2	U.7.1.	2 185 311,00	Novada sasniedzamības un pieejamības nodrošināšana. Veikta ceļu pārbūve novada teritorijā.	2020	2026	2185311			

Ventspils novada investīciju plāna kārtā numurs	Projekta nosaukums	Vidēja termiņa prioritāte	Uzdevums	Indikatīvā summa (EUR)	Projekta mērķis, plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Projekta īstenošanas periods	Cilvēkvidei	Dabaszīdnei	Klimatam	Kopā videi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
24,	Ceļu un tiltu infrastruktūras būvniecība (pār būve)	VTP2	U.7.1.	300 000,00	Īstenota Ventspils novada pašvaldības ceļu būvniecības (pār būves) programma 2020.- 2026. gadā (saskaņā ar Pielikumu un kopējo Ventspils novada ceļu, ielu, iekšpagalmu pār būves, labiekārtošanas programmu, kas izstrādājama 2020.gadā), ikgadēji ieguldīt 100 000 EUR no pašvaldības budžeta.	2020 2022	300000			
25,	Gājēju ceļu, auto stāvlaukumu izbūve, labiekārtošana Ventspils novada apdzīvoto vietu centros	VTP2	U.7.1.	400 000,00	Ainaviskās vides sakārtošana, kultūras pasākumu, pieejamības uzlabošana, tūrisma infrastruktūras uzlabošana. Rezultātā labiekārtoti auto stāvlaukumi, gājēju ceļņi pašvaldībai piederošās teritorijās.	2020 2026	400000			
26,	Veloceļu maršrutu izstrāde un infrastruktūras izbūve	VTP2, VTP3	U.7.1., U.7.2., U.13.3.	600 000,00	Aktīva dzīvesveida, tūrisma popularizēšana. Rezultātā izstrādāts maršruts un izbūvēti veloceļi Ventspils novadā, veidojot sasaisti ar Eiro Velo 13 maršrutiem: - Popes pagastā saskaņā ar Eiro Velo 10 un Eiro Velo 13 maršrutiem; - Jūrkalnes pagastā: Osvalki- Labrags, Jūrkalne-Alsunga - Vietēja vai reģionāla velomaršruta attīstība Jūrkalnes apkārtnē Suitu kultūrtelpā - Vārves pagastā: Ventspils – Ventava, piekļuve pludmalei Cirpstenē, - Zlēku pagastā: Skola - Karātavkalns; - Užavas pagastā: Silkrags – Užavas bāka- Užavas ciems- Jūrmala – Lībieciems; - Ventiņu –Lībiešu velo ceļa izbūve vai velomaršruta izveide, kas savieno Ventspils pilsētas administratīvo teritoriju un Lībiešu krasta apdzīvotās vietas (t.sk. Lielirbi), kā arī ir saistīts ar Eirovelo 13. - Tārgales pagasts - jauna vietēja velomaršruta un gājēju takas izveide, t.sk. veidojot velomaršrutu un gājēju taku, kas ietver Lūžņu un savieno ar citām attīstāmajām vietām un Eirovelo 13 velomaršrutu - Gājēju un velotransporta savienojums ar Ovišiem, Lūžņu, Lielirbi un Eirovelo 13 velomaršrutu attīstīšana.	2020 2026	600000			
27,	Uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamās infrastruktūras attīstība Ventspils novadā	VTP2, VTP3	U.7.1., U.11.2.	2 660 000,00	Palielināt privāto investīciju apjomu, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai nozīmīgās infrastruktūras pār būvei un apgaismojuma ierīkošanai. Veikta pašvaldībai piederošo ceļu pār būve/atjaunošana.	2021 2026	2660000			
28,	Ūdens ņemšanas vietu ierīkošana VUGD transporta piekļuvei pagastu centros	VTP2	U.8.1.	70 000,00	Ugunsdrošības pasākumi un iedzīvotāju drošības nodrošināšana pie jūras. Rezultātā ierīkotas ūdens ņemšanas vietas VUGD transporta piekļuvei novada pagastu centros un sakārtota infrastruktūra.	2020 2022	70000			
29,	Glābšanas dienestiem piemērotas nobrauktuves pie jūras izveide	VTP2	U.8.1., U.11.4.	35 000,00	Operatīvo dienestu piekļuves iespējas pie jūras apgrūtinātas; att. līdz tuvākajam VUGD <23km. Glābšanas dienestiem piemērotas nobrauktuves pie jūras izveide: * Labraga pludmale, Jūrkalnes pagasts; * Osvalku pludmale, Jūrkalnes pagasts; * Užavas piekraste, Užavas pagasts	2021 2026	35000			

Ventspils novada investīciju plāna kārtā numurs	Projekta nosaukums	Vidēja termiņa prioritāte	Uzdevums	Indikatīvā summa (EUR)	Projekta mērķis, plānotie darības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Projekta īstenošanas periods		Cilvēkvidei	Dabaszīdībai	Klimatam	Kopā videi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
30,	Meliorācijas sistēmu atjaunošana pašvaldībai piederošajos zemes īpašumos	VTP2	U.9.1.	150 000,00	Pašvaldības zemes īpašumu vērtības paaugstināšana. Rezultātā sakārtotas meliorācijas sistēmas pašvaldības zemes īpašumos.	2021	2026	150000			
31,	Ūdenssaimniecības attīstība un ilgtermiņa programmu īstenošana	VTP2	U.9.1.	3 000 000,00	Nodrošināt iedzīvotājiem ūdenssaimniecības pakalpojumus, kas atbilst ES un valsts noteiktajiem normatīviem: 1) Ancē - centralizētās kanalizācijas sistēmas pārbūve 1.,2. kārtā, pilnveidota notekūdeņu savākšana, attīrīšana. ~ 1 milj. EUR. 2) Blāzmā - ūdens apgādes tīklu un kanalizācijas tīklu nomaiņa, pilnveidota notekūdeņu savākšana, attīrīšana. ~ 300 tūkst. EUR. 3) Stiklos - ūdens apgādes tīklu un kanalizācijas tīklu nomaiņa, 1., 2., 3. kārtā. Kanalizācijas sūkņu (2 gab.) iegāde un nomaiņa Stiklos. Kompresora iegāde un uzstādīšana Stiklu attīrīšanas ierīcēs. Ūdens dziļurbuma tīrīšana un remonts ar atdzelžošanas iekārtas remontu, filtrējošās vielas nomaiņa. ~ 150 tūkst. EUR. 4) Popē - veikta notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija. ~ 200 tūkst. EUR. 5) Ugālē - ūdens apgādes tīklu un kanalizācijas tīklu nomaiņa, izbūve, pilnveidota notekūdeņu savākšana, attīrīšana. Lietus ūdeņu savākšanas tīkla sakārtošana. ~ 200 tūkst. EUR. 6) Ventavā, Vārvē un Zūrās - ūdens apgādes tīklu un kanalizācijas tīklu nomaiņa, pilnveidota notekūdeņu savākšana, attīrīšana. Iekšējo ūdensvadu nomaiņa daudzdzīvokļu ēkās. ~ 1 milj. EUR. 7) Zirās - ūdens apgādes tīklu un kanalizācijas tīklu rekonstrukcija, pilnveidota notekūdeņu, lietus ūdeņu savākšana, attīrīšana.	2020	2026	3000000			
32,	Būvnormatīviem atbilstošas siltumapgādes sistēmas būvniecība Vārves pagasta Zūru, Vārves, Zīru un Zlēku ciemos	VTP2	U.9.1.	650 000,00	Šobrīd Zīru, Zlēku ciemos, Vārves pagasta (Zūru un Vārves ciemos) apkure nodrošināta netiek, iedzīvotājiem ir nelegālas un ugunsbīstamas individuālas apkures iekārtas. Rezultātā izbūvēts legāls siltumapgādes risinājums un pārtraukta nelegālo, ugunsbīstamo apkures iekārtu darbība.	2021	2026	650000			
33,	Pašvaldības daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi	VTP2	U.9.1.	Precizējams	Veikti pašvaldībai piederošās daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas energoefektivitātes celšanas un renovācijas pasākumi: 1) Daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas Rūpnīcas ielā 8, Ugālē renovācija 2) Daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas Skolas ielā 4, Ugālē renovācija 3) Daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas "Salas", Ugālē renovācija	2021	2026	Precizējams			
34,	Pašvaldībai piederošo katlu māju energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi t.sk. kurināmā novietņu pārbūve un jaunbūve Vārves pagasta Vārves, Zūru ciemos, Jūrkalnes, Tārgales, Ances, Zlēku, Zīru pagastos un Piltenes pilsētā	VTP2	U.9.1., U.10.2.	650 000,00	Izveidot centralizētu siltumapgādi, paaugstināt centralizētās siltuma sistēmas efektivitāti un samazināt kaitīgo izmešu daudzumu apkārtējā vidē, pārejot uz modernāku un ekonomiskāku apkures veidu, izbūvējot kurināmā novietnes. Rezultātā veikta katlu mājas pārbūve Vārves pagasta Vārves un Zūru ciemos, Jūrkalnes, Tārgales, Ances, Zlēku, Zīru pagastos un Piltenes pilsētā.	2021	2024	325000		325000	
35,	Novada kapsētu teritoriju labiekārtošana	VTP2	U.9.4.	75 000,00	Sakārtotas pašvaldībai piederošās teritorijas, novada kapsētās sakārtojot nožogojumus, ceļņus, atkritumu apsaimniekošanu.	2020	2026	75000			
36,	Kapličas izveide Popes pagastā	VTP2	U.9.4.	150 000,00	Vides, teritorijas sakārtošana, apbedīšanas pakalpojumu pilnveide. Rezultātā izveidota kapliča Popes pagastā.	2024	2026	150000			

Ventspils novada investīciju plāna kārtā numurs	Projekta nosaukums	Vidēja termiņa prioritāte	Uzdevums	Indikatīvā summa (EUR)	Projekta mērķis, plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Projekta īstenošanas periods		Civēkvidēi	Dabaszvidēi	Klimatam	Kopā vidēi
1	2	3	4	5	6	7		8	9	10	11
37,	Pašvaldības dzīvojamā fonda atjaunošana	VTP2	U.10.1.	1 500 000,00	Uzlabot dzīvojamās apstākļus ģimenēm, nodrošināt ar dzīvojamo platību jaunās ģimenes. Rezultātā atjaunotas pašvaldības īpašumā esošās dzīvojamās ēkas, attīstot dzīvojamo fondu.	2020	2026	1500000			
38,	Mājokļu pieejamības palielināšana, attīstot īres dzīvokļu fondu	VPT2	U.10.1.; U.10.2.	1 500 000,00	Veikt daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas Vārves pagasta Zūru ciemā "Zūras-6" un Tārgales pagasta "Akācijas" pārbūvi, palielinot mājokļu pieejamību novadā un attīstot pašvaldības īres dzīvokļu fondu	2021	2026	1500000			
39,	Pašvaldībai piederošo Ugāles vidusskolu, Piltenes pamatskolu, PII "Zīļuks" Vārves pagastā un īpašuma "Valde" Puzes pagasta ēku energoefektivitātes palielināšana	VTP2	U.10.2	1 000 000,00	Veikt pašvaldībai piederošo Ugāles vidusskolu, Piltenes pamatskolu, PII "Zīļuks" Vārves pagastā un īpašumā "Valde" Puzes pagastā ēku energoefektivitātes palielināšanu, ēku atjaunošanu, funkcionalitātes uzlabošanu	2021	2026	500000	500000		
40,	Degradēto teritoriju sakārtošana	VTP2	U.10.2., U.10.3.	750 000,00	Degradēto ēku demontāža, vides sakārtošana. Demontāžas tehnisko projektu izstrāde, ēku demontāža, teritoriju revitalizācija: - Ances pagasta militārā pilsētiņa „Zvaigznlīte”; - Popes muižas ansambļa ēkas; - Ugāles pagasta Ugāle - doktorāts nekustamā īpašuma "Tautas nams" teritorijā; "Lieljaunzemes"; Rīgas šoseja - 15; - Usmas pagasta „Laukgaļi” (vecās fermas), nekustamais īpašums „Kalnarāji”; - Vārves pagasta Ķirpstene. - Piekļuves uzlabošana militārā mantojuma apskatei Miķeļtorņī un Lūžņā, Tārgales pagastā.	2021	2026	375000	375000		
41,	Zušu migrācijas uzlabošana Engures upē, Usmas ezerā	VTP2, VTP3	U.11.1	250 000,00	Veikt darbības, pasākumus aizsprostu ietekmes samazināšanai un ceļotājzivju (ieskaitot zuti) migrācijas iespēju uzlabošanai uz/ no Usmas ezera. Rezultāts - izbūvēts zivju ceļš uz Engures upes pie Ugāles dzīrnāvē, demontējot esošo taci un HES	2022	2026		250000		
42,	Rīvas upes zivju ceļā migrējošo zivju uzskaites sistēmas ierīkošana	VTP2, VTP3	U.11.1	60 000,00	Ierīkot migrējošo zivju uzskaites sistēmu Jūrkalnes pagastā Rīvas upē izbūvētajā zivju ceļā. Rezultāts - ierīkota migrējošo zivju uzskaites sistēma Jūrkalnes pagastā Rīvas upē izbūvētajā zivju ceļā.	2022	2026				
43,	Ūdenstūristu apmetņu vietu izveide Usmas ezera krastā, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana	VTP2, VTP3	U.11.1., U.13.3.	10 000,00	Infrastruktūras izbūve un pārbūve vides saglabāšanai, ekosistēmas aizsardzība, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana. Rezultātā ierīkotas ūdenstūristu apmetņu vietas Usmas ezera krastā, ezera aizauguma likvidācija.	2022	2026	5000	5000		
44,	Piekļuves un sasniedzamības uzlabošana Baltijas jūras piekrastes teritorijā	VTP3	U.11.4.	700 000,00	Jūrkalnes pagasta ceļa J-31 "Centra pludmale" izbūve ar auto stāvlaukumu, sanitārā mezģļa uzstādīšana un ūdens, kanalizācijas tīklu izbūve. Užavas pagastā ceļu Uz-28 "Lejiņas - pludmale" un Uz-35 "Libciems - Vārnas - pludmale" apgrīkošana laukuma - auto stāvlaukuma izbūve	2020	2026	700000			

Ventspils novada investīciju plāna kārta numurs	Projekta nosaukums	Vidēja termiņa prioritāte	Uzdevums	Indikatīvā summa (EUR)	Projekta mērķis, plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Projekta īstenošanas periods		Cilvēkvidei	Dabaszīdnei	Klimatam	Kopā videi
1	2	3	4	5	6	7		8	9	10	11
45,	Antropogēno slodži mazīnošu pasākumu īstenošana piekrastē	VTP2	U.11.1., U.11.4.	50 000,00	Izveidotas laipas u.c. antropogēno slodži mazīnoša infrastruktūra piekrastē	2022	2024		50000		
46,	Upju ceļu pieejamības pilnveide	VTP2	U.11.1., U.11.4.	33 000,00	Iztīrīt novada teritorijā esošās upes- nozmīgas laivotājiem. Rezultātā Užavas, Rindas, Stendes, Rivas, Engures un Abavas upes attīrītas no atkritumiem, palu ūdeņu sanestajiem koku zariem, kritālām u.c., atbilstoši VVD Ventspils RVP izsniegtajiem tehniskajiem noteikumiem.	2021	2023	16500	16500		
47,	Atpūtas zonu izveide, labiekārtošana Ances, Dokupes, Usmas ciemos	VTP2	U.11.3.	9 000,00	Pievilcīgas dzīves telpas veidošana. Rezultātā veikta infrastruktūras uzlabošana un sakārtošana, izveidojot atpūtas zonas: Ances pagasta nekustamā īpašumā „Ancnieki”, Tārgales pagasta Dokupes ciemā (pašvaldības nekustamā īpašumā), Usmas pagasta nekustamā īpašumā „Auseklīši”.	2020	2025	9000			
48,	Publisko ūdeņu pieejas vietu - atpūtas vietu labiekārtošana, laivu piestātņu izveide	VTP2	U.11.3, U.11.4.	100 000,00	Uzlabot pieeju pie publiskiem ūdeņiem, izveidot un labiekārtot atpūtas vietas pie ūdeņiem. Labiekārtotas atpūtas vietas pie Ventas (t.sk., Cirpstenē, Tārgalē), pie Usmas ezera (ar laivu piestātnēm), pie Tīrukšu ezera, u.c.	2021	2025	100000			
49,	Popes muižas parka teritorijas labiekārtošana	VTP2	U.11.3.	50 000,00	Vides kvalitātes līdzsvarota saglabāšana – kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana. Veikta Popes muižas parka teritorijas labiekārtošana.	2021	2024	50000			
50,	Pludmales infrastruktūras izveidošana pludmales apmeklētājiem	VTP2	U.11.4.	100 000,00	Piemērotas pludmales infrastruktūras izveidošana pludmales apmeklētājiem: * Labraga pludmale, Jūrkalnes pagasts; * Ošvaiku pludmale, Jūrkalnes pagasts; * Cirpstenes pludmale, Vārves pagasts; * Liepenes pludmale, Tārgales pagasts, * Mīķeltorņa pludmale, Tārgales pagasts	2022	2024	100000			
51,	Laivotājiem piemērotas publiskās infrastruktūras izbūve Lielīrbē	VTP2	U.11.4., U.13.3.	100 000,00	Laivotājiem piemērotas publiskās infrastruktūras izbūve jaunveidojamā gājēju tilta tuvumā (piestātnes, trepišu, laipu un atpūtas vietu izveide) Lielīrbē.	2023	2024	100000			
52,	Central Baltic Greenways jeb Livu krasts	VTP2, VTP3	U.11.3., U.13.3.	25 000,00	Dabas resursu ilgtspējīga saglabāšana, tūristiem interesanta objekta izbūve. Rezultātā īstenota vēsturiskā Mazbānīša ceļa atjaunošana – ierīkota pārgājēju taka, veikta tās marķēšana.	2023	2025	25000			
53,	Ainaviskās vides uzlabošana, pašvaldībai piederošo teritoriju sakārtošana	VTP2	U.11.3.	50 000,00	Sakopt pašvaldībai piederošās teritorijas. Sakoptas Vārves pagasta Ventavas, Zūru ciema, Zlēku pagasta, Popes muižas, Ugāles pagasta nekustamā īpašuma „Parks” un Ances pagasta dīķu teritorijas, uzlabota ainaviskā vide.	2023	2025	50000			
54,	Ances parka labiekārtošana	VTP2	U.11.3.	100 000,00	Vides kvalitātes līdzsvarota saglabāšana, labiekārtojot Ances parku un sakārtojot lietusūdens novadīšanu parka teritorijā.	2024	2026	100000			

Ventspils novada investīciju plāna kārtā numurs	Projekta nosaukums	Vidēja termiņa prioritāte	Uzdevums	Indikatīvā summa (EUR)	Projekta mērķis, plānotie darības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Projekta īstenošanas periods	Cilvēkvidei	Dabaszīdai	Klimatam	Kopā zīdai
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	KOPĀ:			24 040 761,91			19 459 261,91	4 196 500,00	325 000,00	23 980 761,91

Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgais investīciju plāns 2021.-2027.gadam ar sadalījumu pa ietekmēm uz vidi

Nr.	Projekta nosaukums	Indikatīvā summa, milj. EUR	Projektā plāntie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Projekta īstenošanas periods	Kopsumma videi	Summa cilvēkvidei	Summa dabasvidei	Summa klimatam
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Jaunāko izglītības un karjeras tehnoloģiju ieviešana Ventspils pilsētas un novada izglītības iestādēs	0,38	1. Nākotnes klases koncepta (Future classroom lab) ieviešana Ventspils pilsētas un novada izglītības iestādēs sadarbībā ar EDIC un VATP - kopā 17 izglītības iestādes (t.sk., Ventspils pilsētā - 9, Ventspils novadā - 8). Pilsēta: 31 800 EUR gadā. Novads: 7 500 EUR gadā. 2. Ventspilī un novadā izstrādāto izglītības un karjeras izglītības tehnoloģiju ieviešana Ventspils pilsētas un novada izglītības iestādēs sadarbībā ar EDIC un VATP - kopā 17 izglītības iestādes (t.sk., Ventspils pilsētā - 9, Ventspils novadā - 8). Pilsēta: 12 000 EUR gadā. Novads: 3 000 EUR gadā.	2021.-2027.				
2	Ventspils muzeja sadarbība ar Ventspils novada novadpētniecības ekspozīciju (Piltene, Zūras, Ugāle) iestādēm, nodrošinot augstvērtīgu un kvalitatīvu tur esošo muzejisko kolekciju iekļaušanos muzeju un tūrisma apriņķī.	0,5	1. Nonadpētniecības kolekcijusistematizēšana un iekļaušana Nacionālā muzeja krājumā. 2.Nodrošināt krājuma priekšmetu saglabāšanu atbilstoši MK noteikumiem. 3.Vienotu kultūras tūrisma mērķu izveidošana.	2022.-2027.				
3	“Ventiņu kultūrtelpas” kā nemateriālās kultūra mantojuma vietas Ziemeļkurzemē izveide, pamatojuma izstrāde un iekļaušanas Latvijas Nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā nodrošināšana.	0,155	1.Ventiņu kultūrtelpas dokumentācijas izstrāde. 2.Pasākumu īstenošana atbilstoši Ventiņu kultūrtelpas programmai 3. Arheoloģisko pieminekļu apzināšana Ventspils novadā (5 400 EUR) 4. Arheoloģiskās izpētes veikšana Lagzdenes pilskalnā 5. Vēsturisko laiku (13.-17.gs.) lībiešu arheoloģisko senvietu apzināšana un arheoloģiskās izpētes organizēšana lībiešu zvejniekciemu rajonos Ventspils novadā 6. Lokālā kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšana un saglabāšana: Virtuālā ventiņu (bibliotēka), 30 000 EUR	2022.-2027.				
4	Biznesa atbalsta centrs uzņēmējdarbības attīstībai Ventspils pilsētā un novadā (deleģēšanas līgums)	0,6	VATP VBAC uzņēmējdarbības atbalsta programmas realizācija pilsētā un novadā: Esošo Ventspils un novada uzņēmumu atbalsts: 1. Jaunu darbinieku piesaiste, konsultācijas. 2. Finansējuma piesaiste uzņēmumiem. 3. Investoru piesaiste. 4. Koprades telpas. (42 742 EUR x 2 pašvaldības = ~85 000 EUR gadā)	2021.-2027.				
5	Zaļā kursa uzņēmējdarbības atbalsta programmas ieviešanas projekts "Industrija 4.0." Kopīgs Kurzemes reģiona pašvaldību sadarbības projekts SAM 511 ietvaros.	3,68	1. BAC industrijas 4.0 ēka: 1200 m2. - 1 500 000 EUR 2. BAC industrijas 4.0 pētniecības un attīstības aprīkojums ar specializāciju aditīvajā ražošanā. - 500 000 EUR 3. Digitālā platforma: Industrijas 4.0 MAAS (Ražošana kā pakalpojums) platforma Kurzemes ražotāju sadarbībai. - 480 000 EUR 4. BAC darbība un industrijas 4.0 attīstības aktivitātes - 450 000 EUR: • Investoru piesaiste: vismaz 15 jauni investori un jaunuzņēmumi piesaistīti Ventspils pilsētai un novadam. • Esošo uzņēmumu atbalsts (jaunu darbinieku piesaiste, pārkvalifikācija un apmācības) . Atbalstīti vismaz 50 uzņēmumi abās pašvaldībās kopā. • Konsultācijas un apmācības biznesa ideju autoriem un jaunuzņēmumiem industrijas 4.0. jautājumos. Atbalstīti vismaz 30 uzņēmumi abās pašvaldībās kopā. • Telpu nomas atbalsts investoriem sākotnējā posmā. Atbalstīti vismaz 10 uzņēmumi abās pašvaldībās kopā. 5. Kurzemes reģiona inovāciju un uzņēmējdarbības atbalsta programma uzņēmumu inovācijām un zaļajai transformācijai. Atbalstīti vismaz 30 uzņēmumi Ventspils pilsētā un novadā. - 750 000 EUR.	3 gadi				
6	Digitālās transformācijas un inovāciju atbalsta programma uzņēmumiem Ventspils valstspilsētā un Ventspils novadā	1,4	1. Digitālās transformācijas pilotprojektu programmas ieviešana rūpniecības un pakalpojumu nozarēs uzņēmumu atbalstam. Atbalstīti vismaz 7 uzņēmumi katru gadu abās pašvaldībās kopā. 2. Starptautisku digitālo platformu attīstība. 3. "Meikeru" pilotprojektu atbalsts (uzņēmējdarbības atbalsts "meikeriem", eksportspējas veicināšana). Pilsēta - 150 000 EUR gadā. Novads 50 000 EUR gadā. Kopā 200 000 EUR gadā.	2021.-2027.				
Plānotie projekti, par kuru īstenošanu tiks lemts pēc finansējuma avota precizēšanas								
1	Jaunu pakalpojumu objektu izveide, mazinot tūrisma sezonālītāti	12	1. Jauna reģiona mēroga ģimenes revitalizācijas un izglītības centra izveide, ietverot klimatneitrālus un viedus risinājumus. Kompleksu pasākumu īstenošana tūrisma sezonālītātes mazināšanai. 2. Unikālas vissezonas rodeļu trases izbūve.	2021.-2027.	12	12		
2	Jauna objekta būvniecība veselības tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu nodrošināšanai, mazinot tūrisma sezonālītāti	15,5	1.Veselības un veselīga dzīvesveida infrastruktūras un saistītās publiskās infrastruktūras izveide, lai nodrošinātu mērķtiecīgu un ilgtspējīgu pasākumu īstenošanu veselības saglabāšanas un veicināšanas, kā arī fizisko aktivitāšu, rehabilitācijas un sociālās integrācijas jomā. 2. Izglītības programmas "Sports" īstenošana. Projekta mērķa grupa ietver visu vecumu grupu iedzīvotājus un reģiona iedzīvotāju, sniedzot ieguldījumu reģiona sociāli ekonomiskajā attīstībā. Ventspils pilsēta ir viens no Kurzemes attīstības centru funkcionālā tīkla galvenajiem balstiem, Ventspils novads ir nozīmīga pilsētas funkcionālās ietekmes teritorija.	2022.-2027.	15,5	15,5		
3	Ilgtspējīgas mobilitātes veicināšana reģionā, integrējoties EuroVelo 10 maršrutu tīklā	10	Publiskās infrastruktūras attīstība - reģionālas, nacionālas un starptautiskas nozīmes velosipēdu ceļu, marķētu velomaršrutu un veloinfrastruktūras izbūve un pārbūve, lai tos integrētu EuroVelo10 maršruta tīklā, lai veicinātu starppašvaldību savienojumu izveidi un nodrošinātu augstas kvalitātes mobilitāti.	2021.-2027.	10	10		

Nr.	Projekta nosaukums	Indikatīvā summa, milj. EUR	Projektā plāntie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Projekta īstenošanas periods	Kopsumma videi	Summa cilvēkvidei	Summa dabasvidei	Summa klimatam
1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	Baltijas jūras piekrastes infrastruktūras pilnveidošana, t.sk. vides pieejamības uzlabošana.	4	Baltijas jūras piekrastes vienotā dabas un kultūras mantojuma saglabāšana un ilgtspējīga attīstība, izveidojot publisko infrastruktūru - apvienotos gājēju un veloceliņus (t.sk. integrācija EuroVelo10 tīklā); izbūvējot laipas, lai nodrošinātu piekļuvi jūrai; uzstādot informācijas standus un citus labiekārtojuma elementus, tostarp krastu erozijas un smilšu sanesumu mazināšanai nepieciešamo infrastruktūru.	2021.-2027.	4	2	2	
5	Dabas vērtību saglabāšana atpūtas vietās	3	Dabas vērtību saglabāšana un Ziemeļkurzemes tūrisma produktu klāsta paplašināšana. Plānots izveidot un labiekārtot papildu peldvietas pie ūdenstilpnēm, izveidojot automašīnu stāvvietas, velo novietnes un celiņus, izvietojot informācijas standus un citus labiekārtojuma un dabas infrastruktūras elementus, kā arī īstenojot vides izglītības pasākumus.	2021.-2027.	3		3	
6	Ventspils pilsētas un novada vēstures ekspozīcijas modernizācija Livonijas ordeņa pilī un Popes muižas ansambļi.	5	Kultūras mantojuma saglabāšana, pievilcīgas pilsētvides radīšana un tūrisma pakalpojuma klāsta attīstība, pilnveidojot Livonijas ordeņa pils kompleksa un Popes muižas ansambļa ēku infrastruktūru un materiāltehnisko bāzi, kā arī attīstot ekspozīcijas, t.sk. izmantojot digitālo tehnoloģiju iespējas un lietojot interaktīvus risinājumus. Atjaunotas un papildinātas koncepcijas un jauna, mūsdienīga mākslinieciski tehniskā projekta izstrāde un tā realizācija.	2022.-2027.				
7	Kultūras telpas attīstība kultūras lomas palielināšanai ekonomiskajā attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajās inovācijās	2	1. Sabiedrisko kultūras centru un pakalpojumu saņemšanas vietu attīstība un pilnveide, t.sk. kultūras iestāžu infrastruktūras un aprīkojuma pilnveidošana un paplašināšana profesionālās mākslas un kultūras pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai. 2. Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana, nodot to no paaudzes paaudzē, cieņas pret kultūras daudzveidību un cilvēka radošo darbību veicināšana.	2022.-2027.				
8	Mūsdienu prasībām atbilstošu sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana Kurzemes reģionā	12,4	1. Jauna sociālās aprūpes centra būvniecība, lai nodrošinātu mūsdienīgu infrastruktūru un sniegtu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus. 2. Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu (t.sk. pakalpojuma "Aprūpe mājās") pieejamības palielināšana cilvēka dzīvesvietā atbilstoši individuālajām vajadzībām. 3. Esošo sociālo aprūpes namu infrastruktūras uzlabošana, t.sk. digitālo risinājumu ieviešana atbilstoši mūsdienu prasībām.	2021.-2027.	12,4	12,4		
KOPĀ:		58,215			44,5	39,5	5	0

Sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie sabiedrības priekšlikumi par Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgo attīstības plānošanas dokumentu 2.redakcijām un Vides pārskata projektu un to izpildes/neizpildes atspoguļojums un pamatojums

Nr. p.k.	Iebilduma/ priekšlikuma iesniedzējs	Iesniegtā iebilduma/ priekšlikuma/jautājuma būtība	Ņemts vērā/ nav ņemts vērā	Pamatojums, ja iebildums/priekšlikums ir/nav ņemts vērā
1.	2.	3.	4.	5.
Ierosinājumi un jautājumi www.ventasbalss.lv pie raksta “Notiks pilsētas un novada vides pārskata projekta publiskā apspriešana” ¹				
1.	Vpr	Amonjaks ir izvests?	Ņemts vērā	Saskaņā ar Valsts vides dienesta (VVD) sniegto informāciju 2022.gada 23.maijā sašķidrinātais amonjaks izvests no Ventspils ostas termināļa. ² VVD uzdevis veikt iekārtu konservāciju līdz 2022.gada 31.decembrim.
2.	mernigors	Copy- paste variants.... Kur Ugālē ceļ katlumāju? Dzīvokļu pieejamība (kā piemērs Pope?), īpašumu stāvoklis, teritorijas labiekārtošana. Pavisam noteikti - cilvēks nav attīstības plānu prioritāte. Vēl nesen Zūrās vienas tikšanās laikā Mucenieks minēja, ka ir nepabeigta daudzdzīvokļu māja. Par notekūdeņu attīrīšanu un dūņu apgalabāšanu(izmantošanu) nemaz nerunāsim....	Ņemts vērā	Ventspils novada pašvaldības investīciju plānā ir iekļauti objekti, lai risinātu dzīvokļu pieejamību novadā t.sk. Popē un Zūrās: 1. Pašvaldības nekustamā īpašuma "Pārvaldnieka māja" Popes pagastā pārbūve par sociālo īres dzīvokļu īpašumu. Mērķis: Pilnveidot sociālās palīdzības un pakalpojumu infrastruktūru, pārbūvējot pašvaldības nekustamo īpašumu "Pārvaldnieka māja" par sociālo īres dzīvokļu īpašumu, nodrošinot vides pieejamību. 2. Mājokļu pieejamības palielināšana, attīstot īres dzīvokļu fondu. Mērķis: Veikt daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas Vārves pagasta Zūru ciemā "Zūras-6" un Tārgales pagasta "Akācijas" pārbūvi, palielinot mājokļu pieejamību novadā un attīstot pašvaldības īres dzīvokļu fondu.
3.	Cibiņš	Kāda vēl vides projekta publiska apspriešana? Smejaties, vai? Tūlīt novadā ik pa pārsimt metriem gaisu kuls 200m augstu vējdzirnaviņu spārni, "izdaļojot" neglīto vidi. Bet par to tak viss skaidrs - kto ņe skačēt, tot moska!!	Ņemts vērā	Ventspils novada pašvaldība strādā, pamatojoties uz Latvijas Republikas likumos, Ministru kabineta noteikumos, pašvaldības Teritorijas plānojumā noteikto, t.sk. par vēja parkiem.
Ierosinājumi un jautājumi, kuri nosūtīti uz e-pastu: dome@ventspils.lv				
4.	Janis Petrovs, trew2@inbox.lv	Iekļaut sadaļu par AS "Ventas osta" un pašvaldības sadarbību ietekmes uz vidi uzraudzīšanā. <i>AS "Ventas osta" katru kalendāru gadu veic ostas radītās ietekmes uz vidi līmeņa (troksnis, smakas, putekļu emisija) novērtējumu ostas teritorijā un pašvaldības teritorijā, nosakot esošās ietekmes uz vidi (troksnis, smakas, putekļu emisija) līmeni, tā ietekmi uz ostas darbiniekiem un pašvaldības iedzīvotājiem.</i> <i>AS "Ventas osta" veiktais ostas radītās ietekmes uz vidi līmeņa (troksnis, smakas, putekļu emisija) novērtējums tiek iesniegts pašvaldībai, kas sagatavo savu viedokli par to un publicē savā tīmekļvietnē.</i> <i>Balstoties uz ostas radītās ietekmes uz vidi līmeņa (troksnis, smakas, putekļu emisija) novērtējumu, AS "Ventas osta" izstrādā radītās ietekmes uz vidi (troksnis, smakas, putekļu emisija) samazināšanas plānu, ko precizē katru gadu pēc jauna novērtējuma veikšanas.</i> <i>Ostas radītās ietekmes uz vidi līmeņa (troksnis, smakas, putekļu emisija) novērtējums un radītās ietekmes uz vidi (troksnis, smakas, putekļu emisija) samazināšanas plāns tiek publicēts AS "Ventas osta" tīmekļvietnē.</i>	Daļēji ņemts vērā	AS “Ventas osta” un Ventspils valstspilsētas pašvaldības sadarbība ietekmes uz vidi uzraudzīšanā ir nevis ilgtspējīgas attīstības stratēģijas, bet attīstības programmas jautājums. Ventspils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027.gadam Rīcības plānā ir paredzēts pasākums V-7-1-1 “Putekļu smaku un kaitīgu vielu monitoringa sistēmas nodrošināšana”. Par pasākuma īstenošanu atbildīga ir Ventspils brīvostas pārvalde. Ņemot vērā Ostu likuma Pārejas noteikumu 15.punktā noteikto, Ventspils brīvostas pārvalde (atvasināta publisko tiesību juridiskā persona) tiks likvidēta līdz 2022.gada 31.decembrim. Ņemot vērā iepriekš minēto, Ventspils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027.gadam Rīcības plāns tiek papildināts ar pasākuma V-7-1-1 “Putekļu smaku un kaitīgu vielu monitoringa sistēmas nodrošināšana” atbildīgo personu – AS “Ventas osta”.

¹ <https://www.ventasbalss.lv/zinas/sabiedriba/45947-notiks-pilsetas-un-novada-vides-parskata-projekta-publiska-apspiesana>
² LETA 23.05.2022. raksts “papildināta VVD: Sašķidrinātais amonjaks no Ventspils ostas termināļa ir izvests”. <https://leta.lv/search/find/?patern=amonjak&mode=nonozare%2Cstem%2Cwide&item=7A41926A-13D0-45BD-917B-6F4501E681BA>

Nr. p.k.	Iebilduma/ priekšlikuma iesniedzējs	Iesniegtā iebilduma/ priekšlikuma/jautājuma būtība	Ņemts vērā/ nav ņemts vērā	Pamatojums, ja iebildums/priekšlikums ir/nav ņemts vērā
1.	2.	3.	4.	5.
		Pamatojums: priekšlikumi Nr.12-14 likumprojektam "Grozījumi Likumā par ostām" (Nr.1045/Lp13) uz 3.lasījumu.		
Ierosinājumi un jautājumi Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmā (TAPIS)				
5.	Ainavu arhitekta, Ventspils pilsētas un novada iedzīvotāja Lilita Sproģe	Attiecībā uz izstrādāto redakciju ir vairāki priekšlikumi:	XXX	XXX
5.1.		Numurēt detalizētāk 2.nodaļas apakšnodaļas, lai uz tām būtu iespējams veikt atsauces.	Ņemts vērā	Numerācija ieviesta.
5.2.		Nodaļas "2. Pašreizējās situācijas analīze", Pašreizējās situācijas analīze, apakšnodaļā Vide un infrastruktūra - Abu pašvaldību vienotajā raksturojumā ir veikts detalizētais uzsvars uz atkritumu apsaimniekošanu kas rada neatbilstošu uzsvāru pār pārējām vides vērībām un kvalitātēm pašvaldībās. Atkritumu apsaimniekošana ir atsevišķa vides stāvokļa mikro sadaļa.	Nav ņemts vērā ar argumentu:	Apakšnodaļas sākumā minēts, ka abas pašvaldības vieno piejūras teritorija un Ventas upe, kas ir galvenās dabas vērtības, kas būtu jārisina kopīgi. Attiecīgi detalizētāks katrai pašvaldībai atšķirīgo vides jautājumu raksturojums sniegts tālāk tekstā. Atkritumu apsaimniekošana ir būtisks vides sektors, īpaši šajā laikā, kad notiek būtiskas izmaiņas atkritumu apsaimniekošanas sistēmā Latvijā. Tāpat kopīgajā daļā ir liels uzsvārs uz atkritumu apsaimniekošanu, jo sadarbību starp abām pašvaldībām nosaka 2021.gada 09.decembra likums “Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā”, kuru ietvaros Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldībām ir jānodrošina sadarbība teritorijas attīstības plānošanas, civilās aizsardzības, izglītības, atkritumu apsaimniekošanas jautājumos , kā arī pašvaldības mantas apsaimniekošanas, saimnieciskās darbības sekmēšanas, sabiedriskās kārtības nodrošināšanas, sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas un bērnu tiesību aizsardzības jomās.
5.3.		Nav saprotams, kāpēc nodaļā "2. Pašreizējās situācijas analīze" seko apakšnodaļa "Publiskā ārtelpa un atkritumu apsaimniekošana", kāda saistība ir šiem abiem tematiem – publiskai ārtelpai ar atkritumu apsaimniekošanu? Publiskā ārtelpa ir: "sabiedrībai brīvi vai daļēji pieejamas teritorijas un telpa, ko veido ceļi, ielas, bulvāri, laukumi, publisku ēku pagalmi, pasāžas, krastmalas, promenādes, parki, dārzi, skvēri, meži, publiskie ūdeņi un citas vietas, kas nodotas publiskai lietošanai;" - tādējādi, sadaļai par publisko ārtelpu ir jābūt atsevišķā nodaļā, atsevišķi no atkritumu apsaimniekošanas tēmas.	Nav ņemts vērā ar argumentu:	Likums “Par pašvaldībām” nosaka pašvaldību autonomās funkcijas, t.sk. “ <i>gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību (ielu, ceļu, un laukumu būvniecība, rekonstruēšana un uzturēšana; ielu, laukumu un citu publiskai lietošanai paredzēto teritoriju apgaismošana; parku, skvēru un zaļo zonu ierīkošana un uzturēšana; atkritumu savākšanas un izvešanas kontrole, pretplūdu pasākumi; kapsētu un beigto dzīvnieku apbedīšanas vietu izveidošana un uzturēšana</i> ”. Līdz ar to var teikt, ka šo jomu savstarpējā saistība ir noteikta normatīvajos aktos.
5.4.		Nav minēti rādītāji par Ventspils pilsētas pašvaldībā esošajiem rekreācijas parkiem, citiem aizsargājamiem dabas objektiem un ainaviskām vērtībām, kas nav tikai NATURA2000 teritorijas.	Nav ņemts vērā ar argumentu:	Minētā informācija un vizualizācija kartē ir atrodamā Telpiskās attīstības perspektīvas nodaļas apakšnodaļā – 4.4.1. “Ventspils valstspilsētas pašvaldības dabas teritoriju telpiskā struktūra”.
5.5.		Attīstības stratēģijā būtu iekļaujami konkrētāki rādītāju mērķi, vai mērķis izstrādāt detalizētāku Ventspils pilsētas un novada publisko parku un citu publiskās ārtelpas objektu attīstības stratēģiju. Piemēram, šādā stratēģijā kā rādītājus iekļaujot jauno un esošo dzīvesvietu tuvums publiskās ārtelpas rekreācijas objektiem - parkiem, piekrastēm (sasniedzamība gājējiem noteiktā laika posmā); veģetācijas pārklājums apbūves teritorijās un pašvaldībā kopumā, realizējot klimanteitralitātes stratēģijas; publiskās ārtelpas identitāte un atpazīstamība sabiedrībā u.tml.	Nav ņemts vērā ar argumentu:	Tā kā stratēģija ir salīdzinoši vispārīgs dokuments pēc būtības, konkrētāki rādītāji/ mērķi/ pasākumi būtu jāiekļauj attīstības programmā. Attīstības programmā pašlaik ir Pasākums 8.1.1. “Sadarbība dabas aizsardzības teritoriju apsaimniekošanā attiecībā uz piekrasti, Ventas upi”, jo par šīm teritorijām abām pašvaldībām ir kopīga interese. Plānošanas dokumentu izstrādes laikā netika identificēts, ka publiskās ārtelpas veidošana būtu joma, kurā abām pašvaldībām būtu pienākums, interese vai vēlme sadarboties, jo katras pašvaldības ārtelpas specifika ir pārāk atšķirīga. Jāpiemin arī tas, ka VARAM metodikā kā viens no tipiskākajiem trūkumiem tiek minēts “IAS tiek iekļauti pārāk konkrēti risinājumi un norādes teritorijas plānojumam, tai skaitā apbūves parametri, dublējot teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus.”, tāpēc iesniegtā priekšlikuma ieviešana varētu dublēt attīstības programmas saturu.
5.6.		"Attēls Nr.8: Ventspils pilsētas telpiskās attīstības struktūra" Telpiskās attīstības perspektīvā ir jāiekļauj zaļā tīklojuma attīstības struktūra, kas savieno nozīmīgus pilsētas centrus, publiskās ārtelpas teritorijas, galvenās ielu maģistrāles, pilsētas publisko identitāti	Nav ņemts vērā ar argumentu:	Ventspils pilsētas zaļā telpiskā struktūra ir attēlota stratēģijas Attēlā Nr.15, t.sk. attēlojot pilsētas zaļo struktūru, pilsētas zaļākās ielas, kas savieno dažādos centrus utt. Nodaļas 4.4. “Dabas teritoriju telpiskā struktūra” sākumā ir minētas arī kopīgās interešu teritorijas Ventspils valstspilsētas pašvaldībai un Ventspils novada pašvaldībai:

Nr. p.k.	Iebilduma/ priekšlikuma iesniedzējs	Iesniegtā iebilduma/ priekšlikuma/jautājuma būtība	Ņemts vērā/ nav ņemts vērā	Pamatojums, ja iebildums/priekšlikums ir/nav ņemts vērā
1.	2.	3.	4.	5.
		veidojošie objekti, sasaistē ar Ventspils novada teritorijās izdalītajām zaļās infrastruktūras teritorijām un publiskajām ārtelpām.		— Meža aizsargjosla ap Ventspils pilsētu; — Krasta erozijas procesi Baltijas jūras piekrastē (Ventspils pilsētas Ziemeļu ostas attīstība var ietekmēt novada piekrasti); — Krasta aizsardzības bataljona baterijas, vēsturisks objekts; — Latvijas Valsts mežiem piederošā bijusī armijas bāze Vārvē, Cirpstenē; — Tūrisma attīstība Lībiešu krastā, robežojoties ar Staldzeni; — Veloceliņa pagarinājums Kuldīgas virzienā – infrastruktūras uzlabošanas pasākumi; — Veloceliņa turpinājums Piltenes virzienā līdz Tārgalei.
5.7.		Iekļaut stratēģijā, ka realizējot apbūves noteikumu izstrādi Ventspils pilsētas un novada teritorijās kopā ir izdalāmas īpaši vērtīgās ainavas (areāli ar identitāti veidojošu ainavas raksturu, un areāli ar skata nozīmi), norādot to saglabāšanas un attīstības stratēģiju iedzīvotāju dzīvesvides, identitātes apzināšanās, un tūrisma attīstības potenciāla kontekstā, kā arī kā ierobežojošais faktors jaunu apbūves vietu izvietojumā šīs vērtības degradējot, un identificējot tās zonas, kurās apbūves iespējas ir iespējamās ar mazākiem publiskās ārtelpas vērtību ietekmējošiem zaudējumiem, kā arī ir iekļaujams mērķis noteikt valsts un pašvaldību sadarbības jomas nacionāla mēroga ainavu kvalitātes pārvaldībā – gar valsts ceļiem, citiem valsts īpašumiem.	Ņemts vērā	Papildināta 4.5. nodaļa “Ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgākās teritorijas un citas īpašas teritorijas”, tās ievadā norādot kopīgās rīcības un apsvērumus.
5.8.		Telpiskās attīstības struktūrā Ventspils pilsētā ir jāpievieno apbūves elementu un ēku maksimāli pieļaujamā augstuma telpisko datu kartogramma vai tamlīdzīgs uzskatāms materiāls.	Nav ņemts vērā ar argumentu:	Minētais jautājums nav telpiskās attīstības stratēģijas un tā sastāvā ietilpstošās telpiskās attīstības perspektīvas jautājums - gan no normatīvajos aktos noteiktā, gan no kartogrāfiskā materiāla mēroga noteiktības (materiāla nolasāmības un uztveres) viedokļa. Atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam, telpiskās attīstības perspektīvā nosaka teritoriju attīstības vadlīnijas, kā arī nosaka un shematiski attēlo vietējās pašvaldības nozīmīgākās telpiskās struktūras, attīstības prioritātes un vēlamās ilgtermiņa izmaiņas. Uzskatām, ka telpiskajā attīstības perspektīvā maksimālā augstuma norādīšana būtu stipri problemātiska un maldinoša, jo, saskaņā ar teritorijas plānojuma sastāvā ietilpstošajiem teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem, pašvaldības teritorija ir sadalīta 16 atšķirīgās apbūves zonās. Katrai plānotajai (atļautajai) izmantošanai katrā no iepriekš minētajām apbūves zonām ir noteikts savs pieļaujamais ēkas apjoms, apbūves laukums un apbūves augstums (stāvu skaits). Konkrēts apbūves pieļaujamais augstums ir norādīts spēkā esošā Ventspils pilsētas teritorijas plānojuma sastāvā ietilpstošajos saistošajos teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos.
5.9.		Telpiskās attīstības perspektīva stratēģija būtu jāpapildina ar nodaļu par pašvaldības teritoriju pārvaldības efektivizāciju ne tikai informācijas tehnoloģiju, bet arī modernu mehānismu un iekārtu izmantošanā veicot īpašumu apsaimniekošanu, samazinot mazkvalificētu, zemu atalgoātu personu pieprasījumu, veicinot cilvēka cienīgu dzīves vides attīstību mūsdienām atbilstošā dabā vidē.	Nav ņemts vērā ar argumentu:	Nav saprotams, kas ir domāts ar “modernu mehānismu un iekārtu izmantošanā”. Specifiski uzdevumi un pasākumi par pārvaldības efektivizāciju ir iekļauti kopīgās attīstības programmas Ventspils valstspilsētas pašvaldības rīcības plānā 2021.-2027.gadam, piemēram: - Personāla pilnveidošanas sistēma; - Jaunu pakalpojumu sniegšana elektroniskā formā; - E-pakalpojumu izmantošanas veicināšana gan iedzīvotāju, gan pašvaldības iestāžu vidū; - U.c. Kopīgajai attīstības programmai netiek veikts ietekmes uz vidi novērtējums un saturs starp IAS un AP nav ieteicams dublēt.
5.10.		Ir norādāmi konkrētāki mērķi par pašvaldības iedzīvotāju iespējām piedalīties ne tikai formālos sabiedrības līdzdalības procesos, bet arī praktiskos pašvaldības ieceru realizācijas apspriešanas procesos dažādās mērķgrupās, piemēram: veicinot ērtas ziņapmaiņas viedo infrastruktūru pašvaldības teritoriju pārvaldības jautājumos; pašvaldības sabiedriskās konsultācijas iespēju uzlabošanai ērtu un modernu digitālo platformu veidā, ieteikumu par jaunu	Nav ņemts vērā ar argumentu:	Jautājumi par pašvaldības iedzīvotāju iespējām piedalīties praktiskos pašvaldības ieceru realizācijas apspriešanas procesā ir risināti kopīgās attīstības programmas Ventspils valstspilsētas pašvaldības rīcības plānā 2021.-2027.gadam, piemēram: - Vienotas pieejas izstrāde un ieviešana pašvaldības darbinieku komunikācijai ar iedzīvotājiem, kas būtu vērsta uz sadarbību iedzīvotāju vajadzību risināšanā un pašvaldības atbalsta sniegšanu iespēju robežās;

Nr. p.k.	Iebilduma/ priekšlikuma iesniedzējs	Iesniegtā iebilduma/ priekšlikuma/jautājuma būtība	Ņemts vērā/ nav ņemts vērā	Pamatojums, ja iebildums/priekšlikums ir/nav ņemts vērā
1.	2.	3.	4.	5.
		infrastruktūras objektu izbūves vai izveides nepieciešamību apkopošanai u.tml.		- Iedzīvotāju iesaistīšana pašvaldības lēmumu pieņemšanā (Paaugstināta iedzīvotāju iesaiste pašvaldības lēmumu pieņemšanā, t.sk. klātienes tikšanos, publisko apspriešanu par lielākajiem investīciju projektiem un uzņēmējdarbības aktualitātēm veidā); - Pilsētas iedzīvotāju aptaujas; - Komunikācijas kanālu daudzveidošana un modernizēšana (Sabiedrības informēšanas kanālu par pašvaldības darbību un aktualitātēm daudzveidība, t.sk. Ventspils valstspilsētas pašvaldības oficiālās tīmekļvietnes www.ventspils.lv modernizēšana); - Regulāras atvērto durvju dienas pašvaldības institūcijās; - Iedzīvotājiem draudzīgu vietu veidošanas turpināšana pilsētā (pieejamas, ērtas un ar iespējām organizēt sabiedriskos pasākumus); - Pašvaldības atbalsts iedzīvotāju, īpaši jauniešu, un komersantu iniciatīvas projektiem un konkursiem; - Pašvaldības atgriezeniskās saites veicināšana, nodrošinot likumdošanas prasības un veicinot brīvprātīgās iniciatīvas pašvaldības iedzīvotāju iesaistē; - Izskatīt iespēju pārņemt apkaimju veidošanas praksi no citām Latvijas pilsētām; - Aktuālās informācijas nodrošināšana par kopienu iniciatīvu atbalsta iespējām; - U.c. Kopīgajai attīstības programmai netiek veikts ietekmes uz vidi novērtējums un saturu starp IAS un AP nav ieteicams dublēt.
Valsts institūciju priekšlikumi				
6.	Valsts vides dienests	XXX	XXX	XXX
6.1.	Atļauju pārvalde	Vides pārskata 5. nodaļā „Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums” ir minēts, ka Ilgtermiņa attīstības stratēģijā (turpmāk – IAS) iekļautajās telpiskās attīstības vadlīnijās nav iespējams atrast norādījumus ar nelabvēlīgu ietekmi uz vidi. Citi vērtējumi par to šajā nodaļā netiek sniegti, ir tikai pārpublicēts visu vadlīniju teksts. Dienests nevar piekrist šādam vērtējumam un norāda, ka tādējādi Vides pārskatā faktiski vispār nav vērtētas IAS telpiskās attīstības vadlīnijas, kas ir uzskatāmas par būtiskāko sadaļu IAS, jo ir izmantojamas turpmākajā teritorijas plānošanā – teritorijas plānojumu, lokālplānojumu, detālplānojumu un tematisko plānojumu izstrādē. Vadlīnijas būtu vērtējamās ne tik vien no tā, kas tajās ir minēts, bet arī no tāda aspekta, kas tajās trūkst. Lai IAS padarītu jēgpilnāku un ņemot vērā Ventspils un novada situāciju, Dienests sagaida, ka IAS telpiskajās vadlīnijās tiktu iekļauti mērķtiecīgāki priekšnosacījumi konfliktsituāciju un vides problēmu mazināšanai/novēršanai, piemēram: 1) industriālo teritoriju un transporta infrastruktūras plānošanā – paredzot drošu attālumu no dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijām un otrādi; lietus notekūdeņu apsaimniekošanā paredzēt zaļo risinājumu ieviešanu un nepieļaujot to novadīšanu sadzīves kanalizācijas sistēmā; 2) dzīvojamo teritoriju plānošanā – neparedzot tās īpaši aizsargājamās biotopos un citās vērtīgās dabas teritorijās; neplānojot jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas Baltijas jūras krasta kāpu aizsargjoslā; neplānojot blīvas apbūves teritorijas vietās, kur nav pieejamas vai plānotas centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas;	Ņemts vērā	Stratēģijas 4.2.1.sadaļa “Ventspils valstspilsētas pašvaldības apdzīvojuma struktūra” un 4.2.2.sadaļa “Ventspils novada pašvaldības apdzīvojuma struktūra” papildināta ar šādu vadlīniju: - <i>Nodrošināt jauna apdzīvojuma attīstību un plānošanu atbilstoši būvniecības un vides aizsardzības reglamentējošo normatīvo aktu, t.sk. Aizsargjoslu likuma, likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, prasībām.</i> Stratēģijas 4.3.1.sadaļa “Ventspils valstspilsētas galvenie transporta koridori un inženierinfrastruktūra” un 4.3.2.sadaļa “Ventspils novada pašvaldības galvenie transporta koridori un inženierinfrastruktūra” papildināta ar šādu vadlīniju: - <i>Nodrošināt transporta un inženierinfrastruktūras attīstību un plānošanu atbilstoši būvniecības un vides aizsardzības reglamentējošo normatīvo aktu prasībām.</i> Ventspils valstspilsētas pašvaldība pašlaik izstrādā teritorijas plānojumu jaunam periodam. Pašvaldība izvērtēs Valsts vides dienesta priekšlikumus un pēc dokumenta publiskās apspriešanas noslēgšanas nosūtīs dokumentu atzinuma sniegšanai.

Nr. p.k.	Iebilduma/ priekšlikuma iesniedzējs	Iesniegtā iebilduma/ priekšlikuma/jautājuma būtība	Ņemts vērā/ nav ņemts vērā	Pamatojums, ja iebildums/priekšlikums ir/nav ņemts vērā
1.	2.	3.	4.	5.
6.2.		3) turpmākajā teritorijas plānojumā izstrādē – pārskatīt un koriģēt līdz šim plānotās, bet vēl nerealizētās teritorijas, kuras ir pretrunā augstākminētajiem principiem.		
6.3.		Vides pārskata 7. nodaļā „Alternatīvu izvēles pamatojums, izvērtējums un rekomendācijas” ir minēts, ka IAS ir vispārīgs stratēģisks dokuments, kuram faktiski alternatīvas nav vajadzīgas un nav iespējamās. Dienests nevar piekrist šādam vērtējumam, jo viedokļu dažādība un izvēles starp atšķirīgiem attīstības scenārijiem ir plānošanas neatņemama sastāvdaļa demokrātiskā sabiedrībā. Dienests aicina Vides pārskatā izvērtēt arī citus viedokļus/attīstības scenārijus, kas tika pausti IAS izstrādē, bet netika iekļauti tajā.	Ņemts vērā	Būtiski papildināta 7.nodaļa.
6.3.		Ņemot vērā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādātās vadlīnijas pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģiju izstrādei, Dienests aicina uzlabot IAS – padarot to vieglāk uztveramu, labāk strukturētu, IAS telpiskās attīstības vadlīnijas padarot koncentrētākas un mērķētākas, un izvairoties tajās no bieži lietotā vārda “ieteicams”.	Daļēji ņemts vērā	VARAM vadlīnijām ir ieteikuma raksturs un pašvaldības var izvēlēties tām piemērotāko un ērtāk lietojamo formu vadlīnijās noteikto plānošanas dokumentu izstrādei. Tomēr plānošanas dokumenta izstrādātājs ir rūpīgi sekojis vadlīnijās noteiktajām sadaļām un ieteikumiem par to saturu, kā: — Apdzīvojuma struktūra un priekšlikumi attīstības centru izvietojumam (IAS 4.2. nodaļa) — Galvenie transporta koridori un infrastruktūra (IAS 4.3. nodaļa) — Dabas teritoriju telpiskā struktūra (IAS 4.4. nodaļa) — Ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas un citas īpašas teritorijas (4.5. nodaļa) — Prioritāri attīstāmās teritorijas (IAS 4.6. nodaļa) — Citas ilgtermiņa attīstībai nozīmīgas telpas un struktūras elementi (IAS 4.7. nodaļa) Plānošanas dokumenta izstrādātājs ir atkārtoti pārskatījis Telpiskās attīstības perspektīvā ietvertās vadlīnijas, lai mazinātu vārda “ieteicams” lietošanu un padarītu to vieglāk uztveramu.
Ventspils valstspilsētas pašvaldības struktūrvienību priekšlikumi				
7.	Ventspils domes administrācijas Ekonomikas un iepirkumu nodaļa	XXX	XXX	XXX
7.1.		Papildināt kopīgās attīstības programmas Ventspils pilsētas Investīciju plānu ar degradēto teritoriju karti.	Ņemts vērā	Karte ir pievienota.
7.2.		Papildināt Vides pārskata projekta (6.lpp.) 1.1.apakšsadaļas 1.rindkopu ar “un 2.redakcija”.	Ņemts vērā	Izlabots: “3.redakcija”. 1. un 2.redakcija aktuālajā Vides pārskatā vairs vērtēta netiek.
7.3.		Precizēt Vides pārskata projekta 1.attēlu ilgtermiņa sadarbības prioritātes P6 nosaukumu atbilstoši Stratēģijai 2030.	Ņemts vērā	Izlabots.
7.4.		Ministru kabinets 04.02.2020. ar rīkojumu Nr.46 apstiprināja Latvijas Nacionālo enerģētikas un klimata plānu 2021.-2030. gadam. Savukārt, Ministru kabinets 2013.gada 28.maija sēdē izskatīja informatīvo ziņojumu “Latvijas Enerģētikas ilgtermiņa stratēģija 2030 – konkurētspējīga enerģētika sabiedrībai”. Lūdzam pārbaudīt Vides pārskata projekta 12.lpp. norādīto informāciju un precizēt to!	Ņemts vērā	Informācija pārbaudīta.
7.5.		Lūdzam aktualizēt informāciju Vides pārskata projektā (19.lpp.) par HELCOM Baltijas jūras rīcības plāna 2021+ apstiprināšanu.	Ņemts vērā	Informācija aktualizēta.
7.6.		Lūdzam sakārtot Vides pārskata projekta 2.sadaļas apakšsadaļu numerāciju (20.-21.lpp.).	Ņemts vērā	Kļūda 2.2.apakšsadaļas numerācijā izlabota.

Nr. p.k.	Iebilduma/ priekšlikuma iesniedzējs	Iesniegtā iebilduma/ priekšlikuma/jautājuma būtība	Ņemts vērā/ nav ņemts vērā	Pamatojums, ja iebildums/priekšlikums ir/nav ņemts vērā
1.	2.	3.	4.	5.
8.	Ventspils domes administrācijas Vides uzraudzības nodaļa	XXX	XXX	XXX
8.1.		Precizēt Vides pārskata projekta 28.lpp. šādu rindkopu: Ventspils administratīvajā teritorijā savāktos atkritumus nodod cieto sadzīves atkritumu poligonā “Pentuļi” Ventspils novada Vārves pagastā, kur ne vien apglabā nepārstrādājamus atkritumus, bet galvenokārt nodrošina atkritumu pārstrādi un reģenerāciju. Pieņemto atkritumu daudzums no Ventspils bija 10 394 tonnas. Lūdzam informāciju par pieņemto atkritumu daudzumu norādīt vai par Ventspils pilsētu un novadu kopā, vai par Pentuļiem.	Ņemts vērā	Nekonsekvence novērsta.
8.2.		Lūdzam aktualizēt Vides pārskata projekta (29.lpp.) šādu informāciju: Samazinoties iedzīvotāju skaitam Ventspilī, bet pieaugot radītajam atkritumu daudzumam, aprēķinātais radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju uzrāda pieaugošu tendenci: <u>2018. gadā tas veidoja 573,9 kg, kas pārsniedz aprēķināto apjomu uz vienu iedzīvotāju valstī 2018. gadā – 409 kg.</u> Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā noteikts mērķis līdz 2028. gada beigām šo rādītāju samazināt līdz 400 kg uz vienu iedzīvotāju gadā.	Ņemts vērā	Informācija precizēta.
8.3.		Lūdzam izslēgt šādu Vides pārskata projekta (34.lpp.) teikumu: Ventspils pilsētas pašvaldība 2020. gada anketā par plūdu risku norādījusi jūras krastu Staldzenē kā erozijas ietekmētu teritoriju. ... Jo tas jau pateikts iepriekšējā rindkopā un šī rindkopā tālāk runā par plūdu riskiem.	Ņemts vērā	Atkārtosnās novērsta.
8.4.		Lūdzam Vides pārskata projekta (34.lpp.) 4.1.9.apakšsadaļas 1.rindkopas pēdējā teikuma vārdu “ietekmē” papildināt ar vārdu “var” un izteikt šādā redakcijā: Ventspilī kā ostu teritorijā novērojams lielāks naftas produktu piesārņojums, un piesārņotie gruntsūdeņi <u>var ietekmēt</u> Baltijas jūru un Ventu.	Ņemts vērā	Labojums ieviests.

Ventspils valstspilsētas pašvaldības iestādes “Ventspils domes administrācija”
Ekonomikas un iepirkumu nodaļas vadītāja vietniece I.Boļezina, tālr. 63601108

SIA “Enviroprojekts” projektu vadītājs V.Felsbergs

SIA “KPMG Baltics” eksperts K. Kovaļevskis

**Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksmes
protokols**

Attālināti tiešsaistes videokonferencē
2022. gada 20. maijā, plkst. 10:00-10:45

Dalībnieki (lietotājpārdevi):

1. VPD Apspriešanas
2. Irina Bolezina
3. Anastasija Maļinovska-Griva (Anastasija Maļinovska)
4. Austris Galindoms
5. Anna Lāma
6. Ilze Zēberga_ZKRS (Ilze Zēberga)
7. inese.micule
8. Valdis Felsbergs
9. Una Lapskalna_Ventspils
10. Mārcis Nēliuss
11. Andis Zariņš
12. Liene Kaktina
13. Jānis Andersons
14. Aivars Mucenīks
15. Aigo Gūtmanis
16. Jana Bakanauska VIP
17. Evija Zaharova
18. Sigita Migola
19. baiba.lidaka
20. Inguna Pļaviņa
21. ilga.zilniece
22. indra.taurena
23. Ventspils nekustamie īpašumi
24. Kristaps Kovaļevskis/ KPMG
25. Kaspars Siņicins
26. A. Pumpura
27. Gaitis Celms
28. vmaula
29. Valentīna Jegorova
30. baiba.gintere
31. Jolanta Priekule
32. Ojārs Rudzītis
33. Agnija Priedoliņa

Austris Galindoms, Ventspils domes administrācijas Ekonomikas un iepirkumu nodaļas vadītājs, atklāj sanāksmi.

Aigo Gūtmanis, Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes priekšsēdētāja vietnieks, saka uzrunu.

Aivars Mucenieks, Ventspils novada domes priekšsēdētājs, saka uzrunu.

Valdis Felsbergs, SIA “Enviroprojekts”, sniedz prezentāciju par Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam Vides pārskata projektu.

Austris Galindoms sniedz prezentāciju par vides projektiem Ventspils valstspilsētā.

Andis Zariņš, Ventspils novada domes priekšsēdētāja vietnieks, sniedz prezentāciju par vides projektiem Ventspils novadā.

Austris Galindoms konstatē, ka jautājumu un citu komentāru nav, atgādina, ka sabiedriskā apspriešana risinās jau mēnesi un šodien ir pēdējā diena, kas šīs procedūras ietvaros iesniegt priekšlikumus, bet iedzīvotāju iniciatīvas ir gaidītas jebkurā laikā arī turpmāk, un sanāksmi slēdz.

Protokolēja

Valdis Felsbergs